

Pla d'Acció Cultural de Torelló

Projecte Estratègic de Govern

2008-2016

Abril 2008

ÍNDIX GENERAL

INTRODUCCIÓ	3
1. DIAGNÒSTIC ESTRATÈGIC	4
1.1. CONTEXT	4
1.1.1. Territori	4
1.1.2. Població	7
1.1.3. Economia	11
1.1.4. Projeccions urbanístiques	12
1.2. EIXOS DEL MODEL CULTURAL DE TORELLÓ	14
1.2.1. El model de política cultural	14
1.2.2. Els agents de la cultura	14
1.2.3. Àmbits i dinàmiques culturals	20
1.2.4. La comunicació de la cultura	27
2. MODELS I ESTÀNDARDS	29
2.1. ELS EQUIPAMENTS. ANÀLISI COMPARATIVA AMB MAPES CULTURALS DE MUNICIPIS DE REFERÈNCIA	29
2.1.1. Definició dels equipaments analitzats	29
2.1.2. Comparació de la dotació d'equipaments analitzats	31
2.2. ELS EQUIPAMENTS DE TORELLÓ	32
2.2.1. Cens dels espais culturals	32
2.2.2. Mancances viscudes en relació als equipaments	36
2.2.3. Projectes de futur	37
3. DEFINICIÓ D'ESTRATÈGIES	38
3.1. IDENTIFICACIÓ DELS TEMES CRÍTIKS I LES POTENCIALITATS DE LA CULTURA A TORELLÓ	38
3.1.1. Principals fortaleses i oportunitats de Torelló en l'àmbit cultural	38
3.1.2. Principals debilitats i amenaces de Torelló en l'àmbit cultural	39

3.2. PLA D'ACCIÓ	40
3.2.1. Quadre resum	41
3.2.2. Línies estratègiques	42
Comunicació i màrqueting de ciutat	42
Turisme cultural, patrimoni. Lectura pública	45
Formació, difusió i creació artística	47
Participació i societat civil	50
3.2.3. Eixos transversals	52
La sensibilitat territorial	52
L'aposta per la innovació	52
Els nouvinguts, un sector prioritari	52
4. ANNEX	53
5. CRÈDITS	110
5.1. CRÈDITS PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE TORELLÓ. Projecte Estratègic de Govern 2008-2016	109
5.2. CRÈDITS DOCUMENT ANNEX	110

INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Torelló, conscient de la importància de la cultura en la qualitat de vida de la seva població, va demanar l'any 2006 a l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona d'endegar un procés de reflexió sobre la situació cultural del municipi. Aquesta reflexió, que va comptar amb la participació de la majoria d'entitats, es va traduir en el document *Diagnòstic de la situació cultural de Torelló*. El document va servir per introduir nous paràmetres de funcionament a la Regidoria de Cultura de Torelló, no obstant, hi havia la necessitat de culminar el procés amb un aprofundiment en certs aspectes de la realitat torellonenca així com l'establiment d'un pla d'actuació que respongués tant a les necessitats culturals bàsiques de la població a mitjà i llarg termini com al desenvolupament del model cultural de ciutat.

Així doncs, l'Ajuntament de Torelló va demanar de nou el suport tècnic de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona per tal d'elaborar el *Pla d'Acció Cultural de Torelló: Projecte Estratègic de Govern*, que s'inicià a finals de l'any 2007. Aquest document parteix de les conclusions del diagnòstic previ¹ tot i que aprofundeix en alguns dels trets més rellevants. El document s'ha elaborat a partir dels criteris tècnics així com l'experiència de l'assessoria externa Kreanta i del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona. D'altra banda, en aquest nou procés, s'han realitzat entrevistes a regidors i ciutadans així com sessions de treball amb els tècnics de cultura i altres àrees de l'Ajuntament de Torelló.

El *Pla d'Acció Cultural de Torelló: Projecte Estratègic de Govern* està format per tres apartats:

- **Diagnòstic estratègic:** presenta els principals aspectes sociodemogràfics i urbanístics de Torelló amb l'horitzó 2016, així com recull els trets destacats del model cultural que es vol desenvolupar.
- **Models i estàndards:** analitza la situació actual i la viabilitat dels equipaments municipals de Torelló, establint comparacions amb els mapes culturals de ciutats similars.
- **Pla d'Acció:** concreta la relació de projectes i equipaments bàsics que han de configurar l'oferta cultural de municipi en funció de les potencialitats i els temes crítics identificats en els anteriors apartats.

¹ *Diagnòstic de la situació cultural de Torelló*. Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona, abril de 2007. (veure annex)

1. DIAGNÒSTIC ESTRATÈGIC

1.1. CONTEXT

1.1.1. TERRITORI

La capital de la Vall del Ges

Els municipis de Torelló, Sant Vicenç de Torelló i Sant Pere de Torelló s'estructuren al llarg del riu Ges configurant una unitat territorial. Torelló exerceix la capitalitat d'aquest subsistema urbà, i és la porta d'entrada principal a la vall del Ges. El municipi d'Orís també es pot incloure dins aquest subsistema per la seva proximitat i dependència de Torelló, encara que presenta unes diferències clares amb la resta de poblacions. Aquest territori té 17.728 habitants.

El Pla Estratègic de la Vall del Ges Orís i Bisaura (2004-2014)²

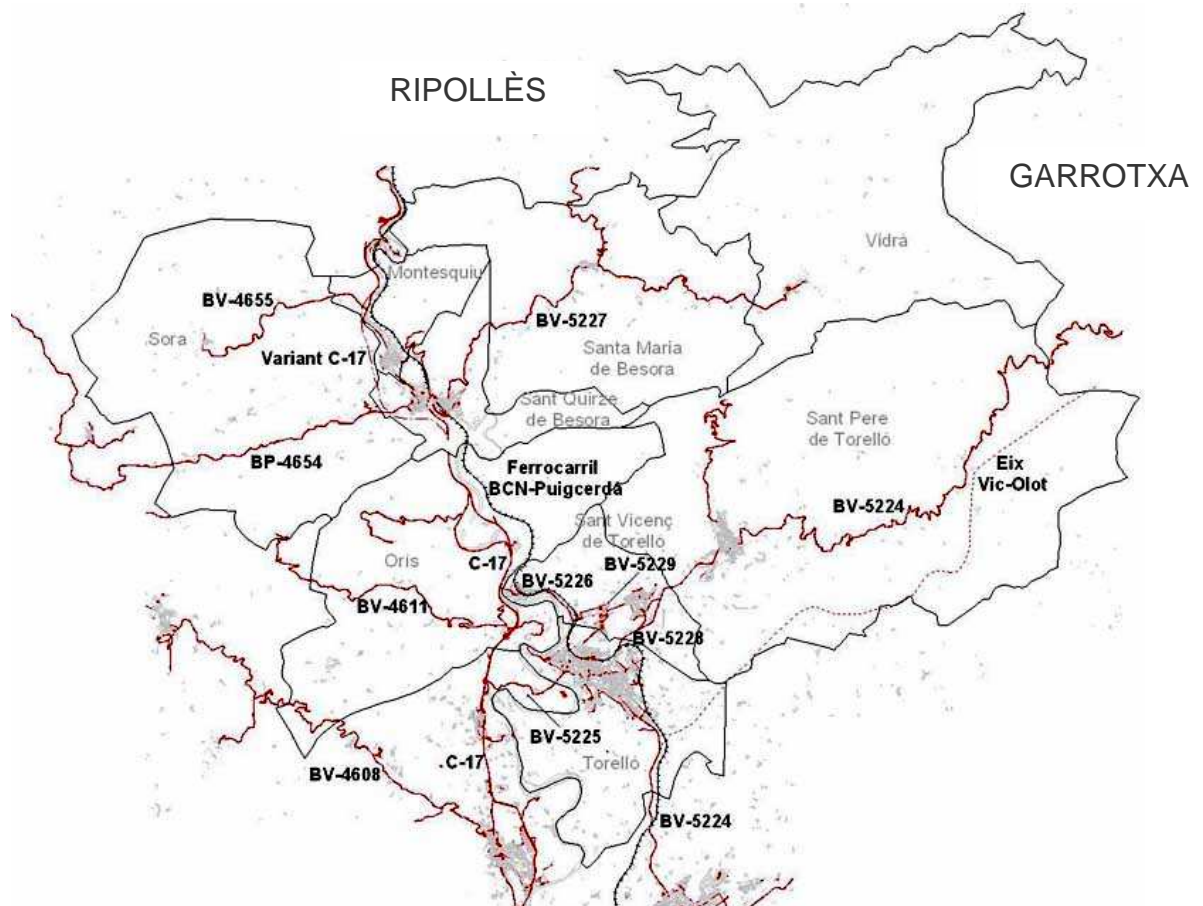
El municipis de la Vall del Ges, més Orís i els municipis del Bisaura formen una àrea supramunicipal de 9 municipis. Aquesta àrea està habitada per 21.220 habitants (Idescat, 2006), té una extensió de 206 km² que representen el 16,32 % de la superfície de la comarca de la comarca d'Osona. Es tracta d'un ampli territori situat al nord de la comarca, just en la transició entre la Plana de Vic i el pre-Pirineu, fet que li dóna una especificitat i identitat característiques, sent el medi natural el 96,5% de la superfície total d'aquesta àrea. Torelló ocupa un 6,5% d'aquest territori i agrupa el 63% de la població.

El subsistema del Bisaura està estructurat pel riu Ter, però té una estructura menys definida que el de la Vall del Ges. L'eix central el formen els nuclis urbans de Sant Quirze de Besora i Montesquiú. La resta de municipis que l'integren són Santa Maria de Besora, Sora i Vidrà. Malgrat que aquest últim pertany a la conca fluvial de la Vall del Ges, funcionalment depèn de la subunitat del Bisaura.

L'any 2003, aquest municipis van endegar un procés estratègic fonamentat en l'Agenda 21 local que va generar un Pla d'Acció per impulsar el desenvolupament sostenible del territori, que té com a horitzó l'any 2014.

Inauguració de l'eix Vic-Olot 2009. La nova connexió amb la Garrotxa pot obrir noves vies de desenvolupament d'aquest territori.

² Web: www.ajtorello.net/a21/

Font: Agenda 21 de la Vall del Ges, Orís i Bisaura.

L'estructura urbana de Torelló

El nucli urbà de Torelló s'estructura a la part baixa del riu Ges, en el punt de confluència del riu Ges amb el riu Ter. Aquesta estructura territorial ha condicionat el creixement del poble, que estat en forma estrellada amb el nucli antic com a nòdul central i al voltant dels principals camins un creixement d'habitatges en eixamples, relligant i consolidant el nucli urbà. Al llarg del tram mig del Ter, es van implantar indústries tèxtils que formen colònies.

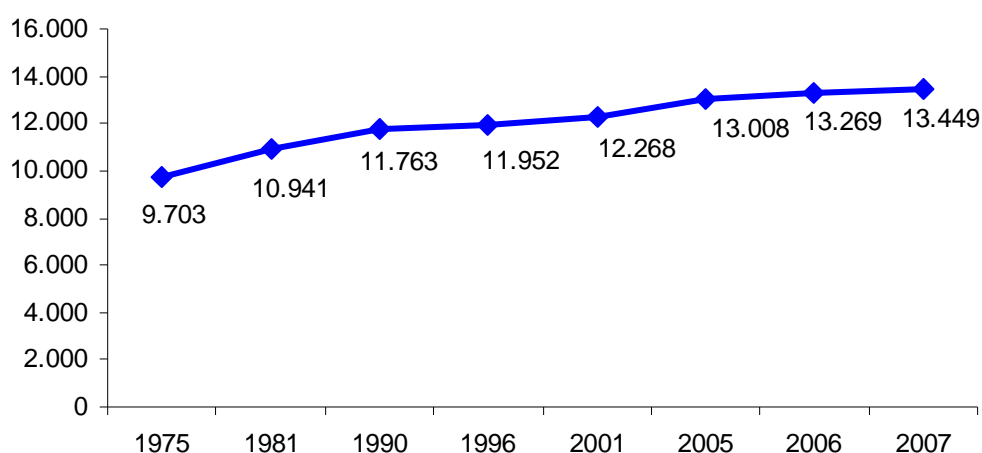
Al segle XX, neix el barri Montserrat, creat mitjançant un pla de cooperativa, que avui es troba plenament integrat a la xarxa urbana. A partir dels anys setanta hi ha una etapa de creixement dispers i desordenat amb un important consum de sòl. L'any 1982, l'Ajuntament de Torelló aprova el seu Pla General d'Ordenació Urbanística, amb l'objectiu d'ordenar el creixement urbanístic de Torelló, actuant i consolidant els buits urbans existents dins el sòl urbà i planificant un nou creixement residencial al sector de la Cabanya com a continuació del carrer Manlleu. L'any 1998, amb les previsions de creixement del Pla pràcticament esgotades, es fa una revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Torelló. Les principals justificacions per a la revisió eren la manca de sòl industrial i residencial aïllat i la crisi i tancament de les grans indústries tèxtils. També es considerava prioritari refer la xarxa viària bàsica i planificar nous accessos al poble d'acord amb les noves zones de creixement urbà, rehabilitar i dinamitzar el centre històric i millorar les dotacions d'equipaments

públics i zones verdes. Aquesta revisió del Pla també ordena el sòl no urbanitzable.

1.1.2. POBLACIÓ

Creixement de la població

Població de Torelló 1975-2007

1.1.2.1. Evolució comparativa de la població (1990-2007)

	1990	1996	2001	2007
Torelló	11.763	11.952	12.268	13.449
Osona	118.285	122.923	129.455	147.138
Catalunya	6.165.632	6.090.040	6.361.365	7.210.508

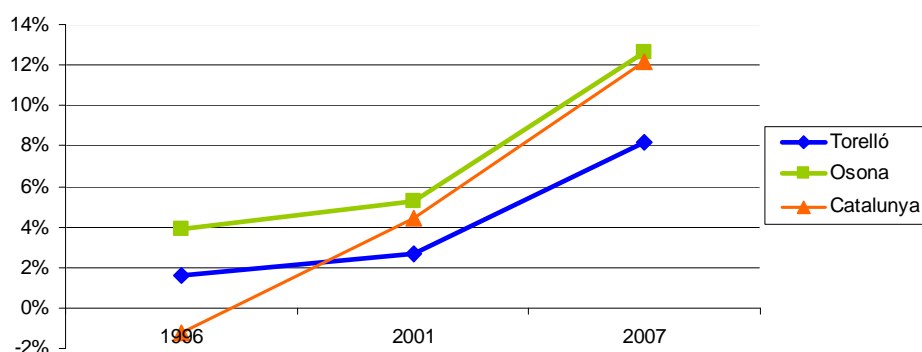
Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

1.1.2.2. Increment comparatiu de la població (%)

	Incr. 90-96	Incr. 96-01	Incr. 01-07
Torelló	1,61%	2,64%	8,16%
Osona	3,92%	5,31%	12,62%
Catalunya	-1,23%	4,46%	12,16%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Creixement comparatiu de la població 1990-2007

El gran creixement de la població de Torelló es produeix als anys 50 del segle XX quan arriben les primeres onades migratòries i persones dels pobles del costat a causa de l'èxode rural. Durant els anys 1950-60, l'explosió demogràfica i la forta arribada de població immigrada, principalment del sud de l'Estat espanyol generen un ràpid creixement urbà.

Actualment, el creixement de la població és constant i sostingut per l'arribada de nouvinguts de la província de Barcelona i d'origen estranger. Tot i això, aquest increment és inferior, en termes comparatius, al creixement de població de Catalunya i Osona.

Edat de la població

1.1.2.3. Distribució de la població per edats. Municipi, comarca i Catalunya

1991	Torelló	%	Osona	%	Catalunya	%
<15	2.192	19,13	21.290	18,13	1.076.278	17,76
15 – 64	7.633	66,61	78.236	66,62	4.115.905	67,92
>65	1.635	14,27	17.916	15,26	867.311	14,31

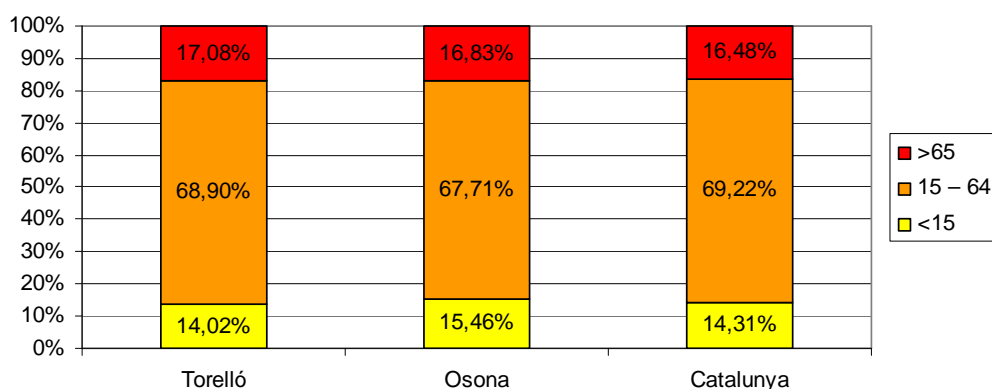
1996	Torelló	%	Osona	%	Catalunya	%
<15	1.811	15,15	18.901	15,38	892.431	14,65
15 – 64	8.166	68,32	82.928	67,46	4.205.903	69,06
>65	1.975	16,52	21.094,00	17,16	991.706	16,28

2001	Torelló	%	Osona	%	Catalunya	%
<15	1.697	13,83	18.764	14,49	865.338	13,60
15 – 64	8.371	68,23	86.954	67,17	4.388.260	68,98
>65	2.200	17,93	23.737	18,34	1.175.767	17,41

2006	Municipi	%	Comarca	%	Catalunya	%
<15	1.860	14,02	22.537	15,46	1.020.751	14,31
15 – 64	9.143	68,90	98.717	67,71	4.938.427	69,22
>65	2.266	17,08	24.536	16,83	1.175.519	16,48

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Distribució de la població per edats 2006

Com passa a la resta de Catalunya, la major esperança de vida de la població i la baixa natalitat fan que la població de Torelló estigui envellint. Així, la proporció de població jove respecte a gent gran s'ha invertit en els darrers anys, de manera més dràstica a Torelló que a Catalunya i Osona, perquè Torelló tenia una població comparativament més jove. En efecte, l'any 2001 tenia un 19% de població menor de 15 anys i un 14% de població major de 65 anys, mentre que l'any 2006 la població menor de 15 anys representa un 14% i la població major de 65 anys un 17%.

Origen de la població

1.1.2.4. Origen de la població per Comunitats Autònomes

	1991	%	1996	%	2001	%	2006	%
Catalunya	9.055	79,01	9.470	79,23	9.519	77,48	9.830	74,08
Andalusia	1.682	14,68	1.624	13,59	1.544	12,57	1.471	11,09
Extremadura	105	0,92	108	0,9	104	0,85	112	0,84
Castella M.	114	0,99	120	1	98	0,8	102	0,77
Castella Lleó	115	1	136	1,14	113	0,92	115	0,87
Galícia	100	0,87	98	0,82	111	0,9	113	0,85
Aragó	47	0,41	52	0,44	49	0,4	45	0,34
València	27	0,24	27	0,23	33	0,27	35	0,26
Resta CCAA	128	1,12	117	0,98	128	1,04	131	0,99
Estranger	87	0,76	200	1,67	587	4,78	1.315	9,91
TOTAL CCAA*	2.318	20,23	2.282	19,09	2.180	17,74	2.124	16,01
TOTAL MUNICIPI	11.460	100	11.952	100	12.286	100	13.269	100,00

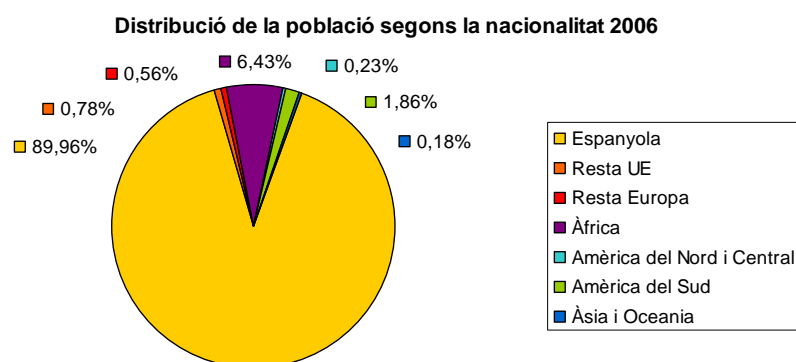
Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

* No inclosa Catalunya

1.1.2.5. Població segons nacionalitat (2000-2006)

Torelló	2000	2004	2006
Espanyola	11.847	11.818	11.937
Resta UE	18	41	104
Resta Europa	9	68	74
Àfrica	238	624	853
Amèrica del Nord i Central	5	20	30
Amèrica del Sud	26	188	247
Àsia i Oceania	7	9	24
TOTAL	12.150	12.768	13.269

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Al voltant del 10% de la població de Torelló és d'origen immigrant, principalment del Marroc i Llatinoamèrica. Tot i ser una població significativa, no sol participar en la vida cultural de Torelló.

1.1.2.6. Evolució comparativa de la població immigrant (població nascuda a l'estranger)

	2000	%	2004	%	2006	%
Torelló	356	3,03	976	7,96	1.315	10,11
Osona	5.031	4,25	13.215	10,21	17.547	12,33
Catalunya	253.050	4,10	725.384	11,40	998.721	14,28

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Nivell educatiu

1.1.2.7. Nivell d'instrucció. Recomptes de la població major de 10 anys

Torelló	1991		1996		2001	
	núm.	%	núm.	%	núm.	%
No sap	137	1,2	105	0,88	242	1,97
Sense estudis	1.576	13,75	1.707	14,28	1.328	10,81
ESO, EGB 1 ^a etapa	4.412	38,5	4.709	39,4	3.390	27,59
Dèficit instructiu¹	6.125	53,45	6.521	54,56	4.960	40,37
ESO, EGB 2 ^a etapa	2.083	18,18	1.471	12,31	2.968	24,16
FP 1er grau	564	4,92	770	6,44	671	5,46
Suficiència	2.647	23,1	2.241	18,75	3.639	29,62

instructiva²						
FP 2ºn grau	241	2,1	497	4,16	595	4,84
BUP i COU	533	4,65	849	7,1	967	7,87
Títol mitjà	362	3,16	422	3,53	569	4,63
Títol superior	279	2,43	290	2,43	417	3,39
Nivell instructiu elevat³	1.415	12,34	2.058	17,22	2.548	20,73
TOTAL	10.187	88,89	10.820	90,53	11.147	90,73

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

¹ Població amb dèficit instructiu: no ha assolit el nivell mínim d'escolarització obligatòria.

² Població amb suficiència instructiva: ha assolit el nivell d'escolarització obligatòria.

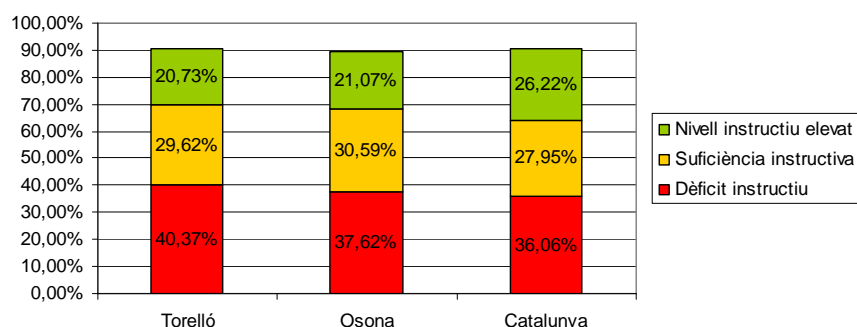
³ Població amb nivell instructiu elevat: ha superat el nivell d'escolarització obligatòria.

1.1.2.8. Comparació del nivell d'instrucció de la població major de 10 anys (%)

2001	Torelló	Osona	Catalunya
No sap llegir/escriure	1,97	2,02	2,05
Sense estudis	10,81	10,12	10,35
ESO, EGB 1ª etapa	27,59	25,48	23,66
Dèficit instructiu	40,37	37,62	36,06
ESO, EGB 2ª etapa	24,16	25,32	23,07
FP 1er grau	5,46	5,27	4,88
Suficiència instructiva	29,62	30,59	27,95
FP 2ºn grau	4,84	3,8	4,74
BUP i COU	7,87	8,1	9,93
Títol mitjà	4,63	4,92	5,54
Títol superior	3,39	4,25	6,01
Nivell instructiu elevat	20,73	21,07	26,22
TOTAL	90,73	89,28	90,25

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Nivell d'instrucció de la població 2001

Malgrat que no es disposa de dades més recents que les de l'any 2001, s'observa una tendència a l'alça del nivell d'instrucció de la població de Torelló. Cal constatar però que, en termes relatius, Torelló queda per darrera d'Osona i de Catalunya que tenen un major percentatge de població amb nivell instructiu elevat i un menor percentatge en població amb dèficit instructiu.

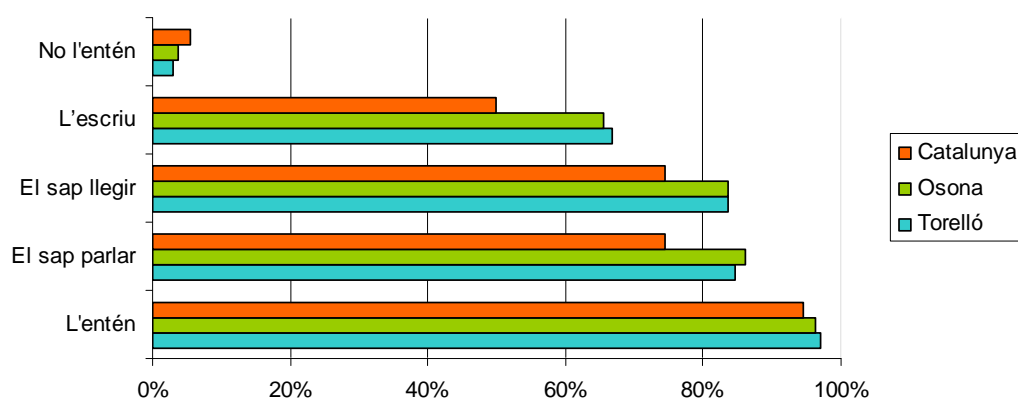
Coneixement del Català

1.1.2.9. Coneixement del català

2001	Torelló		Osona		Catalunya	
	núm.	%	núm.	%	núm.	%
L'entén	11.623	97,0	120.770	96,2	5.837.029	94,51
El sap parlar	10.137	84,6	108.090	86,1	4.601.679	74,52
El sap llegir	10.017	83,6	105.077	83,7	4.589.325	74,32
L'escriu	8.004	66,8	82.103	65,4	3.076.021	49,82
No l'entén	359	3,0	4.770	3,8	338.972	5,5

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Coneixement del Català 2001

El coneixement del Català és proporcionalment superior a Torelló que a Osona i Catalunya.

1.1.3. ECONOMIA

L'activitat industrial

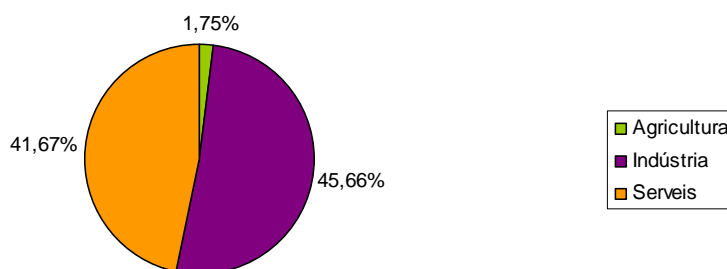
La manufactura tradicional de Torelló era la llana. Al segle XIX, amb la industrialització es desenvolupa la indústria tèxtil així com la torneria de fusta que proveeix d'accessoris la primera. Al segle XX, es desenvolupa la indústria alimentària, la metal·lúrgia i la foneria.

1.1.3.1. Nombre d'ocupats per grans sectors d'activitats

Municipi	1991		1996		2001	
	núm.	%	núm.	%	núm.	%
Agricultura	114	2,35	83	1,68	100	1,75
Indústria	2.700	55,54	2.658	53,66	2.606	45,66
Serveis	1.658	34,11	1.869	37,73	2.378	41,67
TOTAL	4.861	100	4.953	100	5.707	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

Ocupats per grans sectors d'activitat 2001

Actualment, s'observa un fort creixement del sector serveis així com de la construcció, mentre que disminueixen els sectors agrícola i industrial. Tot i això, Torelló manté una activitat industrial dominada per tallers i petites i mitjanes indústries. Les grans indústries es localitzen a d'altres municipis de la comarca, principalment en zones més pròximes a l'Eix Transversal Lleida-Girona. Actualment, l'Ajuntament està apostant per la innovació a nivell empresarial.

El comerç

L'oferta comercial lúdico-festiva (bars, discoteques...) i gastronòmica és escassa. Aquest aspecte, juntament amb el fet que les botigues tanquen dissabte a la tarda, dificulta l'atractivitat de l'oferta cultural que no disposa del suport d'una oferta comercial complementària.

El Consorci de Turisme Paisatges del Ter d'Osona³

Aquest consorci està constituït per la Diputació de Barcelona i els municipis de Les Masies de Roda, Les Masies de Voltregà, Manlleu, Montesquiu, Orís, Roda de Ter, Sant Hipòlit de Voltregà, Sant Pere de Torelló, Sant Quirze de Besora, Sant Vicenç de Torelló, Santa Cecília de Voltregà, Santa Maria de Besora, Sora, Torelló, Vidrà i per entitats. Tot i que Torelló acull aquest consorci, l'oferta d'allotjament és limitada i no s'observa una gran afluència de visitants atrets pels seus atractius turístics.

1.1.4. PROJECCIONS URBANÍSTIQUES

Torelló té una major ocupació urbana que la resta de municipis de la Vall del Ges amb un 15,3% de sòl urbà i 8,3% de sòl urbanitzable. Les previsions de creixement a Torelló van dirigides a completar i cosir el teixit urbà actual, millorar la xarxa viària, els serveis i infraestructures necessàries i consolidar un sector industrial important en els terrenys compresos entre la via del tren i el futur accés a Sant Vicenç de l'eix Vic-Olot. En aquest sentit, s'està començant

³ Web: www.paisatgesdelter.com/

a rehabilitar l'entorn dels rius Ter i Ges, a partir d'estudis sobre els usos i el paisatge. D'altra banda, també s'està potenciant clarament un creixement residencial d'habitatges unifamiliars. De fet, el Pla Local d'Habitatge de Torelló realitzat per la Diputació de Barcelona en data novembre de 2007 preveu que el creixement de la població, en un escenari de màxims, farà que el 2016 s'assoleixin els 15.667 habitants.

1.2. EIXOS DEL MODEL CULTURAL DE TORELLÓ

1.2.1. EL MODEL DE POLÍTICA CULTURAL

Una de les principals fites de la política cultural de Torelló és tenir en consideració el territori, tota la resta de poblacions de la comarca d'Osona. Això significa treballar des de la complementarietat amb els municipis més grans, com Vic i Manlleu, o si més no, tenir en compte les seves pròpies polítiques culturals. En quatre o cinc anys, hi haurà una oferta cultural de teatre a la comarca important, a causa de la propera inauguració del Teatre-Auditori, el Centre de Creació d'Arts Escèniques, el Centre de Cultura Tradicional i Popular de Vic així com la reobertura del teatre de Manlleu.

D'altra banda, Torelló ha de ser el referent cultural pels quasi 18.000 habitants de la Vall de Ges, Orís i Bisaura. De fet, el Pla Estratègic de la Vall del Ges, Orís i Bisaura ja estableix com a prioritats dins la *Línia 4 Millorar la qualitat de vida i la cohesió social del territori*, mitjançant una aposta per fer xarxa, com a mínim a nivell d'associacions, en el territori, amb un rol cabdal per part de Torelló:

“També és important enfortir la important xarxa associativa que hi ha a la Vall del Ges, Orís i Bisaura, promocionant activitats culturals i fomentant la participació i coordinació entre les diferents associacions. Potenciar el voluntariat i els temes de cooperació social són altres accions que es plantegen en aquesta línia estratègica.”

Tot i les recomanacions, les actuacions compreses en el Pla d'Acció de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, encaminades a coordinar i compartir recursos culturals entre els diferents municipis, no s'han desenvolupat fins al moment.

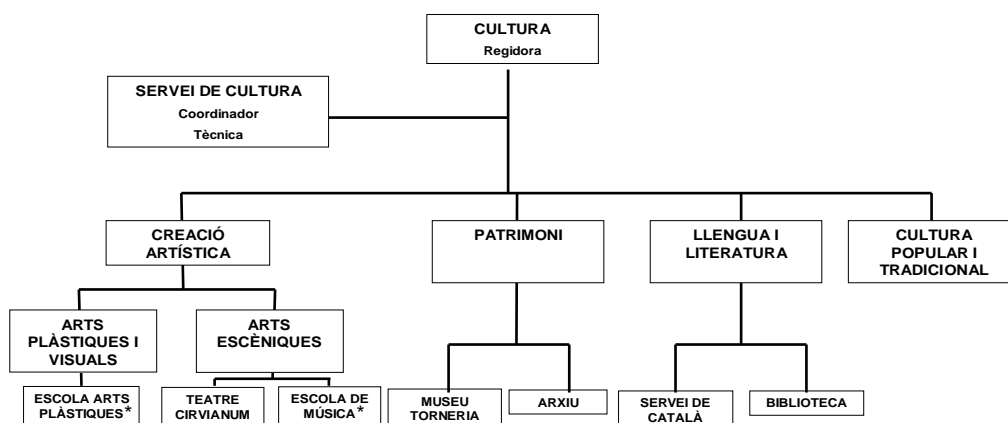
Una altra fita que es planteja la política cultural de Torelló és mantenir la força de la seva cultura popular i tradicional tot introduint elements d'innovació. Això implica donar major protagonisme a la creació i a nous sectors culturals dins la política cultural. Finalment, el gran repte de la cultura de Torelló és aconseguir la participació dels nousvinguts en la seva vida cultural, amb especial èmfasi en la trobada de les diferents cultures que conviuen a Torelló per tal que hi hagi intercanvi cultural.

1.2.2. ELS AGENTS DE LA CULTURA

El sector públic

En el *Diagnòstic de la situació cultural de Torelló* s'observava una política cultural centrada en tres eixos: les arts escèniques, la festa i el suport a les entitats. En aquest darrer any, s'ha reorganitzat la Regidoria de Cultura per tal d'intervenir de forma integral en els diferents àmbits de la cultura, així com marcar les línies de treball per assolir les fites culturals marcades. En aquest

sentit, s'introdueixen mecanismes per tal de treballar de forma coordinada i transversal en el si de l'Ajuntament però també amb les entitats. De fet, en la nova organització també es pretén comptar amb les entitats que treballen en els diferents àmbits culturals. Actualment, el Servei de Cultura té quatre línies de treball: Creació Artística (arts plàstiques i visuals, arts escèniques, música i audiovisuals); Patrimoni, Llengua i Literatura i, finalment, Cultura Tradicional i Popular.

* L'Escola d'Arts Plàstiques i l'Escola de Música depenen orgànicament de la Regidoria d'Educació i, a més a més, estan gestionades per entitats. Malgrat tot, la seva activitat està estretament vinculada a la Regidoria de Cultura amb projectes conjunts.

Davant la inexistència d'estàndards culturals que ens puguin permetre de dir on es troba Torelló respecte al que és desitjable en cultura, es poden establir comparatives amb municipis de característiques similars, que permetin veure la situació de Torelló respecte a aquests altres municipis. S'han agafat, per aquesta comparativa, un municipi proper com és Manlleu i altres sis municipis que presenten similituds amb Torelló, pel volum de població, la seva superfície, la seva densitat, la renda, per la seva situació geogràfica, etc. Són: Berga, Cardedeu, Sant Celoni, Lliçà d'Amunt, Tordera i Argentona. Cal remarcar que la major part d'aquests municipis oscil·len entre els 10.000 i els 20.000 habitants, ja que es treballa amb la hipòtesi que Torelló assolirà els 15.000 habitants pels volts del 2016.

1.2.2.1. Municipis de referència

2006	Població	Superfície (Km2)	Densitat pobl.	Renda*
Argentona	11.161	25,40	439,41	15.189,63
Berga	16.457	22,56	729,48	15.188,13
Cardedeu	15.561	12,10	1.286,03	14.628,95
Torelló	13.269	13,46	985,81	13.763,54
Manlleu	19.979	17,22	1.160,22	13.679,13
Lliçà d'Amunt	12.938	22,32	579,66	12.800,83
Sant Celoni	15.544	65,21	238,37	12.192,35
Tordera	13.420	84,08	159,61	12.173,05

Font: Diputació de Barcelona

* Renda familiar bruta disponible per habitant de 16 anys i més

1.2.2.2. Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament (€ euros)

Any	Pressupost cultura	Pressupost Ajuntament	% cultura
2000	509.379	8.400.478	6,06
2001	470.025	9.067.576	5,18
2002	693.551	8.397.394	8,26
2003	554.697	8.962.966	6,19
2004	454.056	8.904.031	5,10
2005	429.414	9.342.793	4,60
2006	553.596	11.816.916	4,68

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d' Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és tot allò que fa referència a Difusió i Promoció de cultura.

1.2.2.3. Comparació pressupostos de cultura (%). Municipis de referència

Total cultura	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Torelló	509.379	470.025	693.551	554.697	454.056	429.413	553.596
Mitjana cultura mun. ref.	539.039	580.379	699.760	872.951	898.623	714.979	911.976

% cultura	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Torelló	6,06	5,18	8,26	6,19	5,1	4,6	4,68
Mitjana % cultura mun. ref.	6,3	7	7,12	7,66	7,44	5,22	5,50

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d' Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost de cultura és tot allò que fa referència a difusió i promoció de la cultura. (Subfunció 451 del pressupost funcional)

L'Ajuntament és, de llarg, l'agent més actiu de la dinàmica cultural de Torelló, amb una presència destacada en els serveis, programes i equipament culturals de la localitat. Tot i l'esforç econòmic de l'any 2002, els pressupostos de cultura pel funcionament ordinari han estat per sota dels ajuntament de referència (veure taula 1.2.2.3). Cal puntualitzar que el criteri seguit pel Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona sobre els pressupostos de cultura inclou tot allò que fa referència a difusió i promoció de la cultura i no contempla les inversions ni el personal. En tot cas resulten molt útils a l'hora de fer una comparació entre municipis.

Segons altres sistemes de càlcul dels pressupostos, no tan restrictius (contemplen altres criteris: inversions i aportacions al Cirvianum, etc.), la despesa municipal dona un percentatge una mica més elevat, tal i com es posa de manifest en la taula 1.2.3.4.

1.2.3.4. Pressupost de la Regidoria de Cultura 2006*

CONCEPTE	QUANTITAT (€)	%
Retribucions personal	131.140,45	20,41
Asseguraça social del personal	42.988,48	6,69
TOTAL CAPÍTOL 1 personal	174.128,93	27,09
Lloguers locals	27.337,85	4,25
Manteniment equipaments	4.351,07	0,68
Subministraments	13.887,57	2,16
Serveis externs	26.523,84	4,13
Material fungible i no inventariable	1.743,28	0,27
Fons biblioteca	1.912,49	0,30
Publicitat i propaganda	8.103,79	1,26
Festes populars	64.299,65	10,00
Activitats	24.600,00	3,83
Edició borsa d'estudis	7.080,00	1,10
Elaboració d'eines per millorar l'accés als fons documentals	5.400,00	0,84
Locomoció personal	1.000,00	0,16
TOTAL CAPÍTOL 2 despeses corrents	186.239,54	28,98
Aportació Patronat Teatre Cirviànum	138.828,35	21,60
Aportació Patronat Teatre Cirviànum . Festus	12.516,00	1,95
Aportació Consorci Normalitació Lingüística	8.847,89	1,38
Transferències corrents a institucions	41.854,56	6,51
TOTAL CAPÍTOL 4 transferències corrents	202.046,80	31,44
Projecte legalització emissora municipal	2.590,00	0,40
Maquinària, instal·lacions i utilitatges	18.000,00	2,80
Infraestructures culturals	21.719,20	3,38
TOTAL CAPÍTOL 6 transferències de capital	42.309,20	6,58
Aportació inversions patronat ràdio Ona	3.000,00	0,47
TOTAL CAPÍTOL 7 actius financers	3.000,00	0,47
Dipòsit constitució Fundació Privada Festival de Cinema de Torelló	28.000,00	4,36
Fiança lloguers naus carrossaires	6.960,00	1,08
TOTAL CAPÍTOL 8 passius financers	34.960,00	5,44
TOTAL PRESSUPOST CULTURA	642.684,47	100,00

* Estat de les partides a 31/12/2006 (provisional)

1.2.3.5. Pressupost del Teatre Cirviànum 2006*

CONCEPTE	QUANTITAT (€)	%
Retribucions personal càrrec de confiança	7.959,55	2,29
Productivitat personal laboral	152,74	0,04
Gratificacions al personal	736,40	0,21
Assegurança social del personal	2.839,35	0,82
Formació del personal	239,46	0,07
TOTAL CAPÍTOL 1 personal	11.927,50	3,44
Manteniment maquinària, instal. I utilitatge	6.195,33	1,78
Consum elèctric teatre	19.088,85	5,50
Cànon aigua potable teatre	121,56	0,04
Subministrament material fungible	4.748,87	1,37
Comunicacions telefòniques	1.693,45	0,49
Assegurança festus	992,03	0,29
Publicitat i propaganda	16.705,13	4,81
Actes musicals, teatrals i cinema	156.985,43	45,22
Servei neteja del teatre	11.498,79	3,31
Treballs realitzats per altres empreses	88.597,00	25,52
Societat general d'autors i editors	18.231,33	5,25
Comissions i lloguers venda entrades	4.172,00	1,20
Locomoció del personal	2.137,64	0,62
TOTAL CAPÍTOL 2 despeses corrents	331.167,41	95,40
Interessos pòlissa de crèdit	675,00	0,19
Despeses financeres	241,00	0,07
TOTAL CAPÍTOL 3 despeses financeres	916,00	0,26
Transferències corrents. Institucions	3.121,43	0,90
TOTAL CAPÍTOL 4 transferències corrents	3.121,43	0,90
TOTAL PRESSUPOST CIRVIÀNUM	347.132,34	100,00

* Estat de les partides a 31/12/2006 (provisional)

El pressupost de la Regidoria de cultura previst per l'any 2006 era de 642.684€; si a aquesta quantitat se li afegeix el del Teatre Cirviànum, restades les transferències del capítol 4 de l'Ajuntament destinades a aquest espai escènic, es pot observar que la despesa total que el municipi de Torelló dedica a cultura és 838.472€, és a dir un 5,18% del total del pressupost de l'Ajuntament (16.185.540€). Percentatge que, segons les dades del SIEM, es situa en la mateixa línia que el dels municipis de referència. Una aproximació al pressupost posa de manifest que hi ha un equilibri entre els capítols 1, 2 i 4, amb una despesa relativament baixa de la partida de personal i amb un esforç municipal que s'adreça de manera molt clara pel Teatre Cirviànum, pel teixit associatiu i les festes populars.

Les entitats culturals

1.2.2.6. Entitats comparades 2007

	Total entitats	Total entitats cultura	%
Torelló	68	36	52,94%
Mitjana municipis ref.	89	33	36,70%
Osona	993	408	41,09%

Font: Guia d'entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya. Dades actualitzades al 2007

Torelló disposa en mitjana d'un percentatge superior d'entitats culturals respecte al total del teixit associatiu en comparació amb Osona i els municipis de referència (de característiques similars a Torelló) segons la taula 1.2.2.6. No obstant, cal tenir present que les dades relatives a les entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya solen ser més elevades que les dels ajuntaments perquè moltes entitats no es donen de baixa en el seu registre, mentre l'Ajuntament detecta, per motius de proximitat, que ja no tenen activitat.

1.2.2.7. Cens d'entitats culturals de Torelló

ENTITAT
1 Agrupació fotogràfica Torelló
2 Agrupació Sardanista de Torelló
3 Associació Artística i Cultural Gabarrots
4 Associació Casal Català La Desperta
5 Associació Cultural Andalus de Torelló
6 Associació cultural Deixebles de Sant Feliu
7 Associació Cultural i Artística GEA
Associació de Fotògrafs Professionals de les Comarques de
8 Catalunya
9 Associació d'Estudis Torellonencs
Associació per a la promoció de l'espectacle infantil i juvenil -
10 Xarxa de Torelló
11 Associació per les tradicions catalanes TRADICAT
12 Colla Gegantera de Torelló
13 Comissió Organitzadora de Reis de Torelló
14 Cor de la Parròquia de la mare de Déu de Montserrat
15 Coral Cervià
16 Dansaires de la Vall del Ges
17 El Cosidor Digital, Associació cultural
18 Els Diables del Ges
19 Fundació Privada Festival Cinema de Muntanya de Torelló
20 Grup Actiu de Torelló GAT
21 Grup Carrossaire "Els Pescallunes"
22 Nou 69 teatre
23 PIOC Promoció i organitzacions culturals

Font: Ajuntament de Torelló

Les entitats culturals censades per l'Ajuntament són, en realitat, 23. Però, Torelló no té tantes entitats ni són tan dinàmiques com sembla a primer cop d'ull. Com en altres poblacions, és un sector reduït de la població el que porta endavant les entitats i hi ha persones que participen simultàniament en diverses entitats. Ara bé, a diferència d'altres poblacions, la mitjana d'edat dels integrants de les entitats és més baixa i tenen una gran capacitat de mobilització de la població.

Pel que fa al teixit associatiu, hi destaquen certes entitats joves amb un gran potencial humà i gran capacitat de mobilització de població, per exemple els Deixebles de St. Feliu, que organitzen els concerts i altres activitats pel jovent en el marc de la Festa Major. Aquestes entitats, però, conviuen amb altres, més petites que porten endavant una activitat i que tenen dificultat per trobar relleu generacional. Les entitats més potents es troben en l'àmbit de la cultura tradicional i popular, aconseguint que la societat civil s'organitzi puntualment pels esdeveniments festius. De fet, les activitats impulsades per les entitats més consolidades són: el Mercat del Trasto, el Carnaval i el Festival de Cinema de Muntanya.

Les entitats tenen bona predisposició per fer coses i interrelacionar-se, encara que existeix el perill de caure en la rutina. En els darrers anys, s'ha establert el conveni com a forma de donar suport a les entitats per part de l'Ajuntament. Això garanteix la continuïtat i la visibilitat dels projectes. El conveni estipula el tipus de suport que rep l'entitat (econòmic i material) per l'activitat que ofereix .

1.2.3. ÀMBITS I DINÀMIQUES CULTURALS

A Torelló, hi ha molta activitat cultural impulsada pels diferents agents que genera una imatge de Torelló de poble molt dinàmic que sempre s'inventa coses en l'imaginari local i comarcal. Però, la descoordinació de l'oferta cultural provoca que, a vegades, es percebi com excessiva.

L'oferta cultural ha generat un cert consum intern, encara que es considera que no hi ha prou assistència de públic a les activitats culturals, que sempre són les mateixes persones que assisteixen als actes i sobretot que no s'atrau el públic adolescent. En l'àmbit lúdico-festiu de Torelló, hi participa la població local i comarcal. En l'àmbit cultural, no es mou tanta gent, sobretot si no té relació amb la població local. La festa té molta importància, però manca atraure gent de forma continuada a l'activitat cultural regular quan no hi ha festa

Arts visuals i plàstiques

- **Formació.** Dins l'àmbit de les arts visuals i plàstiques, l'Ajuntament de Torelló ofereix formació per infants i adults en dibuix, pintura i ceràmica així com monogràfics. En efecte, Torelló disposa d'una escola municipal d'arts plàstiques que depèn de la Regidoria d'Educació i està gestionada per l'Associació Cultural i Artística GEA. L'Escola d'Arts

Plàstiques de Torelló col·labora amb la Regidoria de Cultura en l'àmbit de la difusió de les arts plàstiques i visuals. L'Associació Artística i Cultural Gabarrots també ofereix cursos monogràfics al llarg de l'any.

- **Difusió.** Per tal de difondre la producció d'arts plàstiques i visuals, Torelló disposa actualment de dos espais que no són del tot adequats: el foyer del Teatre Cirviànum i la Biblioteca Dos Rius. Però, no hi ha un bon espai expositiu amb una programació estable. En aquests moments, aquest espai, està en construcció en l'edifici on s'ubicarà el Museu de la Torneria.

Pel que fa a la programació, l'Escola d'Arts Plàstiques col·labora amb la Regidoria de Cultura amb el cicle d'exposicions FACTORS que té lloc al foyer del Teatre Cirviànum. L'Associació fotogràfica de Torelló (AFT) va endegar durant la passada edició del Mercat del Trasto, FotoClips, una iniciativa per donar a conèixer l'obra de diferents fotògrafs presentada mitjançant muntatges audiovisuals de curta durada que té el suport de l'Ajuntament.

L'Ajuntament de Torelló juntament amb el Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura ha impulsat una nova iniciativa de difusió, es tracta de Sala virtual: www.salavirtual.cat, un web on els artistes de la Vall del Ges, Orís i Bisaura poden penjar les seves obres i el seu currículum. Aquest web compta amb la col·laboració de l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló i l'Associació fotogràfica de Torelló (AFT).

- **Creació.** L'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló (EAPT) organitza la Biennial d'escultura, que va celebrar la seva primera edició l'any 2005. Es tracta d'un concurs d'escultura que coincideix amb el Mercat del Trasto, en el marc del qual s'exhibeixen les obres presentades en espais públics i que compta amb dos premis pels guanyadors: Premi de l'Ajuntament i un Premi de l'EAPT. Alternant-se amb la Biennial d'escultures, l'EAPT dur a terme Visions-Visuals, una iniciativa adreçada als autors de la Vall del Ges en l'àmbit de les noves tecnologies aplicades a la creació artística. Una altra iniciativa creativa és el concurs de cartells de la Festa Major, en el qual pot participar qualsevol torellonenc.

Arts escèniques

- **Formació.** Les Regidories de Cultura i Educació han endegat una iniciativa de tallers de teatre adreçats a adolescents, oferts per l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona en els que hi participen alumnes de tres centres d'educació secundària (IES Cirviànum, Escoles Sagrats Cors i l'Escola Rocaprevera). Per altra banda, la Regidoria de Joventut i Infància juntament amb el Patronat del Teatre Cirviànum, organitzen dos tallers (de gener a juny) per a menors de 14 anys.

- **Difusió.** Les Regidories de Cultura i Educació també col·laboren en l'àmbit de la difusió de les arts escèniques amb la campanya escolar Anem al Teatre. El Teatre Cirviànum ofereix una programació estable i diversa de teatre, dansa i música on també hi tenen lloc les titelles i la màgia en col·laboració amb l'ODA de la Diputació de Barcelona. D'altra banda, la Regidoria de Cultura té un conveni amb el Grup Xarxa per oferir una programació familiar regular al Teatre Cirviànum.

1.2.3.1. Dades Teatre Cirviànum

2006	Funcions	Assistents	Entrades
Torelló	27	4.859	3.959
Mitjana municipis referència	12	1.972	1.818
Mitjana total municipis*	15	3.252	2.706
2006	Funció / 1000 hab.	Assistents / 1.000 hab.	Entrades / 1.000 hab.
Torelló	2,03	366,19	298,36
Mitjana Municipis referència	0,84	134,50	124,46
Mitjana total municipis*	0,83	117,17	94,37

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona

* Van ser 90 els municipis de la província que van participar al Circuit de l'ODA l'any 2006 (inclou EMD Valldoreix).

En termes comparatius, les dades corroboren l'aposta decidida de l'Ajuntament de Torelló per les arts escèniques. En efecte, Torelló programa molt més que la mitja del municipis adherits a l'ODA, el que es tradueix en un major nombre d'assistents en termes relatius. La programació continuada i de qualitat en arts escèniques i música ha creat un públic torellonenc notable.

L'estiu de 2007, es van endegar Les fresques, una programació gratuïta de teatre, dansa, música i cinema als jardins Vicenç Pujol. Aquesta programació té lloc entre el festival Festus i la Festa Major. L'any 2008, la Xarxa Barcelona Municipis de Qualitat (XBMQ,) de la Diputació de Barcelona, ha donat suport econòmic per a la continuïtat d'aquesta programació, així com, a la coproducció d'un espectacle (Teatre Cirviànum) i al festival Festus.

- **Producció i creació.** La Regidoria dóna suport a la producció dels grups locals com els Pastorets, oferts anualment pel grup Nou 69 Teatre.

El major suport a la creació es dóna amb el Festus, el festival jove d'arts al carrer que ja té deu anys. El Festus és organitzat pel Patronat del Teatre Cirviànum de Torelló i compta amb un persona responsable externa per organitzar-lo. Es tracta d'una iniciativa que va sorgir del propi Patronat i les Regidories de Cultura i Educació. amb l'objectiu de donar a conèixer activitats d'arts escèniques, musicals, visuals i plàstiques que no tenen accés als canals de difusió habitual. El festival té lloc durant un cap de setmana de principis d'estiu, pels volts de juny-

juliol pels carrers, places i jardins del poble. El principal objectiu del festival és aconseguir que gent poc acostumada al consum de productes culturals descobreixin que hi ha una alternativa a les propostes lúdico-festives a les que estan acostumats. El Festus vol abarcar totes les formes d'expressió artística contemporània que impliquen un trencament amb la rutina urbana del dia a dia de pobles i ciutats, i programar aquells elements del món de l'espectacle que proposen una relació especial, diferent i íntima d'interacció amb el públic.

D'altra banda, enguany, s'ha llançat una nova Convocatòria de suport a la producció i creació en arts escèniques per a muntatges que es presenten al Festus per promoure la professionalització.

Música

- **Formació.** En l'àmbit formatiu, Torelló disposa d'una escola municipal que depèn de la Regidoria d'Educació però que és gestionada per l'entitat Amics de la Música de Torelló. La seva oferta inclou tant monogràfics com la formació reglada en música.
- **Difusió.** La música té un espai dins la programació regular del Teatre Cirviànum així com dins la campanya Anem al Teatre. Hi ha diferents cicles específics de música: Música & Cia és un cicle, en el qual la música s'interrelaciona amb alguna altra disciplina i un altre cicle de música que és patrocinat pel grup Bon Preu-Esclat. També hi ha el cicle Concert-Vermut al foyer organitzat en col·laboració amb l'Escola de Música. La programació musical compta amb el suport de l'Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona.

Malgrat aquesta oferta variada de difusió, els grups actuals del poble formats majoritàriament per joves no tenen cap plataforma de difusió. També existeixen dos cors: el Cor de la parròquia del barri Montserrat i la Coral Cervià que organitzen els seus concerts anuals.

Audiovisuals

- **Difusió i creació.** L'audiovisual té una presència molt puntual a Torelló, que es concentra en dos moments de l'any: al juny amb el festival de curtmetratges Fescurts i al novembre amb el Festival Internacional de Cinema de Muntanya. Al llarg de l'any, no hi ha una programació regular de cinema. Per poder gaudir del cinema cal que els habitants de Torelló es desplacin a Vic.

El Festival Internacional de Cinema de Muntanya i Aventura de Torelló, destaca per la seva peculiar temàtica. Va sorgir l'any 1983 de la iniciativa de la societat civil i actualment compta amb la participació de l'Ajuntament en la Fundació Cinema de Muntanya, que l'organitza.

Aquest festival especialitzat en cinema de muntanya i aventura és un dels més importants, a nivell internacional, en la seva matèria. Durant deu dies s'exhibeixen pel·lícules sobre expedicions, reportatges d'esports d'aventura, documentals de natura, ecologia etc. Té una secció competitiva, amb diferents premis i una no competitiva on el festival projecta: pel·lícules convencionals, films relacionats de forma directa o indirecta amb el personatge convidat de cada any, retrospectives d'autors destacats, etc. A part de les pel·lícules, el festival també ofereix exposicions, un espai editorial, així com altres activitats i actes vinculats al món de la muntanya. Sol atraure en cada edició entre 6.000 i 7.000 espectadors.

L'altre festival existent en aquest àmbit és el festival de curtmetratges de comèdia Fescurts que s'organitza en el marc del festival d'art jove de carrer Festus. Durant els tres dies que dura el festival es projecten els millors curts rebuts i s'atorguen diferents premis.

Foment de la lectura i la llengua

- **Foment de la lectura, la llengua i el coneixement.** Torelló compta amb dues biblioteques que organitzen accions de foment de la lectura (tallers, contacontes, clubs de lectura). D'altra banda, també col·labora amb la societat civil en altres activitats com presentacions de llibres, Sant Jordi... Les Regidories de Cultura i Educació col·laboren en l'organització de tallers de poesia a la biblioteca.

1.2.3.1. Activitats, publicacions i difusió

2006	Biblioteques de Torelló	
	Biblioteca Dos Rius	Biblioteca Barri Monserrat
Exposicions	7	-
Hores de conte	6	2
Conferències	2	-
Visites escolars	7	-
Visites organitzades	3	-
Audicions i concerts	1	-
Cursos i tallers	17	-
Tertúlies literàries	8	-
Altres activitats	3	-
Guies de lectura	2	1
Programes de ràdio	9	-
Altres publicacions	-	-
TOTAL	65	3

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

1.2.3.2. Indicadors de la lectura pública

Indicadors de rendiment	Biblioteca Dos Rius	Biblioteca Barri Montserrat
	2006	2006
Visites per dia de servei	129	23
Préstecs per dia de servei	111	15
Accés a internet per dia de servei	19	6
Visites per habitant	2,81	0,38
Préstecs per habitant	2,42	0,25
Accés a internet per habitant	0,42	0,11
Usuaris inscrits per habitants	33	3
Percentatge població inscrita	35%	35%
Carnets per cada 1000 habitants	27	5
Usuaris que fan ús del servei de préstec	45%	53%
Préstecs per documents	1,00	0,23
Despesa per habitant	-	-
Fons documental per habitant	2,42	1,12
Ordinadors per cada 10.000 habitants	10	3

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

En aquest àmbit és important tenir en consideració l'Oficina de Català que organitza activitats culturals amb els seus alumnes, principalment d'origen immigrant.

L'Ajuntament de Torelló col·labora amb l'aula Segimon Serrallonga, poeta torellonenc ja desaparegut, en la realització de jornades de reflexió i la convocatòria de la Beca Segimon Serrallonga d'ampliació d'estudis a l'estranger en el camp de les humanitats, les arts i les ciències de l'educació.

- **Creació.** L'entitat Grup Actiu de Torelló convoca anualment des de fa 10 anys el Premi GAT Literari en els àmbits de la narrativa i la poesia amb la col·laboració de l'Ajuntament de Torelló.

Patrimoni

- **Recursos.** Torelló no sobresurt per tenir una gran patrimoni immoble, són destacables algunes cases del centre històric, l'Església de Sant Feliu dels segles XVII i XVIII, el Santuari de Rocapravera del segle XV i la Torre Pericas de principis del segle XX. Torelló té el parc Vicenç Pujol i Creus que diposa de dos jardins històrics: el de Can Parellada, del segle XIX, i el jardí-horta de Ca l'Espona, dissenyat per l'arquitecte Raimon Duran i Reynals. Destaca el seu patrimoni natural com el Puig de les Tres Creus des d'on es divisa la Vall del Ges i la plana de Vic. De fet, hi ha diversos senders que permeten explorar la seva riquesa natural. Actualment, no hi ha un Catàleg de Patrimoni històric, arquitectònic i paisatgístic de Torelló, tot i que està previst fer-lo.

- **Conservació.** Torelló disposa de l'arxiu municipal, l'Arxiu Mas Prat, recentment inaugurat, on es conserven un fons documental de l'Ajuntament des de mitjats del segle XVIII fins l'actualitat així com diferents fons cedits per particulars i associacions representatives de la societat civil torellonenca. Hi ha tres entitats vinculades per la seva temàtica a l'arxiu que es dediquen a la difusió del patrimoni.
- **Difusió.** L'Associació d'Estudis Torellonencs (ADET) té la seva seu a l'arxiu, perquè la seva finalitat és conservar, fer recerca i difondre el patrimoni local. TILBO, associació per la recuperació de la memòria històrica també col·labora amb l'equipament així com El Cosidor Digital que recupera material històric en format digital (entrevistes amb persones que van viure en l'època de la República...). Properament, s'inaugurarà el Museu de la Torneria per difondre el llegat industrial de Torelló.
- **Recerca.** Existeix una Borsa d'estudis i treball de recerca en història, geografia, sociologia, mediambient, economia o altres àmbits, en relació a Torelló.

Cultura Tradicional i popular

El calendari festiu de Torelló és un dels seus potencials, perquè es caracteritza per la seva gran capacitat de singularització i atracció de públic. Les festes més destacables són:

- **Cavalcada de Reis.** És organitzada per l'entitat Comissió de Reis de Torelló.
- **Carnaval de Terra Endins.** Es compon del Pullassu, cerimònia que dona el tret de sortida al Carnaval el dijous gras en forma de cercavila lúdico-festiva pel casc antic i cerimònia de la rauxa. L'objectiu del Pullassu sempre ha estat recuperar l'esperit més ancestral del Carnaval (sexè i disbauxa), que es celebra amb gegants, guites, foc, música i la participació de tot el poble. La nit de divendres és la Nit de Senyorettes, en la qual els homes es disfressen de dones i s'acaba la nit amb festa a la Carpa. Aquesta festa, que va començar com una festa privada d'un grup d'amics, s'ha ampliat a tot el poble i institucionalitzat com un dels moments del Carnaval. El Pullassu i la Nit de Senyorettes estan organitzades per l'entitat Deixebles de Sant Feliu.

El moment més multitudinari del Carnaval és la rua de dissabte a la tarda que congrega 75.000 persones a Torelló. Està organitzat per l'entitat PIOC (Promocions i Organitzacions Culturals). Per fer possible la rua, entitats constituïdes o no preparen mesos abans les carrosses i els vestuaris que faran desfilar, a les naus industrials que proporciona l'Ajuntament. La peculiaritat d'aquesta rua és que molta gent hi participa amb la seva disfressa alhora que compta també tothom amb molts

espectadors. Les escoles participen de la vida cultural de Torelló, organitzant també el Carnaval.

- **Mercat del trasto.** El Mercat del Trasto és un mercat d'objectes usats, organitzat per la Comissió Organitzadora del Mercat del Trasto, que es celebra al maig i atrau 25.000 persones. En els darrers anys, s'han incorporat a aquest esdeveniment diversos actes culturals complementaris.
- **Sant Jordi.** La Regidoria de Cultura organitza activitats de teatre, concerts, tallers... durant la setmana de Sant Jordi, a part de l'atorament dels premis del GAT literari i els actes tradicionals.
- **Festa Major.** Té lloc a finals de juliol i es celebra en honor a Sant Feliu. L'Ajuntament organitza una programació amb actes festius i culturals en la qual hi ha una gran participació de les diferents entitats. Com a festes majors, també hi ha les festes majors de barri de la Plaça Joanot Martorell i la Cabanya i Montserrat, organitzades per les mateixes entitats dels barris.
- **Cagum el Pare Noel.** És una campanya organitzada per l'entitat torellonenca Associació Casal Català La Desperta per tal de potenciar la tradició del tió enfront del Pare Noel (tallers de tions...).
- Altres dates importants del calendari popular i tradicional són Sant Joan, l'Onze de Setembre, l'Aplec de Rocapravera, la trobada de gegants, la trobada de puntaires, l'Aplec de Sardanes i la Romeria.

1.2.4. LA COMUNICACIÓ DE LA CULTURA

La via més habitual de difusió dels actes culturals de Torelló són tríptics i cartells pels diferents actes. Hi ha un espai d'agenda al web de l'Ajuntament, que no disposa d'informació actualitzada, i no hi ha agenda en paper. Aquests aspectes afavoreixen que es tingui una percepció de descoordinació en la programació. Els mitjans locals són Torelló, el setmanari independent de la Vall del Ges, promogut per Torelló Associació Cultural, Ràdio Ona, que és la ràdio municipal i el web www.osona.com. Els diferents mitjans fan un seguiment bastant acurat de l'activitat cultural de la vila.

1.2.5.1. Aparicions a la premsa per municipis

Municipis	Premsa Comarcal		Premsa nacional		Total	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Torelló	56	31	7	2	63	33
Manlleu	53	78	0	1	53	79
Berga	54	33	1	1	55	34
Cardedeu	31	40	0	1	31	41
Sant Celoni	11	12	2	0	13	12
Lliçà d'Amunt	9	5	1	0	10	5
Tordera	19	1	1	0	20	1
Argentona	22	2	1	1	23	3

Font: Dossier de Premsa de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

1.2.5.2. Aparicions a la premsa comarcal i nacional (notícies de cultura)

2006	Premsa comarcal	Premsa nacional	Total
Torelló	42	2	44
2007	Premsa comarcal	Premsa nacional	Total
Torelló	48	4	52

Font: Dossier de Premsa de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona

En relació als municipis de referència, Torelló sol tenir una presència bastant notable en la premsa pel que fa als temes de cultura, en la línia de municipis com Berga, Manlleu i Cardedeu.

2. MODELS I ESTÀNDARDS

2.1. ELS EQUIPAMENTS. ANÀLISI COMPARATIVA AMB MAPES CULTURALS DE MUNICIPIS DE REFERÈNCIA.

El sistema d'equipaments municipals, i especialment el dels equipaments culturals, està molt poc estandarditzat, de manera que es fa difícil trobar directrius sobre la dotació d'equipaments imprescindible i desitjable per a un municipi en funció de les seves característiques de població, densitat, societat, entorn, etc. Així doncs, resulta útil fer un anàlisi comparatiu de les dotacions d'equipaments culturals de municipis amb característiques similars. Per fer aquesta comparativa, s'han agafat els municipis de referència esmentats anteriorment.

2.1.1. DEFINICIÓ DELS EQUIPAMENTS ANALITZATS

Per tal de fer la comparativa dels equipaments, cal definir prèviament el tipus d'equipaments que poden existir. Prenem com a referència per a la seva definició la *Guía de estandares de los equipamientos culturales en España* realitzada per la Federación Espanyola de Municipios y Provincias (FEMP) entre l'any 2002 i el 2003.

Espais d'arts escèniques i música

- **Teatre/Auditori:** Equipament destinat majoritàriament a la producció i difusió d'espectacles escènics (teatre, dansa i música), que disposa de la infraestructura adequada (caixa, sonorització, sistema fix d'acolliment de públic).
- **Sala polivalent:** Espai que permet la realització de muntatges escènics i/o altres actes que no requereixin infraestructures estables.

Centre d'arts plàstiques i visuals

- **Centre d'art:** Equipament dissenyat com a espai per a la creació, producció i difusió de les diferents branques de les arts visuals.
- **Sala d'exposicions**

Centres de patrimoni

- **Arxiu:** Conjunt de documents produïts i rebuts per l'administració municipal en l'exercici de les seves competències, i que són accessibles al conjunt de ciutadans per a la gestió administrativa, la investigació i la informació. No es comptabilitzen els arxius que no són oberts al públic, atès que es considera que n'hi ha a tots els municipis.
- **Museu:** Institució que aplega un conjunt de béns culturals mobles sobre un o més temes amb la finalitat de conservar, documentar, estudiar i difondre'ls a partir d'un programa d'actuació que busca la participació cultural, lúdica i científica dels ciutadans.

- **Col·lecció:** Espai que reuneix un conjunt de béns mobles, exposats o no, però que no compta amb un programa destinat a conservar-los, estudiar-los o difondre'ls.
- **Centre d'interpretació del patrimoni:** Equipament destinat a promocionar i difondre un territori concret a partir d'un discurs interpretatiu específic que el singularitza. Aquesta lectura es basa en els elements autòctons que conformen el patrimoni cultural i/o natural de la zona.

Equipaments de proximitat

- **Biblioteca pública:** Equipament d'àmbit local destinat al servei d'informació, suport a la formació i a la promoció de la lectura, mitjançant el préstec i les activitats.
- **Centre cultural de proximitat:** Equipaments territorials que duen a terme una activitat social i cultural diversificada, amb dotació per a realitzar accions de difusió, formació i creació en diversos àmbits de la cultura i de dinamització d'entitats. El públic té accés lliure a l'equipament i a la major part de les activitats.

Cal remarcar que la següent comparativa no contempla la totalitat dels equipaments culturals: no es comptabilitzen els centres de documentació, ni els cinemes, ni els centres de formació artística, ni els de creació, ni els hotels d'entitats o espais cedits a aquestes entre d'altres. Tampoc es contemplen els equipaments adreçats a un sector específic de la població (gent gran, joves...), tot i que s'hi realitzin activitats culturals.

D'altra banda, mentre que l'estudi és bastant exhaustiu pel que fa als equipaments de titularitat pública, no es recullen tots els que són de titularitat privada, presents a la majoria de poblacions. La taula recull tres categories en funció de la titularitat dels equipaments: titularitat municipal, titularitat privada i altres titularitats, que són aquells equipaments públics de titularitat no municipal o gestió mancomunada entre diversos ajuntaments.

2.1.2. Comparació de la dotació d'equipaments analitzats

Municipi	Espais arts escèniques				Espais arts plàstiques				Centres de Patrimoni								Equipaments proximitat			
	Teatre/ Auditori		Sala polivalent		Centre d'art		Sala exposicions		Arxiu obert al públic		Museu		Col·lecció		Centre interpretació		Biblioteca		Centre cultural	
	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A	núm	M/P/A
Torelló	2	MP*	1	P	0		1	M**	1	M	1	M**	0		0		2	MM	0	
Manlleu	2	M**P*	1	P	0		1	M	1	M	1	M	0		0		2	MM	3	MPA
Berga	1	M	1	M	0		0		1	M	1	M	0		1	M**	1	MMM	0	
Cardedeu	2	MM	1	M	0		0		1	M	1	M	0		0		1	M	1	M
Sant Celoni	1	M	0		0		2	M	1	M	0		0		0		1	M	1	M
Lliçà d'Amunt	0		0		0		0		0		0		0		0		1	A	2	MM
Tordera	1	M	0		0		0		0		0		0		0		1	M	1	M
Argentona	1	P	0		0		1	M	0		1	M	0		0		0		0	
Mitjana	1,25		0,375		0		0,625		0,625		0,625		0		0,125		1,125		1,125	
Mediana	1		0/1		0		0		1		1		0		0		1		1	

Font: elaboració pròpia a partir de dades del Cens d'Equipaments Culturals dels Municipis de la Província de Barcelona (2001) i informació de les pàgines web municipals, de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Barcelona.

M/P/A= municipal /privat / altres administracions

* Espais que no responen exactament al criteri de Teatre-Auditori encara que s'utilitza com a tal.

** Espais en projecte, remodelació o construcció no oberts al públic.

Segons aquesta taula, Torelló es troba per sobre de la mitjana d'equipaments de quasi tots els tipus d'equipaments. Però, destaca la inexistència d'un centre cultural a Torelló. De fet, el mapa d'equipaments d'una població d'entre 10.000 i 20.000 habitants seria, segons la mitjana de la taula anterior, la d'un municipi amb un teatre/auditori, un arxiu obert al públic, un museu, una biblioteca i un centre cultural. Cal assenyalar que Torelló està bastant ben dotat d'equipaments, si es té en consideració els que s'inauguraran properament, gràcies a les inversions en equipaments culturals dels darrers anys, que han permès el trasllat de l'arxiu i la realització del Museu de la Torneria i la seva sala d'exposicions temporals.

2.2. ELS EQUIPAMENTS DE TORELLÓ

Un cop fet l'anàlisi quantitatiu dels equipaments cal fer-ne la valoració qualitativa, tot estudiant el seu ús i característiques. En la mesura del possible es tenen en compte els estàndards existents relatius als requisits que han de complir els equipaments culturals. Ara bé, només en l'àmbit de la biblioteca pública, existeixen sistemes d'estàndards bastant consolidats que ordenen la construcció de nous equipaments bibliotecaris.

2.2.1. CENS DELS ESPAIS CULTURALS

Espais d'arts escèniques i música

- **El Teatre Cirviànum** és un teatre rehabilitat que va tornar a obrir les seves portes l'any 1994. Té un aforament de 516 localitats fixes i tot els condicionaments tècnics d'un teatre modern. Tot i així, les cadires són incòmodes. El teatre és de propietat municipal i està gestionat per un Patronat per tal de facilitar-ne la gestió, afavorir els patrocinadors, així com fer que els ingressos reverteixin en l'equipament. Això també permet tenir una Junta, integrada per representants dels diferents grups polítics i per sectors de la societat civil, que intervé en la política del teatre i marca les línies de treball.

Té una programació estable amateur i professional de teatre, música i dansa. Les entitats poden utilitzar-lo si ho sol·liciten amb dos mesos d'antelació. Actualment, el Cirviànum és l'únic teatre comarcal amb tots els condicionaments tècnics necessaris en funcionament.

- **El foyer del Teatre Cirviànum** es troba a l'entrada i s'hi accedeix per unes escales. Aquest espai s'utilitza per representacions i concerts de petit format així com per exposicions, encara que no disposa de la il·luminació necessària. Pot acollir fins a 100 persones. S'hi programen els cicles: Concert- vermut en col·laboració amb l'Escola de Música i FACTORS en col·laboració amb l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló (EAPT).
- **Sala de petit format del Casal Parroquial** es tracta d'una sala amb un aforament de 231 localitats fixes que disposa d'un escenari sense caixa i d'una sonorització i il·luminació deficientes. És propietat del Bisbat i les entitats l'utilitzen però amb poca freqüència.
- **La Carpa** és un equipament de tipus provisional instal·lat a la zona esportiva que ha esdevingut permanent i que no es troba en un estat òptim. L'utilitzen tant la Regidoria de Joventut com la de Cultura i les entitats per a activitats de gran format (concerts adreçats a la gent jove, Carnaval...). El seu aforament és de fins a 900 persones. La seva sonoritat és deficient i no hi ha camerinos per als artistes. D'altra banda,

amb el temps, la zona on s'ubica s'ha anat urbanitzant, fet que implica que les activitats que s'hi organitzen molestin els veïns.

- **El Pavelló** és un equipament esportiu, situat a la zona esportiva, que també és utilitzat puntualment i en ocasions especials per la Regidoria de Cultura per actes de gran format. En tot cas si que, s'utilitza periòdicament en la celebració del Carnaval.

Espais d'arts plàstiques i visuals

- **Sala d'exposicions del Museu de la Torneria.** A la segona planta del Museu de la Torneria, que s'inaugurarà properament, s'ubicarà la Sala d'Art Contemporani per a exposicions temporals.
- **La Biblioteca Dos Rius** s'utilitza també com espai expositiu.
- **El foyer del Teatre Cirviànum** (veure espais d'arts escèniques).

Centres de patrimoni

- **L'Arxiu Mas Prat.** El nou arxiu municipal està ubicat al Mas Prat, casa històrica documentada des del segle XIII. L'edifici compta amb tres plantes de superfície útil de 155 m² cada una. Els dipòsits pensats per conservar la documentació compten amb prestatgeria compacta i es distribueixen en les tres plantes de l'edifici, amb una capacitat màxima per a 1.016 metres lineals de documentació. A la planta baixa s'hi ha adequat un espai per a la recepció i el tractament dels documents, i un local independent com a seu oficial de l'Associació d'Estudis Torellonencs (ADET). L'edifici, pensat en la seva funció de servei i difusió, compta amb una àmplia sala de consulta per atendre els usuaris i una sala polivalent.
- **El Museu de la Torneria** s'ubicarà a l'antiga fàbrica Torneria Mecànica Vidal, especialitzada en la fabricació de complements de fusta per a la indústria tèxtil. La rehabilitació per part de l'Ajuntament de Torelló s'està duent a terme gràcies als Fons Estructurals Europeus (FEDER), al conveni amb la Fundació Caixa Manlleu, la Diputació de Barcelona i l'assessorament del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. El Museu està gestionat pel Consorci del Museu de la Torneria de la Vall del Ges on hi estan integrats també els Ajuntaments de Sant Vicenç de Torelló i de Sant Pere de Torelló.

A la segona planta de l'edifici s'hi ubicarà l'EAPT i la Sala d'Art Contemporani. Actualment, s'està acabant el projecte museogràfic i està prevista la seva inauguració al llarg de l'any 2008.

Equipaments de proximitat

- **La Biblioteca Dos Rius** està ubicada al nucli antic de la població a l'antic edifici del "Club". Li manca superfície per assolir els estàndards establerts pel Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona. Està previst ampliar-la utilitzant la primera planta de l'edifici del "Club", actualment alguns dels espais estan encara ocupats per entitats. La rehabilitació d'aquesta planta així com de la segona i tercera permetrà fer-ne un espai polivalent que inclourà ludoteca, sales polivalents...

Les biblioteques són definides per mòduls segons la seva superfície en m² i els habitants de la localitat. En concret, pel que respecta a la Biblioteca de Torelló Dos Rius, la biblioteca s'inclou dintre del mòdul B2: biblioteques locals amb una població atesa entre 10.001 i 20.000 habitants i una superfície superior als 500 m².

2.1.2.1. Dades bàsiques. Estàndards*

Estàndards de la Diputació	Estàndards mòdul B2	Biblioteca Torelló –Dos Rius-2005
Superfície de programa (m ²)	1.000	851
Personal	4-5	3
Equipament informàtic	16	13
Punts de lectura	95	93
Fons documental final	12.000-20.000	30.683
Hores de serveis setmanals	34	30,50

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

* Estàndards de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

- **La Biblioteca Barri Montserrat** està ubicada al primer pis de l'edifici del centre cívic de la parròquia del barri de Montserrat.

Les biblioteques són definides per mòduls segons la seva superfície en m² i els habitants de la localitat. En concret, pel que fa a la biblioteca de Torelló (barri Montserrat), la biblioteca s'inclou dintre del mòdul A0: biblioteques filial amb una població atesa entre 2.001 i 5.000 habitants i una superfície superior a 200 m².

2.1.2.2. Dades bàsiques. Estàndards*

Estàndards de la Diputació	Estàndards per una població atesa de 3.000	Biblioteca de Torelló (barri Montserrat) 2005
Superfície de programa (m ²)	430	200
Personal	2	1**
Equipament informàtic	7	4
Punts de lectura i servei	49	75
Fons documental final	4.000-7.500	15.817
Hores de serveis setmanals	25	20

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Estàndards de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

** Equivalent a temps complet 0,50

- **El Centre Cívic Barri Montserrat** és una sala polivalent utilitzada pels veïns del barri Montserrat per fer-hi tallers, sopars i altres actes. És propietat del Bisbat.
- **El Casal Parroquial** és un edifici situat al nucli antic que disposa d'una sala per fer actes de petit format així com sales més petites per conferències. També acull la ràdio municipal (Ràdio Ona) i el Setmanari Torelló. Tot i que les instal·lacions de l'edifici estan deteriorades pel poc manteniment, les entitats utilitzen els seus espais. És propietat del Bisbat.
- **L'edifici de Gestiomat** es troba prop del nucli antic. Es tracta d'un edifici de l'empresa pública creada per l'Ajuntament per tal de fomentar la promoció econòmica del municipi, la millora de la qualificació professional de les persones, el foment de l'ocupació i la promoció turística. Així, acull les oficines de Gestiomat, del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, del Consorci Paisatges del Ter, l'Associació d'Empresaris de Torelló, l'Agrupació de comerciants de Torelló i el Centre de Normalització Lingüística. L'edifici disposa d'aules i tallers que són utilitzades per les entitats per fer-hi reunions, cursos i conferències.
- **La Super T** és un edifici municipal situat al carrer artesans, allunyat del nucli antic. La planta baixa rehabilitada acull l'Agrupament Escolta Comte Jofre i Verge de Rocapravera, el Club de Billar Torelló, el Club de Tennis Taula i el Club Esquí Torelló. Les entitats disposen de grans espais per desenvolupar les seves activitats. La planta semisoterrani, que no està en tan bon estat, acull el grup de teatre Nou 69 Teatre. Mentre l'Ajuntament s'encarrega del manteniment i la seguretat de l'edifici, les entitats assumeixen les despeses dels serveis generals (aigua, electricitat, telèfon...)
- **L'edifici del "Club"** acull actualment els despatxos de dues entitats, que està previst reubicar en altres espais per tal d'utilitzar-lo per l'ampliació de la biblioteca i reconvertir-lo en un espai polivalent amb ludoteca i altres espais destinats a activitats de l'Ajuntament i de les entitats.
- **Naus industrials.** Actualment, l'Ajuntament lloga naus industrials que donen cabuda a les colles carrossaires de Carnaval, tant perquè puguin construir la carrossa, com per magatzem de les plataformes al llarg de l'any. L'any 2007 es van llogar dues naus per tot l'any i durant els mesos de carnaval es va ampliar amb dues naus més. De moment, aquest 2008, per a la construcció de les carrosses, n'hi ha hagut quatre de llogades. A més a més, s'utilitzen altres naus de l'Ajuntament per poder donar cabuda a tots els carrossaires. Igualment, la Colla Gegantera ocupa una altra nau industrial propietat de l'Ajuntament

(viver d'empreses) i la Comissió de Reis n'ocupa una altra, que també ha estat llogada per l'Ajuntament.

Equipaments de formació artística

- **L'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló** es traslladarà properament del seu emplaçament actual al Museu de la Torneria per tal de reunir millors condicions.
- **L'Escola de Música** es vol reubicar en un espai més adequat, on pugui disposar d'auditori. Actualment, l'Ajuntament està negociant amb els propietaris de l'antiga casa del director de la Torneria Mecànica Vidal (actual seu del Museu de la Torneria), per tal de poder rehabilitar-la com a escola de música. La previsió és haver realitzat el trasllat abans de finals d'aquest mandat.

Espais a l'aire lliure

- **Els Jardins Vicenç Pujol i Creus** s'ha utilitzat en alguns actes dels Festus i també per a concerts de Festa Major. A partir de l'any 2007, s'han començat a aprofitar per la programació cultural d'estiu a l'aire lliure, especialment per a Les Fresques.
- **Als Carrers i places del casc antic** s'hi programa el festival d'arts de carrer Festus i altres festes de caràcter tradicional i popular.

Oficines

- **Despatxos de Serveis a la Persona (cultura, joventut, benestar social i punt d'informació juvenil)**. S'han d'adequar per tal que els professionals puguin treballar en millors condicions.

2.2.2. MANCANCES VISCUDES EN RELACIÓ ALS EQUIPAMENTS

Tot i que, globalment, es pot dir que Torelló disposa o té projectada una bona xarxa d'equipaments, els torellonencs perceben certes mancances a nivell d'equipaments culturals que cal valorar:

- **Espai de trobada.** Es troba a faltar un espai de trobada dels agents culturals que podria ser un centre cultural.
- **Espai gran.** Tot i que existeixen el Pavelló i la Carpa, el mal estat d'aquesta, fa que es demani un espai gran en condicions per a fer-hi els gegants quan plou o concerts...

- **Sala d'exposicions.** Tot i que properament hi haurà una sala d'exposicions temporals al Museu de la Torneria amb més condicions que les de la biblioteca i el foyer del Teatre Cirviànum, es considera necessària una sala d'exposicions a peu de carrer.
- **Auditori.** Actualment, els concerts es fan al Teatre Cirviànum, però es podria estudiar la possibilitat de disposar d'un espai específic apte per a concerts.
- **Bucs d'assaig.** El nombrós col·lectiu de grups de música, sobretot joves reclama espais per poder assajar.

2.2.3. PROJECTES DE FUTUR

Algunes de les mancances identificades en relació als equipaments es podrien solucionar tenint en consideració alguns espais disponibles que podrien ser habilitats. D'una banda, l'edifici de l'antic CAP, de tres plantes més planta baixa, que està situat al costat del Teatre Cirviànum, podria ser un bon espai per reubicar-hi la ràdio municipal i el Setmanari de Torelló, així com altres entitats culturals. D'altra banda, els locals actuals del Casal de la Gent Gran quedaran buits un cop es traslladi el casal a La Carrera. En aquest cas, l'Estat hauria de fer una desafectació en favor de l'Ajuntament per tal que aquest pogués utilitzar-los.

3. DEFINICIÓ D'ESTRATÈGIES

La definició de les estratègies del Pla d'Acció Cultural és fruit dels dos apartats anteriors: el diagnòstic estratègic i els models i estàndards relatius als equipaments culturals, així com de les entrevistes a regidors i regidores de l'equip de govern, les reunions de treball amb els tècnics de cultura i les entrevistes a persones externes vinculades a la cultura de Torelló. A partir de tota la informació recollida, s'han identificat els principals punts forts i febles de la cultura a Torelló per tal de poder elaborar el pla d'acció.

3.1. IDENTIFICACIÓ DELS TEMES CRÍTIKS I LES POTENCIALITATS DE LA CULTURA A TORELLÓ

3.1.1. PRINCIPALS FORTALESES I OPORTUNITATS DE TORELLÓ EN L'ÀMBIT CULTURAL

- Torelló és capital d'una subcomarca de 18.000 habitants.
- El que fa més emblemàtic Torelló és la seva relació amb la festa.
- S'han fet esforços en els darrers temps per millorar el nivell de coordinació i planificació a l'Àrea de Cultura.
- Predisposició per part de l'Ajuntament davant les propostes i les noves vies de participació en cultura.
- Existeix un teixit associatiu amb un gran potencial humà i bona predisposició per portar endavant noves iniciatives i interrelacionar-se.
- La recent obertura de l'Arxiu, la previsió d'inaugurar el Museu de la Torneria i l'Escola d'Arts Plàstiques, l'ampliació de la Biblioteca, el futur trasllat de l'Escola de Música a un edifici amb auditori, així com la utilització d'espais potencials com els jardins generen expectatives de dinamització cultural.
- La programació diversa i el treball de creació de nous públics per part del Teatre Cirviànum.
- Hi ha una gran oferta cultural amb activitats molt consolidades: Mercat del Trasto, Festus, Carnaval, Festival de Cinema de Muntanya.
- Hi ha una forta oferta cultural que ha fet que s'hagin canviat les dinàmiques de consum cap als cursos, teatre...
- El Festival Festus, que ja té 10 anys, podria donar visibilitat i singularitat a Torelló. Engloba diferents propostes i es podria ampliar molt més treballant amb les entitats.

→ Els nouvinguts que s'han instal·lat en els darrers anys poden representar nous públics per les activitats culturals.

3.1.2. PRINCIPALS DEBILITATS I AMENACES DE TORELLÓ EN L'ÀMBIT CULTURAL

→ L'ampliació de l'oferta cultural en els propers anys a Vic i Manlleu pot ser una amenaça si no s'estableix una relació de complementarietat.

→ Vic, Barcelona i Girona segueixen atraient per la seva oferta cultural.

→ No hi ha quasi oferta lúdico-festiva (bars, discoteques...) o gastronòmica complementària als actes culturals.

→ No hi ha oferta turística potent per atraure població forastera.

→ Manca estructura i definició dels recursos humans en cultura i personal de suport per a activitats puntuals.

→ Fins ara la cultura no ha estat un dels eixos estratègics pel desenvolupament del municipi.

→ No es comunica prou bé la cultura.

→ Falta renovació del teixit associatiu.

→ Feblesa dels grups culturals existents.

→ Manquen nous equipaments i alguns dels que hi ha estan en mal estat.

→ Existeix el perill de l'estancament de les activitats culturals.

→ Hi ha descoordinació de les activitats culturals.

→ No hi ha prou assistència de públic a les activitats culturals.

3.2. PLA D'ACCIÓ

El pla d'acció estructura les propostes en quatre línies estratègiques “Comunicació i Màrqueting de ciutat”, “Turisme cultural, patrimoni i lectura pública”, “Formació, difusió i creació artística” i “Participació i societat civil”. Aquestes es complementen amb dos eixos estratègics transversals que tenen la funció d'agrupar les sensibilitats generals que han d'orientar-les. Concretament, la sensibilitat territorial, l'aposta per la innovació i l'atenció als nous nadius com a sector prioritari de la cultura són els tres aspectes recollits als eixos transversals, i pels quals s'ha de vetllar especialment en tot el desenvolupament del pla per tal d'assolir el model cultural desitjat.

Les línies estratègiques es despleguen en:

- **Objectius:** marquen les fites a assolir.
- **Programes:** ordenen els projectes de cada objectiu.
- **Projectes:** desenvolupen els objectius en propostes d'acció.

3.2.1. QUADRE RESUM

LÍNIA ESTRATÈGICA	OBJECTIUS
1. Comunicació i màrqueting de ciutat	Fer de la cultura un element distintiu de Torelló
	Millorar el coneixement de les activitats culturals entre els torellonencs
	Incorporar nous sectors de població a la vida cultural
2. Turisme cultural i patrimoni. Lectura pública	Potenciar l'atractivitat cultural de Torelló en relació al turisme
	Consolidar la producció i difusió de coneixements per part dels equipaments patrimonials i de lectura
	Promoure els espais de lectura pública
3. Formació, difusió i creació artística	Consolidar els espais de formació, creació i difusió artística
	Promoure les iniciatives de creació artística
	Fomentar la difusió dels àmbits culturals més desafavorits
4. Participació i societat civil	Fomentar la participació i la coordinació com a eines de treball en cultura
	Millorar els espais de trobada
	Fer de la cultura un factor de cohesió social
5. Eix transversal: La sensibilitat territorial	
6. Eix transversal: L'aposta per la innovació	
7. Eix transversal: Els nouvinguts, un sector prioritari	

3.2.2. LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Línia estratègica 1: Comunicació i màrqueting de ciutat

OBJECTIUS	PROGRAMES	PROJECTES
Fer de la cultura un element distintiu de Torelló	Planificació cultural	Pla Estratègic de Cultura Aprovar el PAC per part de l'equip de govern i, si s'escau, per part del ple municipal. Elaborar plans anuals d'actuació en matèria de cultura i indicadors d'avaluació per tal de desplegar i fer el seguiment del PAC.
		Agenda 21 de la cultura Adhesió i desenvolupament dels principis, compromisos i recomanacions que planteja en relació als governs locals.
		Optimització dels recursos destinats a la cultura Crear i requalificar les places de tècnic de cultura pel bon funcionament del conjunt de l'acció cultural. Adequar els espais de treball i potenciar els recursos destinats a la cultura.
	Grans esdeveniments	Festival Internacional de Cinema de Muntanya Reforçar el FICMA com a element d'identitat de Torelló. Potenciar la seva atractivitat per a la població local i forània per mitjà d'una programació d'activitats complementària vinculada amb el patrimoni natural de Torelló al llarg del festival i durant l'any.

<p>Millorar el coneixement de les activitats culturals entre els torellonencs</p>	<p>Comunicació</p>	<p>Festes populars Vincular els esdeveniments festius (Carnaval de Terra Endins...), principals elements que contribueixen a donar imatge de vitalitat a Torelló, amb elements culturals com ja es fa amb la Biennal d'Escultura que té lloc durant el Mercat del Trasto.</p>
		<p>Festus Fer del Festus l'aparador de la creativitat de la Vall del Ges, potenciant-ne la comunicació i incrementant els recursos que hi són destinats. Fer una programació cultural arriscada, reforçar les produccions i coproduccions, així com implicar les escoles d'arts plàstiques i música.</p>
		<p>Pla de Comunicació Planificar la comunicació a nivell intern i extern, per mitjà d'una estratègia que contempli tots els àmbits d'actuació de la cultura i tots els formats possibles en funció dels diferents segments de públic. Reforçar els diferents mecanismes de comunicació existents (mitjans de comunicació, suports al carrer...).</p>
		<p>Eslògan de cultura Elaborar l'eslògan de cultura i un logotip a partir de la reflexió sobre el paper que ha de tenir la cultura a Torelló.</p>
<p>TIC Potenciar la utilització de les noves tecnologies per difondre les activitats culturals: sms, blogs, webs...</p>		

Incorporar nous sectors de població a la vida cultural	Màrqueting	Agenda Cultural Elaborar una agenda cultural que agrupi totes les activitats culturals que es realitzen a Torelló, per donar-li la volta a la imatge de dispersió i descoordinació.
	Transversalitat	Estudi sobre l'impacte de les activitats culturals Valorar els públics i els no-públics. Detectar les necessitats de la població en els diferents àmbits per adequar l'oferta cultural.
		Projectes conjunts d'educació i cultura Potenciar les iniciatives de col·laboració entre la Regidoria de Cultura i la Regidoria d'Educació per tal de sensibilitzar la població escolar així com els alumnes de les escoles de disciplines artístiques sobre el gaudi de la cultura.
		Sensibilització dels agents culturals i altres regidories Col·laborar amb els diferents agents culturals i amb les altres regidories per impulsar programes que fomentin l'accés a la cultura dels més petits així com d'altres segments de la població. Fer que tots els agents així com serveis, programes i equipaments municipals es sentin corresponsables de la creació de nous públics.

Línia estratègica 2: Turisme cultural i patrimoni
Lectura pública

OBJECTIUS	PROGRAMES	PROJECTES
Potenciar l'atractivitat cultural de Torelló en relació al turisme	Consorci Paisatges del Ter	Paquets turístics de cap de setmana Impulsar l'elaboració de paquets turístics de cap de setmana a Torelló on s'integri l'oferta cultural, gastronòmica i de lleure.
	Patrimoni	Patrimoni natural Potenciar la difusió de les activitats vinculades al patrimoni natural, com el senderisme, cicloturisme....
		Museu de la Torneria Integració efectiva a la xarxa de museus de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya. Elaboració d'activitats complementàries a les exposicions temporals i permanent.
		Catàleg de patrimoni Recollir els béns mobles, immobles, així com el patrimoni documental, immaterial i natural per tal de garantir-ne la conservació, la difusió i coneixement.
Consolidar la producció i difusió i coneixements dels equipaments patrimonials i de lectura	Arxiu	Programa d'activitats de difusió Potenciar les activitats de difusió del material de l'arxiu per mitjà d'activitats didàctiques, exposicions...

Promoure els espais de lectura pública	Biblioteques	Programació Impulsar el foment del coneixement, en especial de la literatura i les arts, establint sinèrgies amb altres equipaments culturals (Teatre Cirviànum, Museu de la Torneria...).
	Biblioteca dos rius	Ampliació Ampliar l'espai de la biblioteca per mitjà de la rehabilitació de la segona planta del Club.
	Biblioteca Montserrat	Activitats Impulsar les activitats de foment de la lectura.

Línia estratègica 3: Formació, difusió i creació artística

OBJECTIUS	PROGRAMES	PROJECTES
Consolidar els espais de formació, creació i difusió artística	Espais de formació	Escola d'Arts Plàstiques de Torelló Reubicar l'escola al Museu de la Torneria i potenciar la seva col·laboració amb la resta d'equipaments culturals.
		Escola de Música Agilitzar els tràmits per tal de rehabilitar l'antiga casa del propietari de la Torneria Vidal, on s'ha d'ubicar l'Escola de Música amb el seu auditori.
	Espais de creació	Centre Viver de Creació de les Arts Desenvolupar el futur projecte de Centre Viver de Creació de les Arts com a centre d'innovació. Pensar l'ús de l'espai de Can Blanch per a la producció, possibles residències, la reflexió i el debat sobre les arts. Potenciar el lligam amb les escoles artístiques de formació.
		Bucs d'assaig Estudiar el millor emplaçament per a crear bucs d'assaig destinats als grups joves de música. Elaborar el pla d'usos de l'espai.
	Espais de difusió	Estudi d'adequació d'espais Estudiar les possibilitats d'adequació dels espais de la zona esportiva en funció de les necessitats de la població de grans espais per a realitzar-hi activitats tenint

		<p>en consideració que no generin molèsties.</p> <p>Teatre Cirviànum Estudiar línies de cooperació amb els nous espais escènics d'Osona. Potenciar la centralitat del teatre com a espai cultural amb l'ús de les sales annexes.</p> <p>Sala d'exposicions temporals Estudiar la possibilitat de crear una sala d'exposicions dins del casc antic a peu de carrer.</p> <p>Altres espais Potenciar la utilització dels espais públics, sobretot els jardins, per a la programació cultural durant l'estiu.</p>
<p>Promoure les iniciatives de creació artística</p>	<p>Pràctiques artístiques amateurs</p>	<p>Programa de suport al teatre amateur Donar suport a la creació amateur per mitjà d'una oferta de formació (classes magistrals, tallers d'escenografia...) i d'espais d'assaig així com suport tècnic.</p>
	<p>Creació jove</p>	<p>Festcurts Reforçar la difusió del festival al llarg de l'any amb una programació estable de curts.</p> <p>Ajuts a la producció i creació Ampliar els ajuts a la creació i producció a l'àmbit de la música.</p>

Fomentar la difusió dels àmbits culturals més desafavorits	Arts visuals i plàstiques	Programació Elaborar una línia de programació per la nova sala d'exposicions del Museu de la Torneria.
	Cinema	Cineclub Establir un cicle de cinema d'autor i en V.O. al Teatre Cirviànum.
	Música	Cicle música jove Programar un cicle de música que tingui com a protagonistes els grups de música joves de Torelló i altres municipis.
	Programació d'estiu	Les fresques Impulsar la qualitat de la programació d'estiu al carrer, per afavorir els hàbits culturals de la població.

Línia estratègica 4: Participació i societat civil

OBJECTIUS	PROGRAMES	PROJECTES
<p>Impulsar la participació i la coordinació com a eines de treball en cultura</p>	<p>Participació</p>	<p>Consell de Cultura Crear un instrument de trobada, diàleg, reflexió, intercanvi, acció i avaluació de la política cultural; on hi participin els diferents agents culturals locals: Ajuntament, entitats, persones i iniciatives privades significatives del sector cultural.</p>
	<p>Coordinació</p>	<p>Coordinadora d'entitats Donar suport a la creació d'una coordinadora d'entitats i impulsar altres mecanismes per reforçar el teixit associatiu (oferta formativa específica...).</p>
		<p>Grup de treball de l'Àrea de Cultura Donar continuïtat a la tasca de coordinació entre els tècnics i equipaments de cultura. Reforçar el treball en equip en el si de la regidoria i amb la resta d'agents culturals.</p>
		<p>Coordinació intersectorial Establir projectes conjunts amb altres àrees de l'Ajuntament.</p>

Fomentar els espais de trobada	Nous espais	<p>Portal de cultura de la Vall del Ges Crear un espai web amb fòrums, base de dades de les entitats i col·lectius no constituïts (clubs de lectura, grups de música...) on aquestes puguin penjar informacions i s'accedeixi a recursos en línia com www.salavirtual.cat.</p> <p>Centre cultural de nova planta Estudiar el millor emplaçament per ubicar un centre cultural de proximitat que ofereixi un ampli programa d'activitats culturals i divulgatives adreçades a diferents tipus de públic (tallers, conferències sobre coneixement contemporani...). Pensar en les necessitats de les entitats (sales petites de reunió i espais mitjans).</p>
	Teixit associatiu	<p>Guia de les entitats i les seves activitats Publicar una guia d'entitats per tal de facilitar la participació de nous residents a les associacions.</p>
Fer de la cultura un factor de cohesió social	Cicle festiu	<p>Noves activitats interculturals Impulsar la creació de noves activitats (tallers de jocs del món, música, publicació de llibres sobre experiències en format bilingüe...) vinculades a la cultura d'origen de nous residents que estiguin adreçades a tota la població.</p> <p>Guia sobre les festes populars i tradicionals Explicar als nous residents el cicle festiu.</p>

3.2.3. EIXOS TRANSVERSALS

Eix transversal 5: La sensibilitat territorial

Torelló ha d'exercir la capitalitat cultural de la Vall del Ges, Orís i Bisaura. En efecte, pel seu tamany i la seva situació geogràfica, Torelló ha de vetllar per tal que tant els seus ciutadans com els de la resta de municipis de la Vall del Ges, Orís i Bisaura tinguin cobertes les seves necessitats culturals bàsiques. Això no ha de significar però, que hagi d'entrar en competència amb l'oferta cultural de municipis de talla similar o superior, com Manlleu i Vic. Torelló ha de tenir una política cultural amb un perfil propi, amb unes programacions, a ser possible, que es complementin amb les d'aquests municipis i establint acords de col·laboració si s'escau.

Eix transversal 6: L'aposta per la innovació

Una altra fita que es planteja la política cultural de Torelló és mantenir la força de la seva cultura popular i tradicional, tot introduint elements d'innovació. La societat que propicia la innovació és la que està oberta als intercanvis i a les noves influències. En efecte, la innovació no es troba tan sols en nous enginyers d'alta tecnologia, també significa combinacions diferents d'elements ja existents. En aquest sentit, cal que Torelló sigui una vila plural i tolerant on la formació i creació tinguin un paper important. Torelló ha de permetre i donar suport al sorgiment de noves iniciatives culturals.

Eix transversal 7: Els nouvinguts, un sector prioritari

La cultura ha de ser un motor de la integració social dels nouvinguts, i especialment dels col·lectius d'immigrants, per aquest motiu s'ha de vetllar des de tots els seus àmbits d'actuació per la seva participació. En aquest sentit, cal que dins de la Regidoria de Cultura es col·labori estretament amb les àrees o àmbits on es treballa amb la població immigrant (Oficina de Català, Benestar Social...) per tal que, amb la col·laboració dels líders de les comunitats, es contribueixi a mobilitzar els seus integrants per participar en la vida cultural. S'ha d'afavorir la participació d'immigrants en les entitats locals i potenciar la seva identificació amb Torelló. Això significa que cal ser creatius i pensar noves estratègies i iniciatives.

5. ANNEX

DIAGNÒSTIC DE LA SITUACIÓ CULTURAL DE TORELLÓ

Abril 2007

ÍNDEX

1. Introducció
2. L'informe tècnic
3. El context
4. Els agents de la cultura
5. Equipaments i serveis culturals
6. La programació cultural
7. Les dinàmiques de la cultura
8. Síntesi del diagnòstic
9. Conclusions

1. INTRODUCCIÓ

En l'actualitat, la cultura, entesa en un sentit ampli ha esdevingut un factor clau que ocupa un espai cada cop més significatiu en la vida de les persones, dels territoris i de la col·lectivitat. A més de les arts i la creació, la cultura engloba les diferents formes de vida, el sistema educatiu, els valors personals i col·lectius, les creences i les tradicions i proporciona a les persones la capacitat de reflexionar i interrogar-se sobre elles mateixes i la societat que les envolta.

La cultura desenvolupa un paper positiu important en la promoció del territori i en la integració social de la ciutadania en una societat i significa un pilar fonamental en l'establiment de les relacions entre les persones. La cultura, a més, constitueix un element de participació i socialització enriquidor per a tota la ciutadania.

Per tot això, és necessari que la política i els agents culturals d'un territori s'estructurin a partir d'un projecte cultural comú, ideat especialment per respondre a les necessitats i inquietuds culturals de la ciutadania.

L'elaboració de l'informe de diagnòstic sobre la realitat cultural de Torelló és l'instrument utilitzat per analitzar i descriure la realitat cultural actual de Torelló, a partir de l'anàlisi de la documentació i les dades relatives al municipi, les entrevistes amb els representants institucionals i tècnics de cultura de l'Ajuntament i les entitats culturals, que posarà les bases per a l'elaboració d'un procés de planificació cultural molt més definit i estructurat.

La Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Torelló va sol·licitar al Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona aquest informe tècnic, que ha estat elaborat entre els mesos de juny 2006 i juny de 2007. Vol ser una primera aproximació a la realitat cultural de Torelló i un punt de partida per iniciar un procés de debat i de participació ciutadana que desemboqui en nous treballs i accions més específiques, per definir la política cultural de Torelló. El present informe s'entén com una eina útil per donar continuïtat al diàleg establert en l'actualitat i posar les bases de la planificació cultural de Torelló.

2. L'INFORME TÈCNIC

L'informe tècnic de diagnòstic sobre la situació de la cultura de Torelló és un instrument que vol reflectir l'estat actual de la cultura, a través de la detecció de les mancances i les potencialitats, a més d'incloure les reflexions i informacions de l'Ajuntament i de les entitats culturals de Torelló. Tot això ens permet elaborar tot un seguit de propostes d'acció que puguin ser recollides en un futur document de planificació de l'acció cultural de Torelló.

Aquest informe s'ha elaborat a partir del recull de diferents dades municipals (demogràfiques, històriques, socials i econòmiques), del coneixement i les reflexions extretes de les converses i trobades amb els representants institucionals i tècnics de cultura de l'Ajuntament i les entitats culturals.

Per a l'elaboració d'aquest informe, s'han utilitzat diferents eines que han permès extreure el màxim d'informació, opinions, sensibilitats, propostes i dades de la realitat actual de Torelló. Aquestes eines són:

- Anàlisi de dades demogràfiques, socials i econòmiques de Torelló.
- Reunions amb els tècnics municipals de la Regidoria de cultura de l'Ajuntament de Torelló.
- Realització d'entrevistes i trobades personalitzades a 32 entitats culturals de Torelló.
- Trobades amb ciutadania implicada en l'activitat cultural del municipi.

Així, i amb l'ús de les eines abans esmentades, hem estructurat l'informe tècnic de diagnòstic cultural de Torelló de la següent manera:

- El Context.
Contextualització de la realitat social, històrica, demogràfica, territorial, cultural i econòmica de Torelló i el seu entorn. Comparativa i interpretació de dades.
- Els agents de la cultura.
Descripció dels agents culturals que intervenen en la dinàmica cultural del municipi: públic, privat i associatiu. Anàlisi social, cultural i econòmica de les entitats entrevistades individualment.
- Equipaments i serveis culturals.
Estudi dels diferents equipaments i serveis culturals (teatre municipal, biblioteca, museu, equipaments polivalents, etc.), les seves característiques, mancances i potencialitats.
- La programació cultural.
Detall de la programació cultural d'espectacles, esdeveniments, accions i festes del municipi.
- Les dinàmiques de la cultura.

Descripció dels recursos i programes dedicats a la creació, la formació, la difusió i la conservació i el foment de nous públics en l'àmbit de la cultura i les arts.

- Síntesi del diagnòstic.
Descripció de la situació cultural de Torelló a través dels seus punts forts i febles.
- Conclusions.
Anàlisi de tota la informació obtinguda amb l'informe i propostes.

3. EL CONTEXT

3.1. EXTENSIÓ I LÍMITS

Torelló és una població situada a l'extrem nord-oriental de la comarca d'Osona, a la província de Barcelona, dins de la subcomarca natural de la Vall del Ges, juntament amb Sant Pere i Sant Vicenç de Torelló. Limita al nord amb Sant Vicenç de Torelló i Orís, a l'oest amb les Masies de Voltregà, al sud amb Manlleu i l'est amb Santa Maria de Corcó. Compta amb una població de 13.269 habitants i una extensió de 13'5 km².

El riu Ges ocupa el fons de la vall i, a Torelló, conflueix amb el riu Ter. La riquesa de la Vall del Ges ve principalment de la indústria i compta amb una oferta força completa de comerços i serveis.

3.2. BREU HISTÒRIA DE TORELLÓ

Els primers vestigis de població, objectes i sitges trobats a les Serrasses, daten del s.VIII abans de Crist, malgrat s'han trobat restes arqueològiques (dues eines de pedra tallada) que podrien xifrar l'existència de vida al territori sobre el Paleolític Inferior, fa més de 35.000 anys.

El primer document escrit que cita Torelló correspon a l'any 881 d.C., on és nomenada la jurisdicció del Castell de Torelló i l'església de Sant Feliu. Aquesta jurisdicció comprenia, en un principi, les poblacions actuals de Torelló, Sant Vicenç de Torelló, Sant Pere de Torelló i Saderra. Torelló era el nucli central de la jurisdicció del Castell de Torelló, indret que posseïa la Batilla, lloc on es resolien els casos de justícia social i administrativa, i l'Església.

Els inicis de construcció del poble són a la Sagrera de l'Església. Fora de la sagrera estricta, hi havia la "plaça del terme", o plaça pública, on hi havia la Batilla i on, almenys des de l'any 1270, hi tenia lloc un notable mercat, que ràpidament li donà el nom de plaça del Mercadal. Aquesta plaça conserva encara els pòrtics i és l'actual Plaça Vella.

El primer nucli estava emmurallat, però les muralles desaparegueren a finals del s.XVII. Ja abans de la desaparició, s'havien format altres carrers fora d'aquest nucli, com el carrer Nou, del 1404, el carrer d'en Carrera, del 1564 i actual carrer de Rocaprevera i, durant el s.XVII, els carrers Capsavila, de Sant Feliu i dels Arcs.

Durant el s.XVIII es varen formar els carrers de Sant Antoni, Sant Bartomeu i es construeix el pont que travessa el riu Ges.

Al s.XIX es continua el traçat dels antics carrers i es desenvolupa el nucli de l'altra banda del Ges. La industrialització arriba en aquest segle a través de les fàbriques de cotó, la qual cosa fa retrocedir la producció manufacturera de la llana, protagonista els darrers segles, i possibilita que la tradicional torneria de fusta prengui un nou impuls, ja que forneix de rodets, canons de metxera, bitlles i altres accessoris la indústria tèxtil. L'any 1879 arriba el ferrocarril a Torelló.

El s.XX, al costat de la indústria tèxtil i la torneria de fusta, sorgeixen a Torelló altres activitats industrials i mercantils com l'alimentació, la foneria, entitats de crèdit locals i la metal·lúrgia.

El desbordament del riu Ges, provocat per l'aiguat de 1940, destruï bona part del carrer Sant Antoni i del sector situat prop de la seva confluència amb el riu Ter. Arran d'aquest fet, es construïren les edificacions al sud-est del poble.

A partir de 1950, la immigració s'erigeix com el factor determinant del creixement de Torelló, al qual es suma l'èxode rural de les rodalies, protagonitzat per gent que deixa el camp i els pobles petits, per tal d'aprofitar les possibilitats que Torelló els ofereix com a centre industrial i comercial, en uns moments d'expansió econòmica.

Aquest creixement provoca canvis urbanístics importants, ja que es construeix el barri de Montserrat i l'eixample a l'est del carrer de Manlleu. En aquestes dues zones es concentra el creixement des de 1965.

En aquests darrers anys hi ha hagut un impuls social, cultural i esportiu del municipi; això ha fet possible que actualment hi hagi a Torelló una zona esportiva – amb pavelló i piscina climatitzada-, residència “Cals Avis”, teatre, biblioteca pública, institut de secundària i batxillerat, canalització del riu Ges i mercat municipal, entre altres obres i equipaments.

3.3. ASPECTES DEMOGRÀFICS

Tot i la tendència a l'estancament demogràfic de la vall del Ges, i d'Osona en general, Torelló ha tingut un creixement constant clarament marcat pel fenomen migratori dels anys 60 i 70. Als anys 80 i 90, el flux migratori positiu va disminuir considerablement. Durant aquestes dècades, l'augment de població ha estat constant i sostingut, amb un creixement al voltant del 8%.

Taula 1. Evolució comparativa de la població (1975-2006)

Any	Torelló	Osona	Catalunya
1975	9.703	107.232	5.660.372
1981	10.941	115.000	5.956.414
1990	11.763	118.285	6.165.632
1996	11.952	122.923	6.090.040
2001	12.268	129.455	6.361.365
2005	13.008	142.337	6.995.206
2006	13.269	145.790	7.134.697

Font: IDESCAT

Taula 2. Origen de la població de Torelló per Comunitats Autònomes

	1991	%	1996	%	2001	%	2006	%
Catalunya	9.055	79,01	9.470	79,23	9.519	77,48	9.830	74,08
Andalusia	1.682	14,68	1.624	13,59	1.544	12,57	1.471	11,09
Extremadura	105	0,92	108	0,90	104	0,85	112	0,84
Castella-La Mancha	114	0,99	120	1,00	98	0,80	102	0,77

Castella-Lleó	115	1,00	136	1,14	113	0,92	115	0,87
Galícia	100	0,87	98	0,82	111	0,90	113	0,85
Aragó	47	0,41	52	0,44	49	0,40	45	0,34
País Valencià	27	0,24	27	0,23	33	0,27	35	0,26
Resta comunitats	128	1,12	117	0,98	128	1,04	131	0,99
Estrangers	87	0,76	200	1,67	587	4,78	1315	9,91
TOTAL CCA*	2.318	20,23	2.282	19,09	2.180	17,74	2.124	16,01
TOTAL MUNICIPI	11.460	100,00	11.952	100,00	12.286	100,00	13.269	100,00

*No inclosa Catalunya
Font: IDESCAT

A mitjans dels noranta, el flux migratori es va tornar a activar, amb els immigrants provinents, majoritàriament, del Marroc i d'Amèrica del Sud.

La nova immigració, com a fenomen emergent generalitzat a tots els municipis d'Osona els últims anys, també ha fet impacte sobre Torelló, tot i que en menor grau que en altres poblacions com Vic o Manlleu. Actualment, gairebé el 10 % de la població censada és immigrada.

Un altre aspecte a remarcar del fenomen migratori és la diversitat de procedència de les persones immigrades. Tot i així, hi ha un clar predomini de les persones provinents del Marroc (el 5'6 %) i d'Amèrica del Sud, sobretot de Colòmbia i Bolívia.

Taula 3. Origen de la població estrangera de Torelló segons països de procedència. 2005

Procedència	Habitants	% de la població
Marroc	754	5'6
Colòmbia	91	0'68
Bolívia	68	0'50
Ghana	51	0'38
Polònia	47	0'35

Font: Ajuntament de Torelló

Aquest fenomen haurà de ser contemplat en les intervencions socioculturals de Torelló, per tal d'afavorir la participació d'aquest col·lectiu en la vida social i cultural de Torelló.

Partint d'aquesta situació demogràfica, es preveu una dinàmica de creixement de la població més o menys sostingut. En aquest creixement té molt a veure el component natalista dels col·lectius de la nova immigració i l'arribada de població dels pobles que envolten Torelló, especialment els municipis que pertanyen a la Vall del Ges (Sant Vicenç, Sant Pere i Orís), que atenuen l'envelliment de la població.

Taula 4. Estructura de la població per edats i sexe

Torelló	2001				2006			
	Homes	Dones	Total	%	Homes	Dones	Total	%
< 15 anys	876	832	1.708	13'93	937	949	1.886	14'13
15 – 64	4213	4160	8.373	68'31	4.692	4.583	9.275	69'52
> 65 anys	937	1238	2.175	17'74	961	1318	2.279	17'08

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT i dades del Ajuntament de Torelló

Taula 5. Nivell d'instrucció (població major de 10 anys)

Torelló	1991		1996		2001	
	Num.	%	Num.	%	Num.	%
No sap llegir/escriure	137	1,20	105	0,88	242	1,97
Sense estudis	1.576	13,75	1.707	14,28	1.328	10,81
ESO, EGB 1 ^a etapa	4.412	38,50	4.709	39,40	3.390	27,59
ESO, EGB 2 ^a etapa	2.083	18,18	1.471	12,31	2.968	24,16
FP 1r grau	564	4,92	770	6,44	671	5,46
FP 2n grau	241	2,10	497	4,16	595	4,84
BUP i COU	533	4,65	849	7,10	967	7,87
Títol mitjà	362	3,16	422	3,53	569	4,63
Títol superior	279	2,43	290	2,43	417	3,39
TOTAL POBLACIÓ	10.187	88,89	10.820	90,53	11.147	90,73

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT i dades Ajuntament Torelló

Taula 6. Comparació nivell d'instrucció de la població major de 10 anys (%)

2001	Torelló	Osona	Catalunya
No sap llegir/escriure	1,97	2,02	2,05
Sense estudis	10,81	10,12	10,35
ESO,EGB 1 ^a etapa	27,59	25,48	23,66
ESO,EGB 2 ^a etapa	24,16	25,32	23,07
FP 1r. grau	5,46	5,27	4,88
FP 2n. grau	4,84	3,80	4,74
BUP i COU	7,87	8,10	9,93
Títol mitjà	4,63	4,92	5,54
Títol superior	3,39	4,25	6,01
TOTAL	90,73	89,28	90,25

Font: IDESCAT

Referent al coneixement del català, Torelló té un índex més elevat que el d'Osona i que el de Catalunya. Les dades del 2001, però, encara no contemplen els efectes de la nova immigració en l'àmbit lingüístic. L'alt nivell de competència lingüística de la població es pot haver vist afectat.

Taula 7. Coneixement del català a Torelló

2001	Torelló		Osona		Catalunya	
	Num.	%	Num.	%	Num.	%
L'entén	11.623	97'0	120.770	96'2	5.837.029	94'5
El parla	10.137	84'6	108.090	86'1	4.601.679	74'5
El llegeix	10.017	83'6	105.077	83'7	4.589.325	74'3
L'escriu	8.004	66'8	82.103	65'4	3.076.021	49'8
No l'entén	359	3'0	4.770	3'8	338.972	5'5

Font: IDESCAT

Per tant, la recent modificació de l'estructura demogràfica representa un canvi d'escenari que s'ha de contemplar des de molts aspectes i caldrà tenir-la en compte en la planificació cultural, ja que haurà de comportar una intensificació de les accions socioculturals més dirigides a les demandes i necessitats d'aquests col·lectius de nouvinguts.

3.4. ASPECTES ECONÒMICS I TERRITORIALS

Taula 8. Comparativa amb poblacions d'Osona. Any 2006

Municipis	Habitants	Superfície en Km 2	Densitat
Torelló	13.269	13,46	985,81
Manlleu	19.979	17,22	1.160,22
Sant Pere de Torelló	2.264	55,11	41,08
Sant Vicenç de Torelló	1.911	6,56	291,31
Vic	38.747	30,57	1.267,48

Font: Diputació de Barcelona

La renda familiar disponible dels habitants de Torelló es situa a un nivell mig entre els municipis de referència amb una població semblant. Amb dades del 2006, veiem que Torelló té un nivell de renda lleugerament superat per Cardedeu, Argentona i Berga i es situa per damunt de poblacions com Manlleu, Sant Celoni, Lliçà d'Amunt o Tordera.

Taula 9. Comparativa nivell de renda de Torelló amb municipis de referència. Any 2006

Municipis	Habitants	Renda per habitant
Torelló	13.269	13.763,54
Manlleu	19.979	13.679,13
Berga	16.457	15.188,13
Cardedeu	15.561	14.628,95
Sant Celoni	15.544	12.192,35
Lliçà d'Amunt	12.938	12.800,83
Tordera	13.420	12.173,05
Argentona	11.161	15.189,63

Font: Diputació de Barcelona

Pel que fa als sectors d'activitat, es va notant la reducció de les persones dedicades a l'agricultura, tot i que la comarca d'Osona té un percentatge molt superior al de Catalunya en persones ocupades en aquest sector. Però Torelló segueix la tònica general de creixement del sector serveis, podem dir, doncs, que l'economia avança cap a la terciarització.

Tot i les successives crisis que venen afectant el sector industrial en les darreres dècades, Torelló presenta encara un elevat perfil industrial, que ocupa gairebé la meitat de la població que treballa.

Per últim, cal remarcar el pes assolit per la construcció, que s'ha implantat com un dels pilars bàsics del creixement econòmic dels últims anys, seguint la tònica general del país.

Taula 10. Nombre d'ocupats per grans sectors d'activitats

Torelló	1991		1996		2001	
	num.	%	num.	%	num.	%
Agricultura	114	2,35	83	1,68	100	1,75
Indústria	2.700	55,54	2.658	53,66	2.606	45,66
Construcció	389	8,00	343	6,93	623	10,92
Serveis	1.658	34,11	1.869	37,73	2.378	41,67

TOTAL	4.861	100,00	4.953	100,00	5.707	100,00
-------	-------	--------	-------	--------	-------	--------

Font: IDESCAT

Taula 11. Comparativa de població ocupada per sectors d'activitat econòmica (%)

Any 2001	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis	Total ocupats
Torelló	1'8	45'7	10'9	41'7	5.707
Osona	4'6	35'7	11'2	48'5	60.663
Catalunya	2'5	25'2	10'4	62'0	2.815.126

Font: IDESCAT

4. ELS AGENTS DE LA CULTURA

4.1 L'AJUNTAMENT

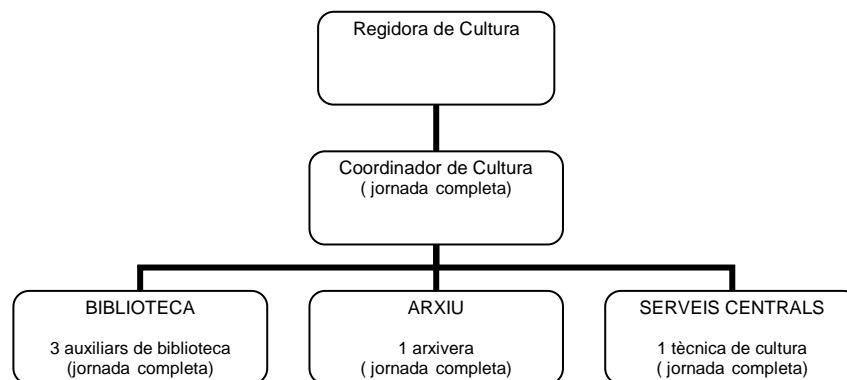
La política cultural municipal a Torelló es desenvolupa directament des de la Regidoria de Cultura, que treballa sobre els punts següents:

- Suport a les entitats i l'associacionisme: organització conjunta de moltes activitats, suport per a festes...
- Programació de festes populars.
- Programació de cursos i exposicions.
- Programació i difusió d'arts escèniques de l'espai escènic del Teatre Cirviànum a càrrec del Patronat del Cirviànum.
- Suport a les activitats programades per les biblioteques.
- Borsa d'estudis
- Servei de Català

No existeixen mecanismes estables de coordinació interna entre regidories, el treball transversal és, fins ara, molt puntual. Tampoc hi ha un òrgan similar a un Consell de Cultura. Pel que fa a la coordinació entre regidories de cultura de la Vall de Ges és mínima. Actualment, però, s'ha incorporat una tècnica de cultura al Consorci de la Vall del Ges, Orís i el Bisaura, que està començant a elaborar un pla de treball, que es troba encara en un procés de planificació, no d'actuació. Aquesta sembla una bona oportunitat per treballar en un àmbit supramunicipal, i també de forma transversal.

4.1.1. Recursos humans

L'organigrama de l'Àrea de Cultura és el següent:

Actualment la Regidoria de Cultura compta amb un coordinador i una tècnica a marge del personal de biblioteques i arxiu.

Existeixen dues escoles municipals: L'escola de Música i la d'Arts Plàstiques, que depenen de la regidoria d'Educació, on no hi ha personal dependent de l'administració, ja que són gestionades per entitats.

4.1.2. Recursos econòmics

l'Ajuntament és, de llarg, l'agent més actiu de la dinàmica cultural de Torelló, amb una presència destacada en els serveis, programes i equipament culturals de la localitat. Tot i l'esforç econòmic de l'any 2002, els pressupostos de cultura pel funcionament ordinari han estat per sota dels ajuntament de referència (veure taula 13). Cal puntualitzar que el criteri seguit pel Servei d'Informació Econòmica Municipal de la Diputació de Barcelona sobre els pressupostos de cultura inclou tot allò que fa referència a difusió i promoció de la cultura i no contempla les inversions ni el personal. En tot cas resulten molt útils a l'hora de fer una comparació entre municipis.

Taula 12. Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament (€ euros)

Any	Pressupost cultura	Pressupost ajuntament	% cultura
2000	509.379	8.400.478	6,06%
2001	470.025	9.067.576	5,18%
2002	693.551	8.397.394	8,26%
2003	554.697	8.962.966	6,19%
2004	454.056	8.904.031	5,10%
2005	429.414	9.342.793	4,60%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és tot allò que fa referència a Difusió i Promoció de cultura.

Taula 13 Comparació pressupostos de cultura (%). Municipis de referència

Total cultura	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Torelló	509.379	470.025	693.551	554.697	454.056	429.413
Mitjana cult. mun.	539.039	580.379	699.760	872.951	898.623	714.979

% cultura	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Torelló	6,06	5,18	8,26	6,19	5,10	4,60
Mitjana % cultura municipis de referència*	6,30	7,00	7,12	7,66	7,44	5,22

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del SIEM (Servei d'Informació Econòmica Municipal) de la Diputació de Barcelona

* No estan disponibles les dades referents al 2000 dels municipis de Lliçà d'Amunt, Tordera i Argentona.

NOTA: El criteri seguit pel SIEM sobre Pressupost-cultura és tot allò que fa referència a Difusió i Promoció de cultura (subfunció 451).

Segons altres sistemes de càlcul dels pressupostos, no tan restrictius (contemplen altres criteris: inversions i aportacions al Civianum, etc.), la despesa municipal dona un percentatge una mica més elevat, tal i com es posa de manifest en la taula 14:

Taula 14. Pressupost regidoria de Cultura 2006*

CONCEPTE	QUANTITAT (€)	%
Retribucions personal	131.140,45	20,41

Asseguraça social del personal	42.988,48	6,69
TOTAL CAPÍTOL 1 personal	174.128,93	27,09
Lloguers locals	27.337,85	4,25
Manteniment equipaments	4.351,07	0,68
Subministraments	13.887,57	2,16
Serveis externs	26.523,84	4,13
Material fungible i no inventariable	1.743,28	0,27
Fons biblioteca	1.912,49	0,30
Publicitat i propaganda	8.103,79	1,26
Festes populars	64.299,65	10,00
Activitats	24.600,00	3,83
Edició borsa d'estudis	7.080,00	1,10
Elaboració d'eines per millorar l'accés als fons documentals	5.400,00	0,84
Locomoció personal	1.000,00	0,16
TOTAL CAPÍTOL 2 despeses corrents	186.239,54	28,98
Aportació Patronat Teatre Cirviànum	138.828,35	21,60
Aportació Patronat Teatre Cirviànum . Festus	12.516,00	1,95
Aportació Consorci Normalitació Lingüística	8.847,89	1,38
Transferències corrents a institucions	41.854,56	6,51
TOTAL CAPÍTOL 4 transferències corrents	202.046,80	31,44
Projecte legalització emissora municipal	2.590,00	0,40
Maquinària, instal·lacions i utilatges	18.000,00	2,80
Infraestructures culturals	21.719,20	3,38
TOTAL CAPÍTOL 6 transferències de capital	42.309,20	6,58
Aportació inversions patronat ràdio Ona	3.000,00	0,47
TOTAL CAPÍTOL 7 actius financers	3.000,00	0,47
Dipòsit constitució Fundació Privada Festival de Cinema de Torelló	28.000,00	4,36
Fiança lloguers naus carrossaires	6.960,00	1,08
TOTAL CAPÍTOL 8 passius financers	34.960,00	5,44
TOTAL PRESSUPOST CULTURA	642.684,47	100,00

* Estat de les partides a 31/12/2006 (provisional)

Taula 15. Pressupost 2006 Teatre Cirviànum*

CONCEPTE	QUANTITAT (€)	%
RETRIBUCIONS PERSONAL CÀRREC DE CONFIANÇA	7.959,55	2,29
PRODUCTIVITAT PERSONAL LABORAL	152,74	0,04
GRATIFICACIONS AL PERSONAL	736,40	0,21
ASSEGURANÇA SOCIAL DEL PERSONAL	2.839,35	0,82
FORMACIÓ DEL PERSONAL	239,46	0,07
TOTAL CAPÍTOL 1 personal	11.927,50	3,44
MANTENIMENT MAQUINÀRIA, INSTAL. I UTILLATGE	6.195,33	1,78
CONSUM ELÈCTRIC TEATRE	19.088,85	5,50
CÀNON AIGUA POTABLE TEATRE	121,56	0,04

SUBMINISTRAMENT MATERIAL FUNGIBLE	4.748,87	1,37
COMUNICACIONS TELEFÒNIQUES	1.693,45	0,49
ASSEGURANÇA FESTUS	992,03	0,29
PUBLICITAT I PROPAGANDA	16.705,13	4,81
ACTES MUSICALS, TEATRALS I CINEMA	156.985,43	45,22
SERVEI NETEJA DEL TEATRE	11.498,79	3,31
TREBALLS REALITZATS PER ALTRES EMPRESES	88.597,00	25,52
SOCIETAT GENERAL D'AUTORS I EDITORS	18.231,33	5,25
COMISSIONS I LLOGUERS VENDA ENTRADES	4.172,00	1,20
LOCOMOCIÓ DEL PERSONAL	2.137,64	0,62
TOTAL CAPÍTOL 2 despeses corrents	331.167,41	95,40
INTERESSOS PÒLISSA DE CRÈDIT	675,00	0,19
DESPESES FINANCERES	241,00	0,07
TOTAL CAPÍTOL 3 despeses financeres	916,00	0,26
TRANSFERÈNCIES CORRENTS. INSTITUCIONS	3.121,43	0,90
TOTAL CAPÍTOL 4 transferències corrents	3.121,43	0,90
TOTAL PRESSUPOST CIRVIÀNUM	347.132,34	100,00

*Estat de les partides a 31/12/2006 (provisional)

El pressupost de la Regidoria de cultura previst per l'any 2006 és de 642.684€; si aquesta quantitat se li afegeix el del Teatre Cirvianum, restades les transferències del capítol 4 de l'Ajuntament destinades a aquest espai ecnènic, podem veure que la despesa total que el municipi de Torelló dedica a cultura és 838.472€, és a dir un 5,18% del total del pressupost de l'Ajuntament (16.185.540€). Percentatge que, segons les dades del SIEM, es situa en la mateixa línia que el dels municipis de referència. Una aproximació al pressupost posa de manifest que hi ha un equilibri entre els capítols 1, 2 i 4, amb una despesa relativament baixa de la patida de personal i amb un esforç municipal que s'adreça de manera molt clara pel Teatre Cirvianum, pel teixit associatiu i les festes populars.

4.1.3. Programes municipals

Com ja hem vist, la regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Torelló s'estructura al voltant de tres línies de treball principals:

- **La programació de les festes populars:** l'Ajuntament organitza i promou els actes culturals habituals en els municipis com la Cavalcada de Reis, Sant Jordi, Festa Major, Sant Joan i l'11 de Setembre. En totes aquestes festes l'organització és compartida amb alguna entitat.

En el marc de la Festa Major, cal ressaltar la implicació de l'entitat Deixebles de Sant Feliu, que organitza activitats complementàries pels joves i que, amb els anys, va guanyant més espai en la programació de la festa.

- **El suport a l'associacionisme:** l'Ajuntament dona suport a les entitats a través de dos tipus de recursos. Per una part, s'estableix un sistema de

subvencions per entitats i associacions. L'any 2006, una vintena d'entitats culturals van rebre subvenció municipal, per un total aproximat de 42.000 €. La distribució de l'import de les subvencions es determina des de la regidoria, en funció de l'activitat de l'entitat. Per altra part, també es dona suport d'infraestructura, amb la cessió d'espais municipals per les reunions, activitats i magatzem de les entitats.

L'Ajuntament també col·labora amb diferents entitats per dur a terme activitats pròpies, que donen un caràcter i personalitat pròpies al poble: Carnaval, Mercat del Trasto, Festival de Cinema de Muntanya. Aquestes activitats són un referent de la vida cultural del poble a nivell de tot Catalunya i compten amb una àmplia participació de públic.

▪ **La programació i la difusió de les arts escèniques:**

- **El Cirviànum:** La programació cultural de teatre i música més regular es fa a través del Patronat Municipal del Teatre Cirviànum i constitueix l'oferta més important d'arts escèniques de la comarca d'Osona.
- **El Festus:** És un festival impulsat conjuntament per les regidories de Joventut i Cultura de l'Ajuntament i organitzat pel Patronat del Teatre Cirviànum. El seu objectiu és donar a conèixer espectacles d'arts escèniques, musicals, visuals i plàstiques que no tenen accés als canals de difusió habituals

4.1.4. Canals de comunicació

Els cartells al carrer i els mitjans de comunicació local (Setmanari Torelló i Ràdio Ona) són els canals de difusió més utilitzats per les entitats per donar a conèixer les seves activitats. Més de la meitat també fan ús de la premsa comarcal (El 9 Nou, Osona Comarca i premsa gratuïta) i algunes difonen les seves propostes a través de premsa especialitzada.

També són mitjans de comunicació utilitzats per les entitats la televisió, sigui d'abast comarcal o català, internet, normalment a través de la pròpia pàgina web, mailings, flyers i/o tríptics i el programa propi de la festa en format de petita revista.

Algunes entitats manifesten que també confien molt en el boca/orella i d'altres no fan difusió concreta d'algunes de les seves activitats ja que s'emmarquen dins d'altres programacions més grans. Per exemple, algunes activitats de les entitats s'agrupen dins una fira (en el cas de la trobada de puntaires dins els actes de la Fira Natura 2007) o bé en d'altres esdeveniments, com el *Festus*, el Carnaval o la Festa Major.

Pel que fa a la difusió de la programació cultural municipal, l'Ajuntament utilitza la premsa, tant en mitjà escrit, radiofònic i televisiu i els cartells i tríptics com a canals de difusió principals per donar a conèixer l'actualitat cultural de la població. En algunes manifestacions culturals molt concretes (la Festa major,

per exemple), les cartelleres i el boca/orella són dos altres canals que s'usen per difondre la programació.

4.2. LES ENTITATS CULTURALS

Un bon indicador estadístic sobre la realitat cultural de Torelló és el del teixit associatiu. Tot i que després analitzarem amb detall les entitats culturals, d'una primera aproximació es desprèn que les entitats culturals gaudeixen de bona salut, tot i que pateixen un estancament, sobretot pel que fa a les programacions d'actes.

Si comparem el número d'associacions, de qualsevol àmbit registrades a Torelló, amb la mitjana dels municipis de referència, veiem que Torelló es troba en una posició lleugerament inferior a la d'aquests municipis i que, en canvi, té més entitats culturals.

Taula 16. Entitats de Torelló. Any 2007

	Total entitats	Entitats cultura	%
Torelló	68	36	52,94%
Mitjana municipis de referència	89	33	36,70%
Osona	993	408	41,09%

Font: Guia d'entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya
Dades actualitzades el maig del 2007

Per a l'elaboració d'aquest estudi, durant la fase de treball de camp de la diagnosi s'han realitzat enquestes a les entitats culturals de Torelló registrades com a tal per l'Ajuntament.

Les enquestes s'han fet a partir d'entrevistes presencials amb el/s responsable/s de cada associació (excepte en dos casos en els que l'enquesta s'ha fet a través del correu electrònic) durant els mesos de juny i juliol de 2006.

La selecció s'ha fet a partir del registre d'entitats de l'Ajuntament, descartant aquelles que no tenen una vinculació directa amb l'àmbit cultural. També s'han enquestat algunes entitats no registrades, la majoria de creació més o menys recent, de les quals n'hem tingut coneixement durant aquesta primera fase, a partir de les converses i enquestes realitzades. És possible, però, que alguna entitat no registrada hagi quedat fora de l'estudi per desconeixement de la seva existència.

De les entitats enquestades n'hi ha tres que no són entitats convencionals, o que no exerceixen el rol tradicional de les associacions. Es tracta dels Amics de la Música, l'Associació Cultural i Artística GEA i Torelló Associació Cultural. Les dues primeres són les encarregades de gestionar equipaments educatius municipals: l'Escola de Música i l'Escola d'Arts Plàstiques, i porten a terme unes funcions que tradicionalment corresponen a l'administració pública. Pel que fa a Torelló Associació Cultural, és l'entitat que publica el setmanari Torelló.

A través d'aquestes enquestes, les entitats culturals de Torelló han manifestat la percepció que tenen del seu municipi i de la seva imatge. La percepció que s'obté de les trobades amb les entitats és que moltes d'elles no es senten prou valorades per l'Ajuntament, malgrat que són un dels principals motors culturals del poble. Caldria una major predisposició a escoltar-se mútuament i col·laborar, sense protagonismes per tal de cooperar amb una major eficàcia.

A continuació fem un petit retrat de les entitats en funció de diferents factors: àmbit cultural al que pertanyen, antiguitat, quantitat de gent que les formen, si disposen de local, etc.

4.2.1. Activitats i projectes de les entitats

Torelló té un teixit associatiu cultural molt actiu i la programació anual es nodreix àmpliament de les activitats i programacions elaborades per les entitats.

A part de les activitats que realitzen cada any, algunes entitats tenen projectes a mig i llarg termini: reestructurar-se internament o iniciar un procés de millora de material i/o de local.

Algunes associacions tenen molt delimitat el seu camp principal d'actuació i és fàcil fer-ne la classificació. D'altres, però, per la diversitat d'activitats que duen a terme podrien incloure's en més d'un dels grups en els que hem classificat les entitats culturals.

Arts plàstiques

En aquest apartat hem inclòs les entitats dedicades a la creació i difusió dels àmbits artístics de la pintura, escultura, fotografia i altres arts plàstiques.

ENTITATS D'ARTS PLÀSTIQUES	ACTIVITATS
Agrupació fotogràfica Torelló	Cursos, altres activitats i exposició Festa Major
Associació Artística i Cultural Gabarrots	Exposicions, cursos, col·laboracions amb el Festus i FESTCAT
Associació Cultural i Artística GEA	Gestió de l'Escola d'Arts Plàstiques Cursos, Cicle Factors (3 exposicions + 3 xerrades), Pinta la Festa (Festa Major), participació en el Festus, Biennal d'escultura

Arts escèniques, música i cinema

Són aquells grups que basen la seva activitat en la música, el teatre i el cinema. No hi ha cap entitat de les següents que treballi principalment per la promoció de la dansa. Les úniques entitats que complirien aquest requisit són el Grup de Dansaires de la Vall del Ges i l'Agrupació Sardanista, però com que el seu àmbit és la dansa tradicional, hem cregut oportú ubicar-los en el grup d'entitats de cultura popular.

ENTITATS DE MÚSICA	ACTIVITATS
Amics de la Música de Torelló	Gestió de l'Escola de Música Cursos, Cicle Concert-Vermut, Cicle Música&Cia, Concerts de professors i alumnes, presència al Consell Municipal Escolar
Cor de la Parròquia de la Mare de Déu de Montserrat	Concert Sant Jordi, concerts a altres pobles, cor de la missa del diumenge
Coral Cervià	Concert de Nadal i concerts a altres pobles

ENTITATS D'ARTS ESCÈNIQUES	ACTIVITATS
SSS... Teatre	Representació d'obres teatrals.
Associació per a la Promoció de l'Espectacle Infantil i Juvenil – Xarxa de Torelló	Programació i gestió d'espectacles per a públic familiar. Coproduccions amb el Patronat del Cirviànum
Nou 69 Teatre	Els Pastorets + una obra anual
Grup de teatre de l'Associació de Veïns Barri Montserrat *	Obra de teatre coincidint amb les festes del barri.
La Clenxa. Lectures poètiques *	2 vetllades poètiques anuals.

ENTITATS DE CINEMA	ACTIVITATS
Associació Cultural Festival de Cinema de Muntanya de Torelló	Festival, concurs de periodisme (premsa escrita), projeccions de films del festival a poblacions d'Osona

* Aquestes entitats no estan constituïdes legalment com a entitat, però sí que mantenen una petita programació cultural que, en el cas del grup de teatre, estan integrats dins l'associació de veïns del barri de Montserrat. Amb tot, tenen un funcionament de caràcter puntual.

Cultura popular

Dins de l'apartat de les entitats vinculades principalment amb la cultura popular, hem distingit entre les que es dediquen a difondre, mantenir i/o recuperar totes aquelles activitats d'arrel tradicional catalana (i, en un dels casos, andalusa) de caire folklòric i aquelles que tenen el seu camp d'actuació en els actes populars de caire més lúdic i festiu. Les entitats relacionades amb la cultura popular (sigui tradicional o lúdica) són les més nombroses a Torelló

ENTITATS TRADICIONALS	ACTIVITATS
Agrupació Sardanista de Torelló	Aplecs, ballades, cursos, concert, Sant Joan
Associació Cultural Andalusia de Torelló (ACAT)	Dia d'Andalusia, Festival (cante, baile i gastronomia), Feria de Abril, romeria, casaments rocieros, cantada de nades
Colla Gegantera de Torelló + Grallers	Actuacions a Torelló i altres pobles, trobada anual de gegants, Sant Joan, balls de capgrossos
Comissió Organitzadora de Reis de	Recollida de cartes i Cavalcada de Reis

Torelló	
Diablers del Ges	Correfocs, malabars i espectacles amb foc
Grup de Dansaires de la Vall del Ges	Dansa de Torelló i Ball del Ciri, recerca i recuperació de danses de la Vall del Ges, cursos
ENTITATS LÚDIQUES	ACTIVITATS
Associació de Veïns Barri de Montserrat	Col·laboració amb Cavalcada de Reis, Setmana Cultural i Festa del barri, Castanyada, enllumenat nadalenc
Associació Cultural Deixebles de Sant Feliu	Activitats de la Festa Major pels joves, Carnaval (Pullassu i Senyoretas)
Comissió de Festes Joanot Martorell i La Cabanya	Festa del barri i col·laboració amb el Carnaval.
Grup Carrossaire Els Pescallunes	Disseny i construcció de carrosses i disfresses del Carnaval
Pabordes de Rocaprevera	Festa de Rocaprevera
PIOC Promocions i Organitzacions Culturals	Carnaval de Terra Endins
Comissió del Mercat del Trasto	Mercat del Trasto (paradetes, aparador gegant, xocolatada)
Comissió Festes del Barri de Sant Josep	Organització de les festes del barri

Història i patrimoni

Les següents associacions tenen com a objectiu l'estudi i difusió de la història local, cada una des d'un punt de vista lleugerament diferent, malgrat que coincideixen en algunes premisses.

ENTITATS D'HISTÒRIA I PATRIMONI	ACTIVITATS
Associació d'Estudis Torellonencs (ADET)	Recerca, manteniment i divulgació del patrimoni (arqueològic, cultural, històric, natural...), formen part de diferents comissions i consorcis, sortides culturals
El Cosidor Digital	Arxiu i recuperació material històric (en format digital)
TILBO Associació per a la recuperació de la memòria històrica	Treball intern, exposicions, xerrades, audiovisuals, sortides, recerques de familiars

Altres

En aquest apartat hi hem situat aquells grups que, per diferents motius, no són fàcilment classificables. Hi trobem col·leccionistes, grups que generen activitats diverses dirigides a col·lectius concrets (gent gran, dones), entitats amb una voluntat social (lligada també amb la cultural), etc. Tots ells, però, també participen activament de la dinàmica cultural del poble.

ALTRES ENTITATS	ACTIVITATS
Associació Amics del Ferrocarril de la Vall del Ges	Jornades de modelisme ferroviari, excursions.
Associació Casal Català La Desperta	Sant Jordi, Sant Joan, 11 de setembre, Cagum el Pare Noel, actes de consciència nacional i justícia social
Associació de Col·leccionistes de plaques de cava de Torelló	Col·leccionisme (trobades i intercanvi)
Associació Gent Gran en Marxa	Tallers i cursos, setmana cultural, quinzena solidària, carnaval, Sant Jordi, arrossada, sardinada, castanyada, torronada, excursions, coral, play-back, intercanvis entre casals
Grup Actiu de Torelló (GAT)	Premi literari de narrativa i poesia, programa de ràdio setmanal, Dia de la Dona, xerrades, excursions
Grup de Puntaires Vall del Ges	Cursos, trobada de puntaires i exposició en anys alternatius, sortides a trobades de puntaires
Torelló Associació Cultural	Publicació setmanari

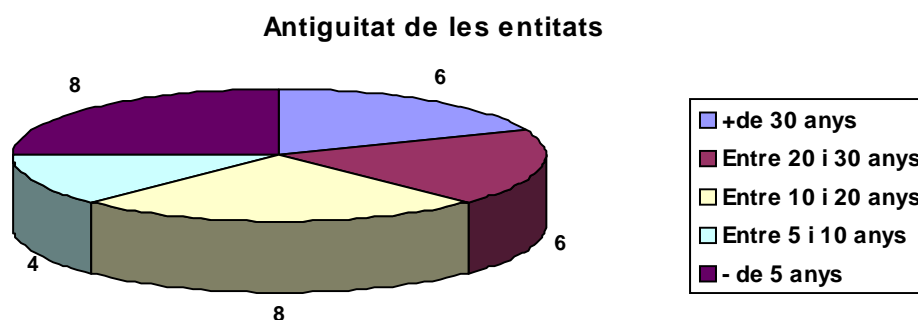
4.2.2. Antiguitat de les entitats

Si classifiquem les entitats segons l'antiguitat, observem que a Torelló hi ha una continuïtat en l'aparició i consolidació d'entitats en les últimes tres dècades. Hi ha 6 entitats que tenen més de 30 anys d'existència; alguna, fins i tot, és centenària. En el conjunt d'entitats amb més trajectòria s'hi afegeixen les 6 entitats creades entre 20 i 30 anys enrera.

Entre l'any 1986 i el 2001 s'han creat 4 entitats noves cada cinc anys, fent un total de 12 entitats en quinze anys.

En els últims cinc anys s'han creat 8 entitats noves i, en algun cas, en el moment de fer-los l'enquesta no arribaven a complir l'any de vida. Encara que es contempli la possibilitat de dissolució d'alguna d'aquestes entitats més recents, el percentatge dels últims cinc anys és el doble dels mateixos períodes anteriors i assegura la continuïtat del moviment associatiu cultural del poble.

S'ha de puntualitzar que algunes de les dates de fundació de les entitats no es corresponen a la data real d'inici de l'activitat, sinó que es refereixen a la data que recullen els seus estatuts.

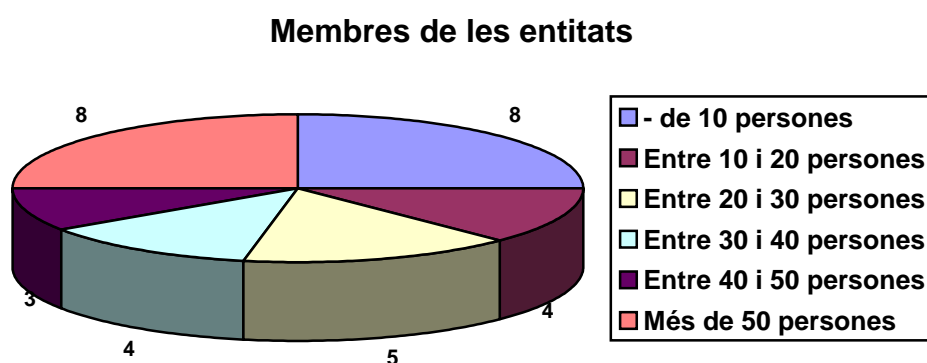

4.2.3. Membres de les entitats

Sigui quin sigui el volum de gent que forma cada col·lectiu, la majoria d'entitats funcionen gràcies a un grup reduït de gent que es preocupen del dia a dia de l'entitat (normalment menys de 15 persones) tot i que reben el suport, en major o menor grau, de la resta del grup, socis i/o col·laboradors, per al desenvolupament de les activitats.

En el transcurs de les enquestes s'ha observat que la gent que forma les entitats de Torelló molt sovint participa activament en més d'una a la vegada.

Aquests factors poden provocar el cansament dels membres més actius del teixit associatiu i, si no es vetlla pel relleu generacional dins de les entitats, pot derivar en l'estancament o desaparició d'alguns actes o algunes entitats.

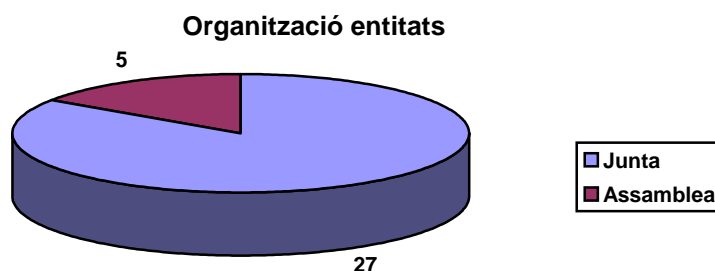
4.2.4. Organització interna

La gran majoria de les entitats estan regides per una junta, amb els càrrecs habituals en aquests tipus d'organitzacions: president/a, vice-president/a, secretari/a, tesorera/a i vocals. D'aquestes, algunes manifesten que segons els

estatuts estan organitzats a partir d'una junta directiva, però que a l'hora de la veritat funcionen de manera assembleària.

El cas dels Amics de la Música, que gestionen l'Escola de Música municipal, és especial ja que al dedicar-se a l'ensenyament musical estan regits per un equip directiu (que faria les funcions que fa la junta en les altres entitats).

Només 5 de les entitats enquestades es defineixen com un organisme totalment assembleari.

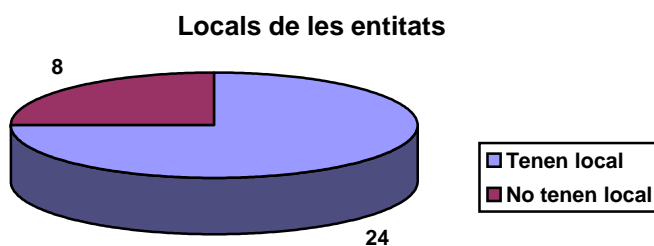

Onze de les entitats tenen associats que paguen una quota, en alguns casos simbòlica, per col·laborar econòmicament al finançament de l'entitat. La resta no utilitzen aquest sistema.

4.2.5. Local

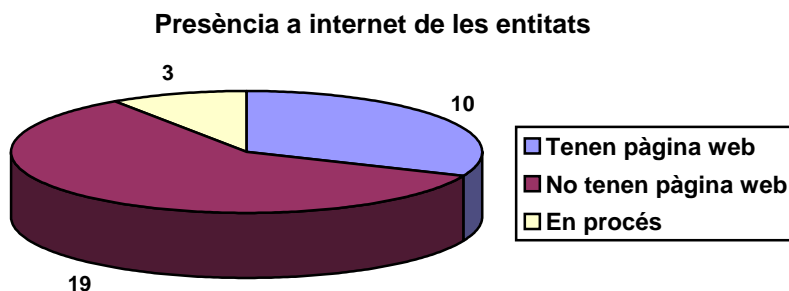
Sobre un total de 32 entitats culturals n'hi ha 24 que disposen de local per a desenvolupar la seva activitat, és a dir un 75%. D'aquestes, la majoria desenvolupa la seva activitat en locals cedits, sobretot, a través de l'Ajuntament. També hi ha entitats que tenen un local cedit pel bisbat o per particulars i també n'hi ha algunes (són minoria) que paguen un lloguer per la seva seu social.

De les 8 entitats que no tenen local la meitat reconeixen que, de moment, no en necessiten. A la resta els caldria un espai per a reunions més petit arxiu i/o magatzem amb equipament informàtic. Alguns dels que ja en tenen demanen millorar-ne les condicions o traslladar-se a un de més adequat per a la seva activitat.

4.2.6. Presència a Internet

Pel que fa a la presència a internet, 10 de les entitats tenen i fan ús de pàgina web pròpia i 3 estan en procés de construir-la o bé d'actualitzar-la. Les entitats restants no tenen pàgina web i, en general, no creuen que els sigui necessària ja que a través de la pàgina web de l'Ajuntament es pot accedir a un llistat de totes les entitats registrades i consideren que això ja els és suficient.

Des del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura s'està impulsant un portal d'entitats amb l'objectiu de crear i visualitzar una xarxa interactiva, que possibiliti un fòrum d'entitats a través del qual es puguin comunicar els agents; on es pengi l'agenda d'activitats (evitant possibles solapaments); un apartat de recursos on abocar informació dels mitjans disponibles que oferten les entitats, que millori la interrelació, així com un sistema que permeti coordinar el conjunt de les activitats culturals del municipi.

4.2.7. Pressupost

Els pressupostos de les entitats són molt variats, com ho són també les activitats que desenvolupa cada una. A continuació es detallen les estadístiques dels pressupostos anuals de les entitats:

PRESSUPOST ANUAL	NOMBRE D'ENTITATS
Menys de 600 €	2 entitats
Entre 601 € i 6.000 €	10 entitats
Entre 6.001 € i 20.000 €	11 entitats
Entre 20.001 € i 60.000 €	3 entitats

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de les entitats de Torelló. Any 2006

A aquest llistat cal afegir-hi una entitat que no ha pogut determinar el pressupost anual perquè depèn dels projectes que realitza i dues entitats que funcionen amb un pressupost gairebé zero. En l'extrem contrari, els pressupostos d'activitats com el Festival de Cinema de Muntanya, el Carnaval de Terra Endins i els Amics de la Música (Escola de Música) que tenen pressupostos que van entre els 120.000€ i els 145.000€ anuals.

4.2.8. Finançament

Les subvencions rebudes a través d'un conveni amb l'Ajuntament és el recurs econòmic que comparteixen més entitats. En la taula següent, podem veure la quantitat que ha rebut l'any 2006 cada entitat, que varia en funció del volum d'activitats que fa cadascuna .

Taula 17. Transferències a entitats, 2006

Entitats	Quantitat (€)
Puntaires	300,00
Pabordes de Rocaprevera	1.049,82
Festival Cinema de Muntanya	8.020,84
PIOC	5.104,03
Mercat del Trasto	1.000,00
Colla Gegantera	4.008,74
ACAT	1.500,00
Agrupació Sardanista	2.187,40
Amics del ferrocarril	503,75
Comissió de Reis	8.500,00
Deixebles de Sant Feliu	3.244,77
Agrupació fotogràfica de Torelló	500,00
GAT literari	1.784,63
Cor Parròquia Mare de Déu de Montserrat	312,90
Associació d'amics de la bressola	375,48
Coral Cervià	417,20
Associació casal Català la Desperta	-
Associació de col·leccionistes de plaques de cava	300,00
Diablers del Ges (Inici per tabals i vestuari)	1.200,00
Comissió Parroquial de Rocaprevera	-
TRADICAT	1.500,00
Altres	45,00
TOTAL	41.854,56

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Ajuntament.

Habitualment, però, aquestes subvencions no arriben a cobrir el pressupost anual i és per això que moltes de les entitats busquen altres formes de finançament complementàries.

Algunes opten per subvencions d'organismes públics com el Consell Comarcal d'Osona, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya a través de diversos Departaments, Ajuntaments de Sant Vicenç i Sant Pere de Torelló i també la Junta de Andalúcia (en el cas de l'Associació Cultural Andalusia).

Altres recursos habituals són els patrocinadors, ja siguin empreses o comerços, així com les quotes dels socis i aportacions de particulars.

En alguns dels actes s'obtenen recursos econòmics de la venda d'entrades o pagament de serveis concrets, a través del servei de bar, de la venda de

merchandising, de la venda del llibret de la festa i a través de jocs d'atzar com sorteigs i tómbols o de venda de loteria de Nadal.

Hi ha dues entitats que quan porten a terme actuacions fora de Torelló cobren una quantitat de diners en concepte de la seva feina.

Finalment, també algunes entitats subsisteixen gràcies als diners dels propis components i de les ajudes materials no econòmiques.

4.2.9. Participació dels nouvinguts

Torelló, com altres poblacions d'Osona (i també de Catalunya), ha vist com en els últims anys s'incrementava de forma important el percentatge d'habitants procedents de països empobrits. Malgrat això, no hi ha cap entitat que consideri que la seva activitat s'ha vist modificada ni en positiu ni en negatiu a causa de les últimes onades d'immigració.

En només dos casos es produeixen casos d'integració d'immigrants, sobretot de nens i nenes. Es desprèn d'aquestes opinions que no hi ha una implicació directa amb les activitats culturals per part de la població immigrant, tot i que en alguns casos puntuals hi participen com a espectadors passius. Es detecta una menor implicació en els immigrants africans, respecte als vinguts de Sudamèrica i l'Europa de l'Est. Possiblement les prioritats i necessitats immediates d'aquests col·lectius no els permeten dedicar temps i/o diners a activitats culturals.

Des de les entitats també s'observa que els nous habitants d'origen català, vinguts d'altres poblacions catalanes gràcies al creixement urbanístic de Torelló, difícilment s'incorporen al moviment associatiu cultural del poble.

4.2.11. Públic al que es dirigeixen

La majoria d'entitats organitzen les seves activitats pensant, sobretot, en els habitants de Torelló i una quarta part de les entitats amplia l'horitzó, el seu públic potencial és el de la Vall del Ges (Torelló, Sant Vicenç de Torelló i Sant Pere de Torelló).

Hi ha 6 entitats que s'adrecen, principalment, a un públic comarcal i 3 que ho fan a públic de tot Catalunya. Només dues entitats, per la naturalesa de la seva activitat, s'adrecen a un públic especialitzat, independentment de la seva procedència geogràfica.

4.2.12. Públic que gaudeix de les activitats de les entitats

Tot i que en molts casos és difícil de quantificar (5 de les entitats enquestades no han pogut fer-ho), s'ha fet una aproximació a les xifres anuals de gent que gaudeix de les activitats organitzades per les entitats de Torelló:

PÚBLIC ACTIVITATS	NOMBRE D'ENTITATS
Menys de 50 persones	2 entitats
Entre 51 i 500 persones	9 entitats
Entre 501 i 2.000 persones	3 entitats
Entre 2.001 i 6.000 persones	10 entitats

Hi ha dos actes en l'agenda cultural de Torelló que mobilitzen a una quantitat de gent molt important: el Carnaval de Terra Endins, organitzat per PIOC, que reuneix a unes 80.000 persones i el Mercat del Trasto, que convoca a 25.000 persones aproximadament.

Si sumem totes aquestes dades, anualment participen de les activitats organitzades per les entitats més de 155.000 persones.

Moltes d'aquestes persones no són residents a Torelló, sinó que passen pel municipi al llarg de l'any. Cal saber aprofitar aquesta oportunitat i potenciar i donar a conèixer a tota aquesta gent les possibilitats culturals, comercials i de lleure que els ofereix Torelló.

4.2.13. Tipus de públic

De les entitats que han especificat les característiques del públic que assisteix i participa en les seves activitats gairebé un 20% tenen un públic de totes les edats, intergeneracional, tot i que el públic d'entre 40 i 50 anys és el més habitual a les activitats que es porten a terme a Torelló.

Algunes entitats tenen públics d'edats diferents en funció de les activitats programades i en un cas concret és un públic clarament familiar.

Si parlem de la procedència geogràfica del públic majoritari de les entitats principalment és de Torelló, en algun dels casos és concretament del barri on es desenvolupa l'activitat i un percentatge minoritari acull públic que prové de fora de la comarca d'Osona.

A part d'aquestes dades també es detecta un segon nucli de públic, majoritari de la Vall del Ges i, en menor grau, també d'Osona i d'arreu de Catalunya.

4.3 EL SECTOR PRIVAT

El sector privat no endega iniciatives culturals sinó que moltes de les empreses i comerços de Torelló participen, en major o menor grau, en activitats culturals com a patrocinadors o col·laboradors.

La programació del Teatre Cirviànum, el Festival de Cinema de Muntanya i el Cicle de Música Bon Preu-Esclat son les iniciatives més consolidades de suport i esponsorització per part de la iniciativa privada.

4.4 LA RELACIÓ ENTRE ELS AGENTS

El model cultural de Torelló respon a un sistema de funcionament molt comú a ciutats petites i mitjanes de Catalunya: el sector públic, bàsicament l'Ajuntament, i el sector associatiu comparteixen el pes de la dinamització cultural local. L'Ajuntament assumeix la gestió i la dinamització dels equipaments culturals bàsics (teatre, biblioteca, centres de formació...) i estableix acords de col·laboració amb les entitats culturals, que gestionen i organitzen gran part de la programació cultural de la vila. Per aprofitar les possibilitats que suposa aquesta col·laboració, es fa necessari crear nous espais de relació, cooperació i intercanvi institucionalitzats, que afavoreixin que Torelló continuï sent una població culturalment rica.

4.4.1. Coordinació entitats-administració

Actualment no hi ha cap plataforma estable de coordinació entre entitats i ajuntament. La relació que existeix actualment és entre entitat i regidoria quan hi ha un tema concret a parlar o una activitat determinada a organitzar. Aquest any 2006, s'ha signat un conveni amb cada entitat per formalitzar la col·laboració entre ajuntament i entitat.

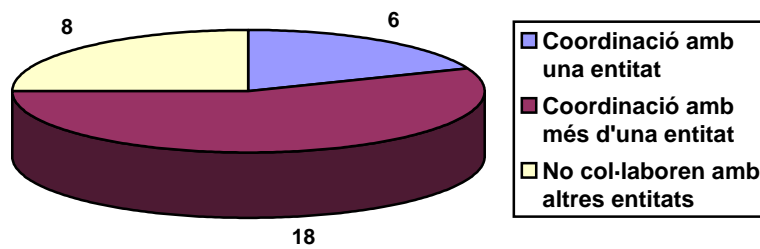
Les activitats que conformen l'agenda cultural de Torelló s'articulen al voltant de les propostes impulsades per l'Ajuntament i les generades pel teixit associatiu. Es tracta, doncs, d'una col·laboració recíproca i pràcticament imprescindible entre aquests dos agents culturals de Torelló: el públic i l'associatiu. Quan a les entitats se'ls demana quina relació tenen amb l'Ajuntament, la majoria es limiten a citar el conveni a través del qual reben la subvenció. Algunes també especifiquen les subvencions indirectes (suport logístic i/o material, cessió de local i del Teatre Cirviànum).

Passa el mateix amb les relacions de les entitats amb altres organismes públics (Consell Comarcal d'Osona, Diputació de Barcelona i Generalitat de Catalunya) que es limiten, gairebé exclusivament, a sol·licitar subvencions.

4.4.2. Coordinació entre entitats

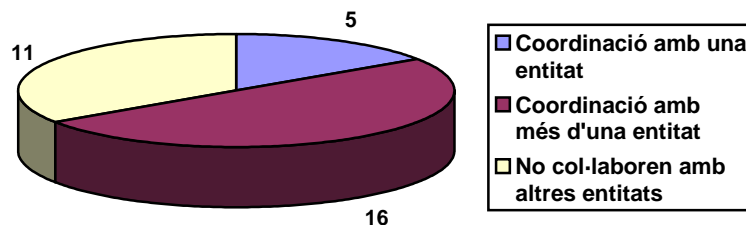
Més de la meitat de les entitats enquestades mantenen una relació més o menys estable amb més d'una entitat de Torelló per tal d'organitzar actes conjunts i/o aportar recursos humans i materials mútuament. Hi ha 6 entitats que tenen aquest tipus de col·laboració només amb una entitat del poble i 8 reconeixen que no mantenen intercanvis amb entitats torellonenques, excepte en casos molt puntuals i mai de manera estable.

Coordinació entre entitats de Torelló

En el cas de la relació de les entitats de Torelló amb entitats d'Osona i també a nivell de Catalunya les estadístiques són bastant similars: les entitats que hi tenen vincles de col·laboració i coordinació representen la meitat i les que ho fan amb una única entitat d'àmbit comarcal o català són 5.

Coordinació amb entitats d'Osona o Catalunya

Quan les entitats que es coordinen són de Torelló, el principal objectiu que es persegueix al unir-se i treballar conjuntament és el de complementar-se, d'arribar a fites que un sol col·lectiu difícilment podria assumir. Un clar exemple d'això és la celebració de la revetlla de Sant Joan, en la que set entitats torellonenques s'uneixen per a fer una festa conjunta dirigida a un ventall molt ampli i divers de gent.

En canvi, quan les relacions són entre entitats de la comarca el que es busca és principalment l'intercanvi d'idees i opinions i mostrar als altres la feina que es va fent durant l'any, tot i que en algun cas puntual també s'organitzen activitats conjuntament a nivell comarcal.

5. EQUIPAMENTS I SERVEIS CULTURALS

Durant la primera fase d'aquest informe es van dur a terme unes visites a diferents infraestructures culturals de Torelló, de les que posteriorment se'n va fer una fitxa tècnica, definint-ne les característiques més rellevants:

- Teatre Cirviànum.
- La Carpa.
- Museu de la Torneria.
- Arxiu municipal
- El Club.
- Súper T (antiga FP).
- Biblioteca Dos Rius i Biblioteca de Torelló.
- Casal Parroquial.
- Centre Cívic Barri de Montserrat.
- Mas Prat.
- Gestiomat.

5.1. TEATRE CIRVIÀNUM

TEATRE CIRVIÀNUM – SALA DE TEATRE	
Adreça	Plaça Nova
Tipus d'espai	Teatre
Activitats que s'hi desenvolupen	Arts escèniques
Qui les organitza/gestiona	Patronat Cirviànum i entitats
Titularitat	Pública (Ajuntament)
Horaris d'obertura al públic	Només quan hi ha funció
Personal	1 cap del teatre + 2 tècnics + 3 serveis auxiliars (taquilla i porters)
Ubicació	Cèntric
Aparcament propi	No
Aparcaments propers	Mercat Municipal i C/. Capsavila
Aforament	516
Espai escènic	9,80 m. amplada de boca 7 m. alçada de boca 8,5 m. de fons des de teló més prosceni 14 m. amplada d'escenari 15 m. alçada de caixa fins a teler
Equipament tècnic	Reuneix la infraestructura, equipament, condicions d'il·luminació i sonorització adequades
Presa de corrent	250.000 Wts
Càrrega i descàrrega	Directa a la part posterior de l'escenari
Camerinos	Sí

Dutxes	Sí
Aire condicionat	Sí
Calefacció	Sí
Accessibilitat discapacitats	Sí
Sortides d'emergència	Sí

Ubicat a la Plaça Nova i reobert el 1994 després d'una remodelació total, el Teatre Cirviànum és l'espai més ben equipat de Torelló per a les arts escèniques. Les entitats poden disposar del teatre per desenvolupar les seves activitats; amb tot, hi ha un procés, establert pel Patronat Municipal del Teatre Cirviànum, en el qual s'estableixen diferents criteris i normes per poder utilitzar el teatre i les sales que disposa d'edifici. Així, els principals passos a seguir per a una entitat perquè pugui utilitzar algun espai de l'edifici són:

- Sol·licitar per escrit, la utilització de l'espai al Patronat Municipal del Teatre Cirviànum, amb un mínim de 2 mesos d'anel·lació, especificant l'horari, les dates de l'acte, el material a utilitzar, tec.
- Després de l'aprovació de la sol·licitud per part del Patronat del Teatre, caldrà abonar la taxa de lloguer de l'espai una setmana abans del desenvolupament de l'acte.
- Respectar i atendre's a la normativa interna de la utilització dels espais de l'edifici.

En el mateix edifici també es disposa d'altres espais com el foyer, d'uns 160 m², que és utilitzat tan com a sala d'exposicions com d'escenari de petit format, amb capacitat per a 100 espectadors. L'inconvenient d'aquest espai és que l'entrada i sortida de material es fa per les escales i, per tant, el muntatge de segons quin tipus d'exposicions i espectacles pot ser difícil o inviable. Caldria que Torelló disposés d'un espai similar per a exposicions però amb uns millors accessos de càrrega i descàrrega. Està previst ubicar un espai d'exposicions al nou Museu de la Torneria) per satisfer les necessitats en aquest camp.

Al Teatre també hi trobem un espai dedicat a sala d'assaig i altres usos, anomenada Annex, de 117 m².

El Teatre Cirviànum és, actualment, el millor teatre de la comarca d'Osona tant per les seves dimensions com per l'equipament tècnic del que disposa. Per millorar les possibilitats que ofereix el teatre disposa d'un piano de cua, així com d'un projector.

Un problema pendent d'aquest equipament és la incomoditat de les butaques, tot i que des de la seva inauguració s'han dut a terme diverses intervencions per millorar aquesta situació. És un aspecte que el públic aprecia directament i que pot arribar a condicionar-lo a no assistir amb regularitat a aquest espai.

5.2. LA CARPA

LA CARPA

Adreça	Zona esportiva
Tipus d'espai	Polivalent
Activitats que s'hi desenvolupen	Concerts, festes...
Qui les organitza/gestiona	Regidoria de Joventut i entitats
Titularitat	Pública (Ajuntament)
Horaris d'obertura	Només quan hi ha algun acte programat
Personal	No hi ha personal fix
Ubicació	Zona sud
Aparcament propi	Sí
Aforament	900
Espai escènic	L'espai té unes mesures de 20m x 40m No hi ha un escenari permanent
Equipament tècnic	No hi ha equipament tècnic permanent
Presa de corrent	50.000 wts
Càrrega i descàrrega	Directa (al mateix nivell)
Camerinos	No
Dutxes	No
Aire condicionat	No
Calefacció	Sí
Accessibilitat discapacitats	Sí
Sortides d'emergència	Sí

La Carpa és una instal·lació necessària a Torelló i va ser, en el seu moment, una bona solució per ubicar aquells actes que acollien gran quantitat de gent ja que estava en una zona allunyada del centre urbà, però suficientment a prop com per poder-s'hi desplaçar a peu. La carpa, doncs, és un equipament polivalent amb gran capacitat d'aforament per encabir una activitat festiva concreta dins una programació cultural global (ball de carnaval, concerts de festa major). És, bàsicament, un espai amb gran capacitat (pot acollir gairebé un miler de persones), que permet programar activitats amb una gran afluència de públic i assistents.

A dia d'avui, la situació és diferent ja que quan es va instal·lar la Carpa es va fer en una zona poc urbanitzada, però actualment es troba molt a prop d'algunes vivendes. Aquest fet provoca conflictes amb els veïns pel soroll i l'acumulació de gent cada cop que es celebra algun acte a la Carpa. Potser seria recomanable plantejar-se la reubicació d'aquesta infraestructura, fent una previsió a llarg termini perquè d'aquí a poc temps no es torni a plantejar el mateix problema.

5.3. MUSEU DE LA TORNERIA

MUSEU DE LA TORNERIA

Adreça	C/. De la Pau, 10-12
Tipus d'espai	Museu
Activitats que s'hi desenvolupen	(*)
Qui les organitza/gestiona	(*)
Titularitat	Pública (Ajuntament)
Horaris d'obertura	(*)
Personal	(*)
Ubicació	Cèntric
Aparcament propi	No
Aparcament proper	Ptge. Del Firal
Espai	2 sales de 400m ² d'exposició permanent 1 sala d'audiovisuals (també apta per a conferències) d'uns 60m ²
Equipament tècnic	(*)
Càrrega i descàrrega	Al mateix nivell a planta baixa i ascensor per a la primera i segona planta
Aire condicionat	Sí
Calefacció	Sí
Accessibilitat discapacitats	Sí
Sortides d'emergència	Sí

(*) Algunes dades no poden ser precisades fins que les obres del Museu es trobin més avançades i es vagin concretant aspectes del funcionament diari de l'equipament.

La primera referència que es troba del projecte del Museu de la Torneria és de l'any 1985, quan es publica un treball, molt més ambiciós que el projecte actual, que consistia en un Ecomuseu a la Torneria Pujol que es complementava amb altres espais del sector, constituint una xarxa d'espais visitables, però que era inviable econòmicament. Aquest projecte va quedar arxivat fins que l'any 1996 l'equip de govern va impulsar l'actual Museu, recuperant alguns aspectes del projecte inicial i descartant-ne d'altres, com la divisió del museu en diferents espais.

En aquells moments es plantejaven dos possibles espais per acollir el Museu: la fàbrica de Cal Feiner (de la que ja només en queda la xemeneia) i la Torneria Vidal (que va tancar les seves portes el 1964). Es va optar per aquesta última opció i es van crear dues comissions: una s'encarregava de la recerca del material que s'exposaria en el Museu i l'altra va redactar el projecte museològic.

Les diferents fases de rehabilitació de l'edifici han estat portades a terme per l'Ajuntament de Torelló amb el suport dels Fons Estructurals Europeus (FEDER), en conveni amb la Fundació Caixa de Manlleu, la Diputació de Barcelona, i l'assessorament del Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. El Departament de Cultura de la Generalitat ha atorgat una subvenció per a l'obra civil (condicionament del local) i per a la museografia. L'àrea de serveis territorials municipals de l'Ajuntament de Torelló n'ha realitzat el projecte arquitectònic de rehabilitació i és qui en fa el seguiment.

Actualment ja s'ha consolidat l'estructura de l'edifici, la teulada i s'han arranjat les escales i els accessos. També s'està portant a terme la restauració de tota la maquinària i objectes que formaran l'exposició permanent. El fons museístic s'ha constituït sobretot a partir de donacions (Torneria Pujol, Torneria Leticia, Torneria Solà, Torneria Serra, Torneria Reig, Torneria Capdevila) tot i que també s'ha realitzat alguna compra de material.

El Museu de la Torneria pretén recuperar la memòria històrica del sector, així com la memòria social i col·lectiva de la Vall del Ges. També ha de contribuir a l'atractiu turístic de la Vall del Ges, a la dinamització cultural (al segon pis de l'edifici s'hi instal·larà l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló). La previsió és que el Museu obri les seves portes el 2007.

5.4.- ARXIU MUNICIPAL

El Mas Prat es troba situat al creuament del carrer Capsavila i carrer Nou, i en el moment de redactar aquest document, es fa efectiu el trasllat de l'arxiu municipal. Així, aquest edifici és la seu de l'arxiu local de Torelló i, també, la seu de l'Associació d'Estudis Torellonencs (ADET), els quals disposen d'un espai propi dins l'edifici.

L'activitat que desenvolupa l'arxiu municipal és l'atenció i les consultes externes, generalment consultes d'investigació històrica i la gestió administrativa interna. Així, no es desenvolupa, en l'actualitat, cap activitat de difusió concreta, tot i que no se'n descarten amb la ubicació i utilització del nou edifici en un futur, encara per concretar.

La distribució del nou edifici, el qual encara estarà en funcionament d'aquí a uns mesos (actualment estan iniciant el procés de trasllat de l'arxiu), consta de dues plantes, ocupades quasi en la totalitat, per l'arxiu municipal. L'edifici té una sala polivalent que, en un futur, no es descarta poder oferir activitats de difusió de l'arxiu. També disposa d'una sala independent, que acull la seu de l'Associació d'Estudis Torellonencs (ADET), amb un accés independent de l'arxiu.

5.5. BIBLIOTECA DOS RIUS

BIBLIOTECA DOS RIUS

(Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona)

Adreça	Plaça Vella, 6
Tipus d'espai	Biblioteca amb Àrea Infantil, Àrea Internet i Àrea General
Activitats que s'hi desenvolupen	Servei de consulta i préstec bibliogràfic Conferències i presentacions de llibres Exposicions, tallers, clubs de lectura Hora del conte

Qui les organitza/gestiona	La pròpia biblioteca, la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona o les entitats
Titularitat	Pública (Ajuntament)
Horaris d'obertura	Matins: dimecres i dissabte, de 10h a 13.30h Tardes: de dilluns a divendres, de 16h a 20.30h
Personal	1 bibliotecària i 3 auxiliars
Ubicació	Cèntrica
Aparcament propi	No
Aparcament proper	C/. Rocaprevera (Protecció Civil), C/. Capsavila i C/. St. Josep
Superfície de programa	851 m ²
Equipament informàtic	13
Punts de lectura	93
Fons documental	30.683
Aire condicionat	Sí
Calefacció	Sí

5.6. BIBLIOTECA DE TORELLÓ

BIBLIOTECA DE TORELLÓ -BARRI DE MONTSERRAT- (Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona)

Adreça	Plaça de la Sardana
Tipus d'espai	Biblioteca (espai únic)
Activitats que s'hi desenvolupen	Servei de consulta i préstec bibliogràfic Conferències i presentacions de llibres Exposicions, tallers, clubs de lectura Hora del conte
Qui les organitza/gestiona	La pròpia biblioteca, la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona o les entitats
Titularitat	Pública (Ajuntament)
Horaris d'obertura	De dilluns a divendres, de 16h a 20h (hi ha la previsió d'obrir un matí per setmana)
Personal	1 auxiliar
Ubicació	Barri de Montserrat (zona oest del municipi)
Aparcament propi	No
Aparcament proper	No hi ha un aparcament proper, però és una zona que disposa de força places d'aparcament als carrers.
Superfície de programa	200 m ²
Equipament informàtic	4
Punts de lectura	75

Fons documental	15.817
Aire condicionat	Sí
Calefacció	Sí
Accessibilitat discapacitats	No
Sortides d'emergència	No

Torelló disposa de dues biblioteques, tot i que a nivell administratiu es considera que és una de sola, repartida en dos espais: la biblioteca Dos Rius, que és la més gran i la més cèntrica, i la biblioteca del barri de Montserrat (Biblioteca de Torelló), ubicada a l'edifici del centre cívic del barri, que també acull diverses activitats organitzades per les entitats veïnals.

La Biblioteca Dos Rius es va inaugurar l'any 2000 i està situada en un edifici de 851 m². La Biblioteca Pública de Torelló va ser inaugurada l'any 1987 al primer pis del Centre Cívic del barri de Montserrat, en un local de 200 m². La situació no és cèntrica i, amb l'obertura de la Biblioteca Dos Rius, ha quedat com a biblioteca de barri.

En general, les biblioteques són ben valorades, però també es considera que les condicions de la del barri de Montserrat haurien de millorar.

5.7. CASAL PARROQUIAL

CASAL PARROQUIAL – SALA DE PETIT FORMAT	
Adreça	Plaça Nova, 15
Tipus d'espai	Sala de petit format
Activitats que s'hi desenvolupen	Pràcticament en desús
Qui les organitza/gestiona	Entitats
Titularitat	Privada (Bisbat)
Horaris d'obertura	Només quan hi ha algun acte programat
Personal	No hi ha personal fix
Ubicació	Cèntrica
Aparcament propi	No
Aparcament proper	Mercat Municipal i C/. Capsavila
Aforament	231
Espai escènic	Amplada escenari: 7,20m Fons escenari: 3,5m
Equipament tècnic	2 focus PC 2 altaveus i 2 micròfons Projector
Presa de corrent	220 v
Càrrega i descàrrega	A través d'escales (1r pis)

Camerinos	Sales habilitades com a tals
Dutxes	No
Aire condicionat	No
Calefacció	Sí
Accessibilitat discapacitats	No
Sortides d'emergència	Sí

Per les dimensions i per la seva ubicació cèntrica, la sala del Casal Parroquial seria una bona opció per a concerts i recitals de petit format, però es troba en molt mal estat de conservació i caldria una remodelació total per dotar-la de l'equipament tècnic i garantir-ne les mesures de seguretat pertinents. Al mateix Casal Parroquial també hi trobem una sala (9,5m x 4,8m) equipada amb 40 cadires, apropiada per a conferències.

La sala, però, no és propietat de l'Ajuntament i caldria veure quin tipus de conveni s'estableix si es decidís apostar per aquest espai.

5.8. CENTRE CÍVIC BARRI DE MONTSERRAT

CENTRE CÍVIC DEL BARRI DE MONTSERRAT	
Adreça	Plaça de la Sardana
Tipus d'espai	Sala polivalent
Activitats que s'hi desenvolupen	Teatre amateur, actes escolars, sopars d'entitats
Qui les organitza/gestiona	Junta del Centre i entitats
Titularitat	Privada (Bisbat)
Horaris d'obertura	Només quan hi ha algun acte programat
Personal	No hi ha personal fix
Ubicació	Barri de Montserrat (zona oest del municipi)
Aparcament propi	No
Aparcament proper	No hi ha un aparcament específic proper, però és una zona que disposa de força places d'aparcament als carrers.
Aforament	280 (en cadires de plàstic)
Espai escènic	Amplada boca escenari: 8m Fons escenari: 5m
Equipament tècnic	Il·luminació amb pantalles al·lògenes, regulades des d'un lateral de l'escenari. Equip de so deficient. Està previst renovar-lo el proper any.
Càrrega i descàrrega	Per la porta principal, al mateix nivell de la sala
Camerinos	S'utilitzen sales de la parròquia
Dutxes	Sí
Aire condicionat	No

Calefacció	No
Accessibilitat discapacitats	Sí
Sortides d'emergència	Sí

Es tracta d'un bon espai des del punt de vista de la polivalència i que cobreix les necessitats culturals del barri, però difícilment pot esdevenir un referent per al conjunt de Torelló si no se'n milloren l'equipament tècnic i la climatització (especialment seria convenient instal·lar-hi calefacció).

5.9. ALTRES ESPAIS

L'edifici de la "Súper T" (antiga escola de FP), al carrer Artesans, ha estat reformat i condicionat per acollir diverses entitats: l'Agrupament Escolta, del Club Billar, del Torelló Esquí Club i del Tennis Taula Torelló, i el grup de teatre Nou 69, que fa ús del soterrani d'aquest equipament que, de moment, no ha estat objecte de la reforma. L'estat de conservació del soterrani és bastant precari; disposen d'una sala d'assaig d'uns 110m² i de dues sales que s'utilitzen com a magatzem i taller de construcció d'escenografies. Les dimensions són ideals pel desenvolupament de l'activitat, però caldria millorar-ne la conservació per tal que l'espai fos més acollidor i confortable. Fins i tot, si la sala d'assaig s'equipés adequadament es podria convertir en una sala oberta al públic per a espectacles de petit format.

Les instal·lacions de Gestimat (empresa municipal per a la promoció econòmica) al carrer d'Enric Prat de la Riba, són utilitzades esporàdicament per algunes entitats per dur a terme reunions, cursos i/o conferències. L'espai reuneix les característiques idònies pel desenvolupament d'aquest tipus d'activitats. El principal inconvenient amb el que es troben sovint aquestes entitats, però, és la limitació d'horaris d'obertura del local.

La masia de La Carrera, entre el carrer de Rocaprevera i la Ronda del Puig, és un edifici de cert valor arquitectònic, però caldria consolidar-ne estructura. És de propietat municipal i ha estat objecte de diversos projectes (convertir-la en un museu, en un centre de dia...). En els terrenys dels jardins i horts de La Carrera hi haurà un centre per a la tercera edat. L'edifici és un espai a tenir en compte per acollir-hi entitats i/o desenvolupar-hi activitats culturals; podria esdevenir, per exemple, un viver d'entitats on aquestes poguessin reunir-se, disposar d'espai on emmagatzemar el seu material, organitzar petits actes...

Torelló té un gran potencial en espais a l'aire lliure, adequats per a fer-hi diferents actes culturals (concerts, recitals, espectacles de carrer, festes populars...), quan la meteorologia ho permet. Un clar exemple de l'aprofitament d'aquests espais a l'aire lliure és el Festus, que es celebra en diversos escenaris a l'aire lliure a principis d'estiu.

Tot el centre històric en conjunt, i la Plaça Vella en especial, són escenaris idonis per a aquest tipus d'activitats. Els jardins del parc Vicenç Pujol ofereixen un entorn molt agradable per als vespres i nits d'estiu. La zona esportiva permet acollir una gran quantitat de públic, en actes més multitudinaris. La urbanització

d'aquesta zona, com hem comentat anteriorment, genera conflictes amb els veïns, que es veuen afectats pel soroll i altres inconvenients que pot generar l'activitat cultural festiva i lúdica en aquest sector.

Algunes entitats disposen de local a l'edifici d'El Club (a la Plaça Vella, sobre de la biblioteca Dos Rius) que els cedeix l'Ajuntament. Són sales petites, on les associacions poden dur a terme les seves reunions i guardar-hi un petit arxiu. Aquests locals no són adequats per a utilitzar-los com a magatzem ja que, a part de les dimensions, es troben en un primer pis que només és accessible a través d'una escala.

Al segon pis del centre cívic del barri de Montserrat també s'hi reuneixen algunes entitats, que paguen un lloguer al bisbat, propietari de l'edifici. Les sales són més àmplies que les de l'edifici d'El Club i es troben en millors condicions de conservació.

6. PROGRAMACIÓ CULTURAL

En aquest punt analitzarem la situació i les programacions relacionades amb cada un dels sectors culturals.

L'Ajuntament només elabora, fins al moment, estadístiques d'ús de les biblioteques i del Teatre Cirviànum i, per tant, el sector de les arts escèniques i de la promoció de la lectura són els únics que podem basar en dades estadístiques concretes.

6.1. LES ARTS ESCÈNIQUES

El Teatre Cirviànum

La programació cultural de teatre i música regular es fa a través del Patronat Municipal del Teatre Cirviànum. El Patronat està format pel cap del teatre (el coordinador de cultura de l'ajuntament) i la Junta, que la componen 7 vocals vinculats a activitats artístiques, el president i el regidor de cultura, a més d'un representant de cada grup polític de l'ajuntament (5 en total).

El Teatre Cirviànum és, actualment, el més gran i més ben equipat tècnicament de la comarca. El Teatre Centre de Manlleu es troba en procés de rehabilitació i Vic, després del tancament del Teatre Atlàntida per aluminosis ja fa anys, ha hagut de crear una xarxa d'espais alternatius per cobrir aquesta mancança, a l'espera de la construcció d'un gran auditori. És, doncs, una gran oportunitat per fidelitzar públic comarcal.

Taula 18. Ús del Teatre Cirviànum de Torelló

Any	Sessions o activitats	Companyies o entitats	Espectadors
2004	442	127	31.809
2005	438	165	35.353

Font: Memòria del Teatre Cirviànum 2004 i 2005

La programació del Cirviànum es distribueix en funció dels espais on té lloc l'activitat:

- Les activitats al Teatre, que conformen el gruix de la programació, i que s'engloben en diferents disciplines: teatre, música i dansa professional, teatre i dansa d'aficionats, locals o comarcals, sessions escolars, programació familiar i el Festival de Cinema de Muntanya.
- Les activitats al vestíbul, Foyer, que consisteixen en espectacles de teatre o música de petit format, i diverses activitats d'entitats. L'aforament del Foyer és de 100 localitats. El Foyer també és utilitzat com a espai d'exposicions.
- Les activitats a l'Annex, que consisteixen, sobretot en tallers i cursos, i en la utilització de l'espai com a vestidor i/o espai d'assaig.

Així doncs, el Cirviànum s'ha convertit en l'equipament cultural per excel·lència de Torelló i de la Vall del Ges, amb un volum d'inversió important, que supera, de lluny, la dedicació a altres aspectes culturals.

Taula 19. Funcions i espectadors del Teatre Cirviànum de Torelló

2005	Funcions	Assistents	Entrades
Torelló	29	4.229	3.417
Mitjana municipis de referència	16	2.649	2.380
Mitjana total municipis	19	2.997	2.707
2005	Funció / 1.000 habitants	Assistents / 1.000 habitants	Entrades / 1.000 habitants
Torelló	2,31	337,16	272,42
Mitjana municipis de referència	1,29	206,92	185,13
Mitjana total municipis	1,37	219,07	196,83

Font: Oficina de Difusió Artística (ODA) de la Diputació de Barcelona

2006	Funcions	Assistents	Entrades
Torelló	27	4.859	3.959
Mitjana municipis de referència	12	1.972	1.818
Mitjana total municipis	15	3.252	2.706
2006	Funció / 1.000 habitants	Assistents / 1.000 habitants	Entrades / 1.000 habitants
Torelló	2,03	366,19	298,3646092
Mitjana municipis de referència	0,84	134,50	124,46
Mitjana total municipis	0,83	117,17	94,37

El Festus

Des del Patronat del Cirviànum també es van programar, fora del teatre, 65 grups o activitats, totes elles incloses dins de la programació del FESTUS: un festival organitzat conjuntament per les regidories de cultura i joventut. Es va celebrar la primera edició l'any 1998 amb l'objectiu de donar a conèixer activitats d'arts escèniques, musicals, visuals i plàstiques que no tenen accés als canals de difusió habituals i aconseguir que gent que no consumeix freqüentment productes culturals descobreixi que hi ha una alternativa a les propostes lúdico-festives a les que estan acostumats.

És un festival d'un caràcter clarament jove, tan pel públic destinatari com per les propostes que s'hi programen: joves, alternatives, de noves tendències, de nous creadors i artistes.

Té una durada de tres dies i coincideix amb el primer cap de setmana de juliol. Totes les actuacions són gratuïtes i n'hi ha moltes que es desenvolupen en diferents espais a l'aire lliure: Plaça Vella, zona esportiva, Jardins Vicenç Pujol, Plaça Verdguer, Plaça de la Vila, Plaça Nova i pàrquing del carrer Capsavila. També es programen activitats al Teatre Cirviànum i a la Carpa.

El FESTUS s'organitza a partir d'una comissió formada per persones interessades en les diferents disciplines artístiques que s'hi programen (arts escèniques, música, arts visuals i plàstiques) i per membres del patronat municipal del Teatre Cirviànum.

6.2. LES ARTS PLÀSTIQUES

El sector de les arts plàstiques disposa de dues escoles a Torelló: l'Escola d'Arts Plàstiques municipal i la promoguda per l'Associació Cultural Gabarrots. L'escola municipal necessita un trasllat, que es durà a terme quan s'inauguri el Museu de la Torneria, perquè l'espai on es troba ubicada actualment limita molt la seva activitat.

L'Ajuntament convoca un concurs per la portada del programa de la Festa Major. Tant el *Festus* com la mateixa Festa Major acullen exposicions de diferents disciplines de les arts plàstiques.

Per part de la gent implicada en el sector de les arts plàstiques es manifesta una preocupació pel poc ressò i reconeixement públic de la seva feina i la manca d'art a la via pública.

Els espais de difusió de les arts plàstiques es concentren al Foyer del Teatre Cirviànum; amb tot, però, a la biblioteca també s'organitzen exposicions, en petit format i adaptades a l'espai.

L'ajuntament de Torelló impulsa el projecte del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura de creació d'una sala d'exposicions virtual amb l'objectiu de posar a disposició dels artistes i creadors de la comarca un espai de difusió i exhibició de les seves obres plàstiques i visuals incorporant els nous llenguatges multimedia.

6.3. LA LECTURA

Les Biblioteques que formen part de la Xarxa de Biblioteques, depenen de l'Ajuntament, que les gestiona conjuntament amb el Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

La biblioteca vol ser un espai de trobada on s'organitzen diferents activitats:

- Conferències i presentacions de llibres
- Exposicions itinerants
- Tallers
- Activitats infantils: L'Hora del Conte
- Clubs de lectura

Taula 20. Activitats, publicacions i difusió de les biblioteques de Torelló

2006	Biblioteca Dos Rius	Biblioteca de Torelló
Exposicions	7	-
Hores de Conte	6	2

Conferències	2	-
Visites escolars	7	-
Visites organitzades	3	-
Audicions i concerts	1	-
Cursos i tallers	17	-
Tertúlies literàries	8	-
Altres activitats	3	-
Guies de lectura	2	1
Programa de ràdio	9	-
Altres publicacions	-	-
TOTAL	65	3

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

La cessió de l'espai a diverses entitats és un altre dels serveis que les dues biblioteques ofereixen a tots aquells col·lectius que precisin d'un local per desenvolupar activitats culturals concretes.

Biblioteca Dos Rius

La biblioteca Dos Rius disposa del fons bibliogràfic del Festival de Cinema de Muntanya de Torelló, compostat per més de 1.700 volums, i també d'un racó de mares i pares.

Les activitats que es porten a terme a la biblioteca són organitzades per la pròpia biblioteca, a través d'un programa de la Diputació que, en col·laboració amb l'Ajuntament, ofereix una sèrie de propostes d'activitats culturals de les quals la biblioteca escull quines vol programar. Aquestes activitats són subvencionades en un 40% per la Diputació i el 60% restant del cost l'assumeix l'Ajuntament. S'intenta que, com a mínim, hi hagi dues activitats mensuals: una per a adults i una altra destinada al públic infantil.

Fins el setembre del 2006, s'han realitzat 44 activitats de difusió, un progressiu augment del nombre d'aquestes, ja que, en tot el 2005 se'n van realitzar 43.

Taula 17. Indicadors de rendiment de la biblioteca Dos Rius

	Biblioteca Dos Rius		Mitjana biblioteques mòdul B2 (2005)
	2006	2005	
Visites per dia de servei	129	117	228
Préstecs per dia de servei	111	113	157
Accés a internet per dia de servei	19	21	26
Visites per habitant	2,81	2,61	4,16
Préstecs per habitant	2,42	2,53	2,87
Accés a internet per habitant	0,42	0,47	0,47
Usuaris inscrits per cada 100 hab.	33	29	33
Percentatge població inscrita	35%	32%	31%

Carnets expedits per 1000 hab.	27	31	61
Usuaris que fan ús del servei de préstec	45%	48%	48%
Préstecs per document	1,00	1,07	1,39
Despesa per habitant	-	19,49€	5,48€
Fons documental per habitant	2,42	2,36	2,06
Ordinadors per cada 10.000 hab.	10	10	11

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Biblioteca de Torelló

La biblioteca del barri de Montserrat només programa directament activitats infantils (una cada trimestre, aproximadament), ja que les activitats per a adults són organitzades per l'associació de veïns del barri.

Taula 21. Indicadors de rendiment de la biblioteca de Torelló

	Biblioteca de Torelló		Mitjana biblioteques mòdul A0 (2005)
	2006	2005	
Visites per dia de servei	23	24	39
Préstecs per dia de servei	15	18	37
Accés a internet per dia de servei	6	5	6
Visites per habitant	0,38	0,40	3,60
Préstecs per habitant	0,25	0,31	3,71
Accés a internet per habitant	0,11	0,08	0,84
Usuaris inscrits per cada 100 hab.	3	3	34
Percentatge població inscrita	35%	32%	30%
Carnets expedits per cada 1000 hab.	5	4	42
Usuaris que fan ús del servei de préstec	53%	54%	58%
Préstecs per document	0,23	0,26	0,69
Despesa per habitant	-	4,05€	16,85 €
Fons documental per habitant	1,12	1,22	5,48
Ordinadors per cada 10.000 hab.	3	3	18

Font: Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

Suport a la creació

El Grup Actiu de Torelló (GAT) convoca en col·laboració amb l'Ajuntament el premi GAT literari: un concurs de narrativa i un de poesia. Els premis es lliuren coincidint amb la setmana de Sant Jordi.

Una altra convocatòria és el GAT còmic i la del Cirviànum, que es convocarà a principis d'estiu. Aquesta convocatòria de suport a la creació i a la producció de les arts escèniques i visuals vol promoure, estimular i difondre la creació artística al poble de Torelló i a la comarca d'Osona en general, en les disciplines d'arts escèniques i visuals. Els objectius de la convocatòria són donar suport i fomentar l'aparició, el desenvolupament i la consolidació de projectes artístics i creatius a Torelló i Osona, especialment els joves creadors emergents, els projectes de caire contemporani i innovador, els de caire pluridisciplinar i els que impliquin en el projecte diferents agents creatius, donant suport econòmic a la producció del projecte. Els destinataris són persones i/o col·lectius que un mínim del 50% de les persones que participin en el projecte estiguin vinculades a Torelló o a la comarca d'Osona (haver-hi nascut, residir-hi o desenvolupar-hi l'activitat artística). Creadors emergents. La tipologia de propostes es basen en Qualsevol activitat d'arts escèniques i visuals en viu i en directe, pensada per a sala, carrer o altres espais i destinada a qualsevol tipus de públic:

- Teatre
 - Circ
 - Música
 - Dansa
 - Projectes en nous formats: electrònics, digitals...
 - Projectes artístics pluridisciplinaris
- Intervencions, performances, happenings..

Aquesta convocatòria està pendent de l'assignació d'una data i terminis, però sí que des de l'Ajuntament hi ha la voluntat de treballar i potenciar l'àmbit del suport a la creació.

6.4. LA MÚSICA

Moltes de les característiques exposades en l'apartat 6.1 d'aquest mateix punt són compartides, també, amb el sector musical, ja que algunes de les actuacions programades des del Patronat del Teatre Cirviànum (tant en el mateix teatre com en el *Festus*) pertanyen a aquest àmbit. Durant l'any 2005, per exemple, 14 de les 114 actuacions fetes a l'escenari del Teatre van ser de música per part de professionals.

S'afegeixen a aquesta programació concerts i cicles organitzats principalment per l'Escola de Música, però també per altres entitats.

6.5. EL SECTOR AUDIOVISUAL

Ràdio Ona és la ràdio local de Torelló des de fa 20 anys, molt apreciada per entitats i associacions, ja que l'utilitzen molt freqüentment per difondre les seves activitats i, algunes d'elles, hi participen activament en alguns programes. Els estudis estan ubicats a l'edifici del Casal Parroquial, que l'Ajuntament té llogat al Bisbat.

L'única representació torellonenca en l'àmbit cinematogràfic és l'Associació Cultural del Festival de Cinema de Muntanya, que organitza un festival de cinema de curta durada i molt específic.

No hi ha programació cinematogràfica estable i això obliga als habitants de Torelló a desplaçar-se a d'altres poblacions si volen assistir a projeccions de cinema.

No es pot pretendre competir amb l'oferta de cinema comercial de Vic, per exemple, però es pot plantejar la programació d'un tipus de cinema diferent al que ofereixen: es podria establir una programació regular en un format de cineclub o cine-fòrum, partint de la premissa que seria una activitat amb un públic potencial minoritari, però que reclama poder gaudir d'un tipus concret de cinema. Hi ha hagut experiències de realitzar cinema a la fresca (coincidint amb els períodes de bon temps, que acompanya a estar-se fora al carrer); per exemple, al Festus hi ha una programació de cinema a la fresca als jardins de Can Parrella, que és un espai tranquil i idoni per fer aquest tipus d'activitat. Un altre espai pot ser el Fouyer del Cirviànum.

6.6. EL PATRIMONI I RECERCA

L'Ajuntament convoca la Borsa d'Estudi i Treballs de Recerca sobre un tema d'història, geografia, política, medi ambient, economia, llengua, sociologia o altres, relacionats amb Torelló i el seu àmbit d'influència, amb els que es busca estimular la investigació i l'enriquiment del patrimoni torellonenc. Així mateix, l'Ajuntament en col·laboració amb la Universitat de Vic té previst convocar una nova beca d'ampliació d'estudis a l'estranger en l'àmbit de les Humanitats.

A part d'aquest premi hi ha tres entitats (ADET, TILBO i El Cosidor Digital) que es dediquen a la protecció i/o difusió del patrimoni local, cadascuna amb un punt de vista lleugerament diferent, però també amb molts punts de contacte entre elles. A partir d'aquest objectiu, programen diferents actes al llarg de l'any: exposicions, xerrades, etc.

6.7. EL CALENDARI FESTIU

La següent cronologia mostra les principals activitats festives de Torelló, moltes de les quals són iniciativa d'entitats, que han esdevingut amb el temps una cita anual important i algunes són ja un referent comarcal i nacional, com hem comentat en el punt anterior:

- **CAVALCADA DE REIS** . Els actes consisteixen en la recollida de cartes pels patges 10/15 dies abans i cavalcada el vespre del 5 de gener. Els Reis d'Orient arriben a l'estació de Torelló en tren, i després fan un recorregut per la ciutat, en carrosses i acompanyats per cavalls, torxers i timbalers, fins arribar al balcó de la casa de la vila. Hi participen més de 200 persones i l'organitza la Comissió de Reis de Torelló, amb la col·laboració de l'Ajuntament i altres entitats locals, com els Grallers i els Diables del Ges.

- CARNAVAL DE TERRA ENDINS. És un dels més importants i coneguts de la Catalunya interior. Els actes són els següents: el divendres, la festa de les Senyoretetes, amb una desfilada i la posterior festa a la Carpa, amb concert i ball. El dissabte, la rua de les carrosses i comparses pels carrers de la població, i l'entrega de premis. El diumenge es celebra el carnaval infantil i el dimecres, tancant el Carnaval, l'Enterrament de la Sardina. El Carnaval és organitzat pel PIOC, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- APLEC DE SARDANES DE PRIMAVERA. 3r cap de setmana de maig. Aquesta activitat l'organitza l'Agrupació Sardanista de Torelló.
- SANT JORDI. 23 d'abril i dies propers. Actes populars i literaris, culturals i socials, a càrrec de diverses entitats culturals de Torelló, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- FESTA DEL BARRI DE MONTSERRAT: L'organitza l'Associació de veïns d'aquest barri, amb la col·laboració de l'Ajuntament, i és la segona en importància del municipi. S'aprofiten les dates properes a la festivitat de la Mare de Déu de Montserrat. La festa consisteix en una combinació d'actes culturals, lúdics i esportius.
- MERCAT DEL TRASTO. És un mercat d'objectes de segona mà i es celebra pel maig (diumenge anterior a sant Isidre). L'organitza la Comissió del Mercat del Trasto, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- FIRA NATURA. Es celebra el 3r cap de setmana maig. És una fira sectorial que té com a eix principal la natura i està estructurada en diferents àrees: L'oci, el turisme i la pagesia; productes naturals; la fusta i la torneria i el medi ambient. Organitza l'entitat Gestiomat i l'Ajuntament de Torelló.
- ROMERIA. Es celebra el primer cap de setmana de juny i l'organitza l'Associació Cultural Andalus de Torelló (ACAT), amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- FLAMA DEL CANIGÓ. 23 de juny. Rebuda de la flama i actes folklòrics.
- FESTUS. Darrer cap de setmana de juny o primer de juliol. Música, teatre, dansa, cinema, multimèdia, cercaviles, correfoc, accions alternatives, etc., són algunes de les temàtiques que es troben al *Festus*. Organitza el Festus el patronat del Cirviànum i la Regidoria de Joventut juntament amb la de Cultura.
- FESTA BARRI PLAÇA JOANOT MARTORELL I LA CABANYA. S'organitza el segon cap de setmana de juliol i es programen actes lúdics, culturals i festius al carrer, adreçats a tota la població. Organitza la Comissió de Festes Joanot Martorell i la Cabanya, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- FESTA MAJOR. Es celebra per Sant Feliu, l'1 d'agost i el cap de setmana més proper. Activitats lúdiques festives populars i gratuïtes: Balls, concerts, teatre, gegants, animacions infantils, etc., componen la programació de la

Festa Major. Organitza l'Ajuntament, amb la col·laboració de les entitats culturals de la població.

- 11 DE SETEMBRE . Pregó de la diada i actes folklòrics, culturals i socials, a càrrec de diverses entitats de Torelló, amb col·laboració de l'Ajuntament.
- APLEC DE ROCAPREVERA. Es celebra el tercer dilluns de setembre i té lloc al Santuari del mateix nom. És una celebració de caire religiós que inclou la celebració d'una gran tómbola i actes socials i culturals (sardanes, espectacles infantils, gegants...). Organitza els Pabordes de Rocaprevera, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- TROBADA DE GEGANTS. Es realitza el 12 d'octubre, amb gegants de diverses localitats catalanes. Organitza la Colla Gegantera de Torelló, amb la col·laboració de l'Ajuntament.
- APLEC DE SARDANES. Es realitza el 12 d'octubre a la tarda. Aquesta activitat l'organitza l'Agrupació Sardanista de Torelló.
- FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA DE MUNTANYA I AVENTURA. Del 14 al 23 de novembre. L'organitza l'associació del mateix nom.
- ELS PASTORETS DE TORELLÓ. Es realitzen diverses funcions entre Nadal i Reis, a càrrec del grup amateur del poble, Nou 69 Teatre.
- TROBADA DE PUNTAIRES. Bianual, que coincideix amb la celebració de Fira Natura (principis del mes de maig). És una activitat organitzada per l'associació de puntaires de Torelló.

7. LES DINÀMIQUES DE LA CULTURA

Per tal d'assolir un nivell òptim de desenvolupament cultural, Torelló ha de buscar estratègies de formació i creació, per tal de crear hàbits de consum cultura i potenciar la seva producció artística local. Això significa augmentar el suport i els recursos destinats a la creació, a la formació, a la difusió, la conservació i el foment de nous públics en l'àmbit cultural.

Fins el moment actual, Torelló no ha fet una aposta forta per afavorir les inquietuds artístiques de creació i les demandes de formació de la comunitat. Tot i això, compta amb una sèrie de programes en aquests àmbits que poden afavorir-ne el desenvolupament.

L'oferta de formació artística es compon de:

- Les escoles municipals d'Arts Plàstiques i de Música, que conformen l'oferta d'educació no formal de la població i en complementen la seva formació integral. Les escoles ofereixen formació per a infants i adults, de diferents nivells i especialitats. Les arts plàstiques i la música es veuen reforçades amb els cursos que ofereixen les escoles privades.
- Les propostes formatives i creatives de les diverses entitats i grups d'aficionats de teatre, cant coral, recerca, fotografia, dansa..., que ofereixen tallers, cursos, exposicions en diferents disciplines artístiques.
- Els Tallers de Teatre són una proposta conjunta d'actuació entre la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament que té per finalitat propiciar una presència real del teatre als centres escolars d'ensenyament secundari. Al llarg del curs 2006-06 hi ha participat 3 centres.

Pel que fa a les, estratègies de difusió cultural i de creació de nous públics, Torelló acull diferents programes:

- La programació infantil i familiar al Teatre Cirviànum, promoguda per la Xarxa d'Espectacles i el Patronat del Cirviànum.
- Les campanyes escolars de teatre "Anem al Teatre" de la Diputació de Barcelona.
- Activitats a la Biblioteca Dos Rius: Hora del Conte, tallers infantils, xerrades per adults...
- La Mostra de Teatre als Instituts està lligat amb els tallers de teatre de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Torelló.

En relació als premis i concursos destinats a promoure la creació artística, se'n convoquen dos:

- El G.A.T. premi literari i premi de poesia.
- El concurs de la portada del programa de la Festa Major.

El *Festus* s'erigeix com el gran generador d'oportunitats per a la creació i la difusió artística, amb una àmplia oferta d'activitats relacionades amb diverses

disciplines artístiques, i que cada vegada compten amb més bona acceptació de participants:

- El *Festcurts*, festival de curtmetratges.
- Els tallers de teatre i de circ.
- El *Fotofestus*.
- El concurs de disseny de la imatge del *Festus*.

En paral·lel a les dinàmiques culturals, s'observa per a la creació i la formació culturals un dèficit d'equipaments idonis o la precarietat en que es troben, per exemple, les Escoles de Música i d'Arts Plàstiques. També és ben palesa la manca d'espais per a l'exposició o exhibició.

Per altra part, on també es produeixen mancances és en l'establiment de canals de comunicació fluids entre l'administració municipals i els creadors de l'àmbit cultural.

Tots aquests factors constitueixen un potencial de millora molt important i que cal tenir en compte en una futura planificació de la dinàmica cultural de Torelló. És important que es reconegui la importància de l'educació i la formació artística i del paper fonamental que juguen els actuals centres d'ensenyament artístic en la cultura.

Les iniciatives de difusió es concentren, sobretot en el públic infantil i predominen, com hem vist, les relacionades amb les arts escèniques. La creació i educació de nous públics constitueix un repte, ja que resulta essencial per assegurar la continuïtat de futurs projectes i programes culturals.

8. SÍNTESI DEL DIAGNÒSTIC

Tenint en compte els aspectes exposats fins ara, el que presentem a continuació una síntesi resultant de la situació cultural específica a Torelló.

PUNTS FEBLES

- Manca d'una política cultural planificada i definida.
- Manca de coordinació i de canals de comunicació entre les entitats i l'administració.
- Manca de coordinació entre les entitats.
- Manca de treball transversal en matèria cultural.
- Adequació de les infraestructures culturals tant municipals com privades.
- La situació precària de certes entitats, que no disposen de recursos econòmics suficients i que a vegades pot comportar una situació de cansament dels seus membres.
- Estat de certa decadència d'algunes infraestructures culturals, que necessiten una renovació.
- Manca d'hàbits de consum cultural en un sector ampli de la població.

PUNTS FORTS

- Riquesa del teixit associatiu, tant pel que fa en nombre d'entitats com en la diversitat d'aquestes.
- El volum d'activitat que generen les entitats, que es converteixen en un agent cultural molt important per la població.
- El teatre Cirviànum, amb una programació de qualitat i ben dotat tècnicament.
- Estratègies de formació i de creació de nous públics en l'àmbit de les arts escèniques
- Una biblioteca ben equipada i que genera un volum important d'activitats culturals diverses.
- L'augment de la plantilla de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Torelló.
- La situació geogràfica i els bons accessos de transport.
- El Museu de la Torneria, com a potencial generador d'activitats culturals i com a espai per a diverses activitats socials i culturals.
- La bona predisposició del conjunt dels agents per establir vies de comunicació i treball conjuntes per millorar la situació actual.

9. CONCLUSIONS

9.1. ELS AGENTS DE LA CULTURA

- Torelló exerceix de capital de la Vall del Ges. Com a principal població de la zona, és el referent cultural de les poblacions de l'entorn. Tot i que el treball amb els altres municipis en matèria cultural és mínim, es comença a treballar de manera supramunicipal a través del Consorci de la Vall del Ges, Orís i Bisaura, des d'on s'està elaborant un Pla de Treball de Cultura, que pot suposar una gran oportunitat.
- L'estructura tècnica de l'Ajuntament és reduïda, però totalment professionalitzada. Com a oportunitat s'apunta el fet que la plantilla de Cultura s'ha ampliat amb una tècnica més, cosa que hauria de permetre aprofundir en el treball de la política cultural de l'administració.
- Cal una política cultural clara i ben definida, que es doti de mecanismes de gestió eficients per tal de no caure en la monotonia i l'estancament de les programacions.
- Hi ha una manca de coordinació, a nivell intern, entre regidories; les actuacions conjuntes són puntuals. S'han de desenvolupar propostes de dinamització cultural a través del treball transversal amb ensenyament, joventut, serveis socials, que permetin actuacions que arribin al conjunt del territori.
- Per altra part, Torelló compta amb un teixit associatiu i cultural important. Les entitats i associacions configuren una xarxa diversa i dinàmica.
- Les entitats no es senten prou valorades ni senten prou reconeguda la seva feina. Cal veure les entitats com un potencial creatiu i dinamitzador.
- Hi ha un cert cansament en moltes entitats i desmotivació, que influeix en la gènesi de les activitats.
- La manca de relleu generacional s'apunta com a factor preocupant en el si de les entitats.
- Manca de treball coordinat i de canals d'informació útils; fa falta una política clara de participació ciutadana, que inclogui mecanismes de participació i d'informació hàbils, i de coordinació de les associacions.
- Una política clara de subvencions. L'Ajuntament dóna suport a bona part dels projectes culturals de les entitats, però sense criteris definits. Això sovint genera relacions de desconfiança cap a l'Ajuntament i de competència entre les entitats. Tanmateix hi ha convenis signats amb algunes entitats que formalitzen la seva relació amb l'ajuntament .

- Cal convertir aquest suport en una política de dinamització cultural concreta, a través de la qual es coordini el calendari d'activitats, la relació entre les entitats i es pugui treballar per donar una visió més estructural i estratègica a la política cultural del poble.
- Fomentar la política del mecenatge, fent veure a les empreses els beneficis socials i d'imatge que això els pot reportar.

9.2. EQUIPAMENTS I SERVEIS

- La xarxa d'equipaments de Torelló està coberta d'una manera bàsica, encara que són evidents certes carències. El teatre Cirviànum i la biblioteca Dos Rius representen els punts forts de la xarxa d'equipaments culturals.
- Pel que fa als equipaments culturals, s'haurien de contemplar la seva planificació sobre les necessitats reals de la població i en funció dels espais dels quals disposa el municipi tant públics com privats.
- Com a oportunitats referents als equipaments municipals, s'apunta el futur Museu de la Torneria, del qual es preveu l'obertura el 2007.
- La dotació d'espais compartits, adients pel desenvolupament de les activitats associatives. Cal que l'actuació que s'ha començat a fer a l'edifici de la Súper T esdevingui un hotel o viver d'entitats i un espai de trobada dinàmic i de treball amb les associacions.
- Cal fer una millora dels equipaments que ho necessitin, com El Club, l'Escola d'Arts Plàstiques i l'Escola de Música o la reubicació de les entitats que en fan ús.
- Manca una sala d'exposicions i un espai per a la creació en el sector de les arts plàstiques. Sembla, però, que aquest fet pot quedar solucionat en part quan es dugui a terme la inauguració del Museu de la Torneria, on l'Escola d'Arts Plàstiques disposarà de la segona planta per a les seves activitats.

9.3. PROGRAMACIÓ CULTURAL

- Torelló compta amb una sèrie de programes i actes del cicle festiu profundament arrelats en la població, i que han esdevingut un referent cultural també per a la resta de la comarca i, en alguns casos, del país. Són activitats d'una gran peculiaritat, que donen a la població un caràcter exclusiu (Carnaval, *Festus*, Mercat del Trasto, Festival de Cinema de Muntanya).

- En general, la programació festiva de Torelló genera acceptació per part de la ciutadania, i esdevé un fort element de cohesió i configura un sentiment d'identitat amb el poble.
- Pel que fa a l'agenda cultural anual, és molt similar cada any i existeixen uns punts de saturació, sobretot en diades específiques en les que convergeixen moltes activitats.
- Caldria buscar un equilibri en l'agenda de cultura, entre les activitats d'arts escèniques, de cultura popular i festiva i les activitats d'arts plàstiques, música i audiovisuals. Aquest fet té molt a veure amb la situació de la xarxa d'infraestructures, ja que ni ha una manca d'espais adequats per les arts plàstiques, per muntatges audiovisuals, per exposicions, per espectacles de petit format....

9.4. DINÀMIQUES DE LA CULTURA

- Cal establir un treball en profunditat que incideixi favorablement en les dinàmiques de creació i de formació.
- L'Ajuntament està treballant en la creació de nous públics fonamentalment en l'àmbit de les arts escèniques vetllant per tal que les diferents tipologies de públic gaudeixin d'una oferta suficientment àmplia i diversa.
- Cal treballar en els hàbits de consum cultural des de l'educació, planificant campanyes escolars de teatre, música, dansa, cinema... Tot i que existeix una campanya escolar i una programació infantil de teatre, s'han de definir millor les línies per poder generar futurs espectadors.

9.5. LÍNIES GENERALS A SEGUIR

Per aconseguir que la cultura ocupi un lloc central a Torelló, és primordial que s'iniciï un procés de planificació general en matèria cultural, que impliqui tots els agents socials que participen a la vida cultural de la ciutat.

A Torelló és molt necessària una redefinició de les accions de la política cultural existents, que determini les que continuen essent vàlides i aquelles que s'han de crear de nou, permetent la revitalització del sector cultural amb tots els agents socials implicats en la vida cultural de Torelló.

Aquesta voluntat ha de servir, també, per a:

- Establir criteris i objectius generals d'actuació.
- Establir prioritats d'acció en la política cultural municipal.
- Dotar la política cultural de recursos humans i econòmics.
- Fomentar el treball conjunt i el diàleg entre els agents culturals.
- Fomentar la cohesió social.
- Potenciar el diàleg amb altres sectors (educació, joventut, participació...).
- Incentivar la participació ciutadana.
- Facilitar l'accés a la cultura a tota la població.

Cal assumir la necessitat de la creació d'un òrgan de representació, tipus Consell de Cultura, que pugui contribuir a consensuar i desenvolupar la política cultural de la ciutat, i que vetlli pel correcte desenvolupament de la dinamització cultural de Torelló.

Cal establir amb les entitats:

- Una planificació en matèria de dinamització que inclogui les activitats que cal continuar potenciant i les novetats.
- Uns acords en matèria de subvencions i altres tipus de suport.
- Uns canals de comunicació fluids, que permetin recollir idees i necessitats i que estableixin formes de treball conjunt, com una coordinadora d'entitats.

Cal establir una planificació en matèria d'equipaments culturals: fer un pla d'equipaments, que redefineixi els usos, n'estableixi la reestructuració i el condicionament o la necessitat de nous espais.

Cal establir dinàmiques de treball transversal de la cultura, entre les àrees i els serveis de l'Ajuntament, per una banda, i de participació i foment de programes culturals a nivell supramunicipal. Aquestes formes de relació i treball haurien de permetre treballar valors lligats a la cultura, l'educació, la cohesió social, la participació ciutadana, l'acció social i el desenvolupament comunitari, entre d'altres.

Cal fomentar la creació artística en les seves múltiples expressions (teatre, música, dansa, arts plàstiques, literatura...), creant espais físics i punts de trobada i de relació entre els creadors i les administracions.

5. CRÈDITS

5.1. CRÈDITS PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE TORELLÓ. Projecte Estratègic de Govern 2008-2016

El "Pla d'Acció Cultural. Projecte Estratègic de Govern 2008-2016" és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Torelló, que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona a través de l'Oficina d'Estudis i Recursos Culturals.

Han participat en l'elaboració d'aquest Pla:

AJUNTAMENT DE TORELLÓ

Miquel Franch, Alcalde

Maria Àngels Casals, regidora de Benestar Social

Marc Fontserè, regidor Joventut, Comunicació, Participació i Prom. Econòmica

David Forcada, regidor d'Obres i Serveis

Flora Vilalta, regidora de Cultura

Imma Bach, Biblioteca

Carme Camprubí, agent socio-educatiu

Gemma Carretero, Arxiu Municipal

Elisenda Cúrrius, Tècnica de Cultura

Joan Dot, tècnic d'educació

Eduard Fontserè, Escola d'Arts Plàstiques

Emili Jané, tècnic de comunicació i participació

Jordi Palau, Escola de Música

Josep Tines, Coordinador del Servei de Cultura

Gerard Verdaguer, Museu de la Torneria

Judit Vidal, Servei de Català

Maria Villegas, tècnica de joventut, infància i igualtat d'oportunitats

CIUTADANS DE TORELLÓ

Josep Solà

Sergi Ballana

Maria Àngels del Cojo

Maria Codinachs

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Avel·lí Serrano, coordinador de l'Àrea de Cultura

Carles Vicente, gerent de Serveis de Cultura

Jordi Permanyer, gerent de Serveis de Biblioteques

Carles Prats, director del Centre d'Estudis i Recursos Culturals

Jaume Antich, cap de l'Oficina de Difusió Artística

EQUIP DE TREBALL

Coordinació general:

Eugènia Argimon i Xavier Coca (CERC).

Coordinació metodològica i redacció del Pla d'Acció Cultural:

Fèlix Manito, Jaume Pagès i Cristina Rodríguez (KREANTA).

Abril 2008.

5.2. CRÈDITS DOCUMENT ANNEX

El “Diagnòstic de la situació cultural de Torelló” és una iniciativa del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Torelló que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

De manera general han participat en l'elaboració d'aquest Diagnòstic:

MEMBRES D'ENTITATS I GRUPS DE TORELLÓ

Montse Ayats, TILBO, Associació per la recuperació de la memòria històrica.
Montserrat Arcarons, Comissió del Mercat del Trasto.
Gerard Ballana, Comissió organitzadora de Reis de Torelló.
Núria Bassas, Associació cultural Deixebles de Sant Feliu.
Judit Camps, Associació Artística i Cultural Gabarrots
David Ceballos, Nou 69 Teatre.
Feliu Comellas, Coral Cervià.
Toni Codina, Agrupació fotogràfica de Torelló.
Guillermo Duran, Associació Cultural Andalus de Torelló.
Eduard Fontserè, Associació Cultural i Artística GEA.
Roser Gimbert, Grup de Puntaires de la Vall del Ges.
Albert Jofre, Associació Casal Català La Desperta.
Xevi Lozano, Nou 69 Teatre, Colla gegantera de Torelló i Grallers.
Anna Manrique, PIOC Promocions i Organitzacions Culturals.
Dolors Masferrer, Cor de la Parròquia de la Mare de Déu de Montserrat.
Àngel Marginedas, Grup de Dansaires de la Vall del Ges.
Santi Molera, El cosidor Digital.
Pere Nardi, Associació Gent Gran en Marxa.
Jaume Ordeig, Agrupació Sardanista de Torelló.
Jesús Ortega, Associació de col·leccionistes de plaques de cava.
Jordi Palau, Amics de la Música de Torelló.
Joan Prats, AAVV Barri de Montserrat.
Guillem Rico, Nou 69 Teatre.
Beni Romero, Grup Actiu de Torelló (GAT).
Pere Sala, Associació Amics del Ferrocarril de la Vall del Ges.
Joan Salarich, Associació Cultural Festival Cinema de Muntanya de Torelló.
Elisabet Soldevila, Torelló Associació Cultural.
Ramon Soler, Grup Carrossaire Pescallunes.
Jordi Surinyach, Associació per la promoció de l'Espectacle Infantil i Juvenil.
Lluís Toneu, TILBO, Associació per la recuperació de la memòria històrica.
Esteve Vila, AAVV Joanot Martorell i La Cabanya.
Francesc Xavier Viver, Associació d'Estudis Torellonencs (ADET).
Josep Vinyes, Pabordes de Rocaprevera.
Marc Vivet, PIOC Promocions i Organitzacions Culturals.
Teia Yebra, Diables del Ges.
Gerard Verdguer, coordinador del Museu de la Torneria i de la Fusta de la Vall del Ges.
Montse Arqués. SSS... Teatre.

AJUNTAMENT DE TORELLÓ

Miquel Franch, alcalde
Maria Dolors Bardolet, regidora de cultura
Josep Tines, tècnic de cultura
Elisenda Currius, tècnica de cultura
Montse Arqués, Àlex Mayo i Josep M. Serra, membres de la Junta del Patronat del Teatre

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

Esteve León, coordinador de l'Àrea de Cultura
Francesc Vila, director de serveis de l'Àrea de Cultura
Jaume Antich, cap de l'Oficina de Difusió Artística
Jordi Permanyer, cap del Servei de Biblioteques
Carles Prats, director del Centre d'Estudis i Recursos Culturals

Carles Vicente, director de l'Oficina de Patrimoni Cultural

EQUIP DE TREBALL

Coordinació general

Eugènia Argimon i Xavier Coca (CERC).

Amb la col·laboració de

Marga Julià i Cristina Rodríguez

Elaboració i redacció del Diagnòstic

Ivan Generó, Núria Vilarrasa i Àlex Sala, tècnics d'Al·lot, serveis educatius, formació i lleure

Abril de 2007